

SALA DE LECTURĂ
BIBLIOTECA P.M. BUCUREȘTI

Peste două zile țara va alege

Cei mai buni dintre cei buni

Gest de ctitor

Duminică, țara va vota. Acest sfârșit simbolic de toamnă rodnică, marcat prin urna în care se vor depune milioanele noastre de opțiuni, desemnându-ne reprezentanții în organele locale ale puterii de stat, se înscrie — în atmosfera de intensă eferveșcență a muncii și a creației românești, stimulate de apropiata Conferință națională a partidului și de aniversarea a 35 de ani de la proclamarea Republicii — ca un eveniment de primă însemnătate în viața social-politică a României și a românilor, înălțând perspectiva victoriilor noastre de mine pe temelia teafără a victoriilor noastre de azi.

Gestul prin care introducem buletinul de vot în urnă e, de aceea, pentru fiecare din noi, un gest de ctitor. Gestul prin care introducem buletinul de vot în urnă e, de aceea, pentru fiecare din noi, un gest al opțiunii conștiente, ferme și responsabile, proprie constructorului de țară și de civilizație, pentru efortul în care s-a angajat, pentru cota de ideal spre care tinde.

Votăm pentru ziua noastră de azi, pentru fața mereu înnoită a orașelor și satelor noastre, și votăm pentru ziua noastră de mâine, cheazăuită prin hotărârea noastră fierbinte de a traduce în viață planurile trasate de Congresul al XII-lea al partidului. Planuri de o unică anvergură, implicând încordări supreme, răspunderi supreme, o bărbătească angajare a brațelor și a minților, angajarea tuturor inimilor în care bate, înalt și curat, inima țării. Nu vom avea niciodată, spunea un poet, de-ajunsă inimă să-l dăm omenirii noastre muncitoare câtă inimă a pus, pune și va pune în această măreață operă a edificării noului nostru destin. Dar fiecare ținem un creion în mână și toți știm să facem socoteli. Le face toată țara. Ele, aceste socoteli, spun, față, că azi, în ciuda greutăților cu care ne confruntăm, avem o industrie ce produce de 50 de ori mai mult ca în 1939, avem o agricultură în plin progres, în plin proces de modernizare, raportăm succese de rezonanță în planul științei, al învățămîntului, al culturii, ne măsurăm standardul existenței prin cifre adesea impresionante, cifre ce spun, de pildă, că de la Congresul al IX-lea al partidului și pînă azi s-au construit peste 2 500 000 de locuințe, 70 la sută din populația României trăind astăzi în case noi.

Acest noiembrie '82 aduce astfel în

(Continuare în pagina 2)

ILIE PURCARU ■

Opinia unui alegător

Întrebarea își află în aceste zile dinaintea alegerilor un temel și o îndreptățire absolut deosebite și un caracter absolut grav pentru că ea încetează să mai fie exclusiv retorică; noi vom alege duminică între mai mulți candidați reprezentînd același program și vom alege din perspectiva opțiunii noastre fundamentale care este opțiunea pentru socialism și pentru partidul comunist aflat la putere și exprimînd, la rîndul lui, interesele noastre fundamentale.

Dar opțiunea noastră fundamentală pentru socialism presupune construcția socialistă prin oameni aflați pe toate treptele actelor decizionale, prin oameni capabili să dea expresia cea mai convingătoare și cea mai inspirată teoretic și practic opțiunii noastre, prin oameni în stare să ne reprezinte și să ne conducă, în stare să ne cîștige

(Continuare în pagina 3)

DINU SĂRARU ■

ALEGEȚI CU INCREDERE ȘI RESPONSABILITATE, CA DEPUTAȚI ÎN ORGANELE LOCALE ALE PUTERII DE STAT, PE CEI MAI BUNI DINTRE CEI MAI BUNI, PE CEI CARE, PRIN CONDUCTA LOR POLITICĂ ȘI MORALĂ, PRIN SPIRIT DE INIȚIATIVĂ ȘI PASIUNE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR OBȘTEȘTI, SE DOVEDESC GOSPODARI DE NĂDEJDE AI LOCALITĂȚILOR VOASTRE, CONSTRUCTORI ACTIVII AI ORÎNDUIRII SOCIALISTE, MILITANȚI DEVOTAȚI PENTRU ÎNFĂPTUIREA NEABĂTUTĂ A POLITICII INTERNE ȘI EXTERNE A PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU

O permanență
in
istoria noastră:
dragostea
de libertate

Din sumar:

La sfârșit de veac, România raportează istoriei cea mai de seamă victorie a sa: OAMENII. Pag. 4-6.

Vineri și sîmbătă, 5 reporteri, în 5 regiuni diferite ale țării au întrebat: SATUL ARE NEVOIE DE OAMENI, CUM ÎI POATE PRIMI ÎN CHIP CONCRET? Răspunsul la pag. 6-7.

Unitatea culturii române (pag. 9, 14) ● O carte în dezbatere (pag. 10) ● Polemici cordiale (pag. 16) ● Gînduri despre viteză (pag. 17) ● Pe o streășină de riu (pag. 19) ● 7 magnifici și 20 de medalii (pag. 22) ● „Creiere” de import — profit imens pe spinarea altora (pag. 23).

46

Anul XXXI [1431]

Vineri,

19 noiembrie 1982

Programul dezvoltării patriei și al bunăstării poporului

PROGRAMUL CU CARE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE SE PREZINTĂ ÎN FAȚA ALEGĂTORILOR, PLATFORMA POLITICĂ A CANDIDAȚILOR SĂI ESTE PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, PROGRAMUL FAURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ȘI AL ÎNĂLȚĂRII PATRIEI SPRE COMUNISM, MATERIALIZAT ÎN OBIECTIVELE ACTUALULUI PLAN CINCINAL, ÎN HOTĂRÎRILE CONGRESULUI AL XII-LEA AL PARTIDULUI — OBIECTIVE A CĂROR ÎNFĂPTUIRE ESTE HOTĂRÎTOARE PENTRU VIITORUL PATRIEI NOASTRE, PENTRU BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA TUTUROR CELOR CE MUNCESC.

Va fi continuată cu fermitate politică de dezvoltare multilaterală a patriei, a economiei naționale, de ridicare pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economice și sociale, de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

INFĂPTUIREA OBIECTIVELOR ÎNSUFLEȚITOARE ALE ACTUALULUI CINCINAL CERE O PUTERNICĂ MOBILIZARE A FORȚELOR ȘI ENERGILOR CREATOARE ALE TUTUROR OAMENILOR MUNCII DE LA ORAȘE ȘI SATE, ALE ÎNTREGULUI NOSTRU POPOR.

INFLORIREA, ÎN CONTINUARE, A PATRIEI NOASTRE SOCIALISTE, SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR TOT MAI COMPLEXE ALE DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII, ÎNFRÎNGEREA GREUTĂȚILOR PROVOCATE DE EFECTELE CRIZEI ECONOMICE MONDIALE CER DIN PARTEA FIECĂRUI OM AL MUNCII O ÎNALTĂ CONȘTIINȚĂ PATRIOTICĂ, REVOLUȚIONARA. SĂ FIM CONVINȘI CĂ DEPİNDE DE FIECARE DINTRE NOI, DE COMPETENȚA ȘI ABNEGAȚIA CU CARE NE FACEM DATORIA, DE SPIRITUL DE RĂSPUNDERE CU CARE ACȚIONAM LA LOCURILE NOASTRE DE MUNCĂ, DE HOTĂRÎREA CU CARE ÎNFĂPTUIM ÎN PRACTICĂ POLITICĂ PARTIDULUI, SĂ ASIGURĂM MERSUL FERM ÎNAINTE AL PATRIEI NOASTRE, CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL TUTUROR CELOR CE MUNCESC, O VIAȚĂ MAI BUNĂ ȘI MAI FERICITĂ PENTRU FIECARE CETĂȚEAN! ACEASTA ESTE SINGURA CALE PE CARE PUTEM FAURI BUNĂSTAREA ȘI PROSPERITATEA TUTUROR, INFLORIREA CONTINUĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE!

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Preocupare constantă pentru satisfacerea cerințelor de consum ale populației

Pentru a analiza modul în care se îndeplinesc măsurile privind re proiectarea mobilierului în vederea reducerii consumului de materii prime și a corelării tuturor tipurilor de mobilă cu spațiile apartamentelor care se construiesc în prezent în țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Communist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut o nouă întâlnire de lucru, la Pavilionul din Parcul Herăstrău, cu specialiști din unități de proiectare, cercetare și producție, cu conducerea Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții.

În cadrul întâlnirii, la care au participat tovarășii Ludovic Fazekas, Alexandrina Gălnușe, Ana Mureșan, Richard Winter, cadre din conducerea unor ministere economice și instituții centrale, s-a relevat că, pentru îndeplinirea indicațiilor primite din partea secretarului general al partidului la precedenta analiză, precum și cu prilejul vizitelor efectuate în întreprinderi producătoare de mobilă, specialiștii din această ramură au elaborat normative de dimensionare a mobilierului și pieselor acestuia, noi soluții de fabricație, precum și modele de mobilier multifuncțional tipizat și modulat. Punerea în practică a soluțiilor preconizate va asigura realizarea unei mobile de bună calitate, cu funcționalitate sporită, îmbunătățirea soluțiilor de mobilare a apartamentelor și utilizarea rațională a spațiilor de locuit. În același timp, măsurile respective permit — la producția de mobilă destinată fondului pieței pentru anul viitor — obținerea unei economii de circa 260 000 metri cubi masă lemnoasă în comparație cu consumul din 1939: totodată, s-a menționat că au fost găsite căi pentru diminuarea importului de lemn din specii exotice, prin extinderea utilizării speciilor autohtone, cum sint salcîmul, plopul, mesteacănul, cireșul și altele. Dintre noile modele prezentate au reținut atenția gariturile de mobilier modulată de concepție modernă, cu posibilități de folosire multiple, elegante, ușoare și în același timp rezistente, precum și mobilierul obișnuit, dar redimensionat după normele recent experimentate.

Prilejuind noi măsuri și indicații valoroase, noua întâlnire de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu specialiștii din domeniul construcției de mobilă reflectă atenția permanentă pe care conducerea partidului și statul nostru, personal secretarul general al partidului, o acordă satisfacerii corespunzătoare a cerințelor populației, în condițiile valorificării superioare a resurselor de materii prime, gospodăririi chibzuite a acestora, reducerii consumurilor și îmbunătățirii calității tuturor bunurilor de lag consum.

ION CODRU

Cu prilejul noii întâlniri de lucru de la Pavilionul din Parcul Herăstrău, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a indicat:

- Pentru fabricarea mobilei să se folosească furnire, plăci aglomerate și alte materiale cu grosimi mai reduse, să se utilizeze tehnologii de fabricație și soluții constructive mai eficiente, care să asigure o diminuare mai substanțială a consumului de masă lemnoasă la producția de mobilă destinată pieței interne.

- Să se extindă mult producția de mobilă

cu finisaj mat și cu finisaj natur, care conferă o notă de distincție interioarelor, este mai plăcută, mai ușor de întreținut și permite obținerea unor economii de lacuri și vopsele, unele dintre ele importate.

- În producția de mobilă să fie larg utilizate semifabricatele, care asigură o importantă creștere a productivității muncii, o mai bună organizare a producției și a muncii și o mai rațională folosire a materialului lemnos.

Gest de ctitor

(Urmare din pag. 1)

fața urnelor un popor mai unit ca oricînd în mindria realizărilor sale, mai unit ca oricînd în idealurile, în convingerile, în faptele sale de muncă și de creație, în acea solidaritate de cuget și de simțire devenită, mai mult ca oricînd, o realitate determinantă, un factor motor al înaintării pe toate planurile. O astfel de unitate, probantă și decisivă în toate manifestările vieții noastre, înrolînd milioane de oameni, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, muncitori, țărani și cărturari, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, constituită în marele bloc de națiunilor noastre socialiste, nu se putea naște, necum dezvoltă și consolida, printr-un decret, printr-un ordin, ci numai printr-o identitate deplină a țelurilor, a crezurilor, la scara unui întreg popor, printr-o su-

dură lîtmă, printr-o armonie perfectă între masele largi și forța politică ce le reprezintă și le conduce, într-un climat al democrației reale, cu iradiere egală pentru toți membrii societății. Un întreg sistem de măsuri, inserat de partid la toate nivelele, sub grija și veghea neobosită a secretarului general, contribuie la perfecționarea acestui climat, a acestui cadru, impulsînd puternic, continuu și ferm dezvoltarea democrației, activizarea politică a maselor celor mai largi, participarea lor nemijlocită și vie la făurirea destinului național.

Însăși actuala campanie electorală — menită, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, „să marcheze o și mai puternică afirmare a înaltei răspunderi patriotice a fiecărui cetățean” — s-a constituit ca o semnificativă și elocventă probă a acestui proces, a acestor realități. Adunările de desemnare a candidaților F.D.U.S.,

întîlnirile candidaților cu alegătorii, bucurîndu-se de o masivă participare la orașe ca și la sate, au prilejuit pretutindeni o analiză temeinică, exigentă, lucidă atît a succeselor cit și a lipsurilor, s-au soldat cu prețioase propuneri emanînd din masa alegătorilor, campania transformîndu-se astfel într-o autentică școală a răspunderii sociale, a pasiunii civice, a spiritului gospodăresc în acțiune. Pe agenda manifestărilor premergătoare alegerilor s-au înscris astfel teme de larg interes, de largă audiență și de majoră însemnătate economico-socială, privind, de pildă, problemele autoaprovizionării, ale modului în care sint fructificate rezervele existente în fiecare județ, în fiecare așezare, ale autofinanțării, ale extinderii gamei produselor de consum puse la dispoziția populației. Sint probleme în care rolul și atribuțiile ce revin, pe plan local, atît organelor de stat cit și cetățenilor cunosc, la ceasul de față, o substanțială amplificare, exprîmînd, o dată mai mult, adîncirea democrației noastre socialiste, în al cărei iradiant nucleu se află democrația muncitorească. După cum o grăitoare dovadă

a adîncirii democrației noastre o constituie faptul că, în conformitate cu prevederile Legii electorale, numărul circumscripțiilor cu mai multe candidaturi pentru un loc de deputat depășește, la actualele alegeri, 80 la sută din numărul total, dezvoltîndu-se astfel posibilitățile de reprezentare a maselor populare în organele puterii de stat.

Peste două zile, țara va vota. Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, poporul nostru va transforma acest eveniment de majoră semnificație politico-socială într-un nou și elocvent prilej de a-și exprima cu franchețe și cu răspundere opțiunile, hotărîrea sa de a traduce în faptă istoricele hotărîri ale Congresului al XII-lea al P.C.R. — care constituie însuși programul electoral al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Votul lui — mandatul pe care-l încredințează candidaților F.D.U.S. — va fi astfel un vot-încredere, un vot-legămînt, un vot al nestrămătării de pasiune și faptă în edificarea prezentului și a viitorului fericit al patriei.

Programul dezvoltării patriei și al bunăstării poporului

Folosindu-se pe deplin cadrul instituționalizat de exercitare a democrației noastre socialiste, SE VA ASIGURA PARTICIPAREA ACTIVĂ LA ELABORAREA ȘI ÎNFĂPTUIREA OBIECTIVELOR ECONOMICE ȘI SOCIALE, LA CONDUCEREA ÎNTREGII SOCIETĂȚI, A TUTUROR OAMENILOR MUNCII, CA DEȚINĂTORI AI ÎNTREGII PUTERI ÎN STAT, CA STĂPINI AI DESTINELOR LOR, CA FAURITORI DEMNI ȘI CONȘTIENȚI AI NOII ISTORII A PATRIEI, AI VIITORULUI EI COMUNIST.

Se va adinci continuu democrația noastră socialistă, prin asigurarea participării active a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, la stabilirea și realizarea programelor de dezvoltare a tuturor județelor, orașelor și satelor patriei, la luarea deciziilor și înfăptuirea lor, la controlul activității organelor comunale și orașenești ale puterii de stat și sprijinirea lor pentru a-și îndeplini în cele mai bune condiții atribuțiile și sarcinile ce le revin, la conducerea societății, la perfecționarea întregii vieți economice, politice, sociale. Se vor crea toate condițiile pentru punerea în valoare a marilor capacități creatoare ale fiecărui om al muncii, pentru afirmarea pleneră a personalității umane!

TELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU ESTE EDIFICAREA UNEI SOCIETĂȚI ÎN CĒNTRUL CĂREIA SE AFLĂ OMUL, BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA SA, CREȘTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI, DE CIVILIZAȚIE ȘI CULTURĂ AL ÎNTREGULUI POPOR. Veniturile oamenilor muncii de la orașe și sate vor crește în continuare. În anul 1983, retribuția medie reală a personalului muncitor va spori cu 4 la sută față de 1980, iar veniturile reale ale țărănimii cu circa 10 la sută. Corespunzător acestor sporuri, volumul desfacerii mărfurilor prin comerțul socialist va crește cu 3 la sută față de 1981.

Vor spori substanțial cheltuielile statului destinate satisfacerii nevoilor social-culturale ale populației. Un puternic avânt vor cunoaște, în continuare, construcția de locuințe, dezvoltarea și modernizarea tuturor localităților patriei. În perioada 1981—1985 vor fi date în folosința oamenilor muncii peste 1 milion de locuințe, precum și importante edificii social-culturale.

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Sesiunea Marii Adunări Naționale

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au desfășurat, săptămîna trecută, lucrările celei de a șasea sesiuni din cea de a opta legislatură a Marii Adunări Naționale. Eveniment înscris într-un context politic deosebit al vieții noastre sociale — apropiata Conferință Națională a Partidului, alegerile de deputați în consiliile populare, aniversarea a 35 de ani de la proclamarea republicii. O sesiune de lucru în care deputații în forul legislativ suprem al României și-au îndeplinit misiunea lor esențială în mecanismul nostru social: au dezbătut și validat o serie de proiecte de legi de o importanță covârșitoare pentru economia națională. Legi menite să creeze ori să perfecționeze cadrul juridic pentru o serie de domenii și activități noi, să le aducă în consonanță cu noile realități pe care evoluția, dezvoltarea societății românești și practica noastră în construcția socialismului le impun. În totalitate și fiecare în parte, studiate cu un ochi de observator social, de politolog, confirmă o teză fundamentală a mecanismului nostru social în ansamblu, una dintre caracteristicile lui definitorii și anume: **procesul continuu de perfecționare.** În această direcție, elocventă este noua **Lege privind participarea, cu părți sociale, a oamenilor muncii din unitățile economice de stat la constituirea fondului de dezvoltare economică** menită să asigure cadrul juridic corespunzător aplicării tezelor referitoare la dezvoltarea proprietății în orinduirea noastră socialistă, fundamentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În conformitate cu prevederile noii legi — elaborată pe baza indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului — oamenii muncii pot participa, pe baza liberului consimțămînt, cu părți sociale, la constituirea fondului de dezvoltare economică. În felul acesta se exprimă mult mai direct și mai profund calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție, de producători și beneficiari ai întregii avuții naționale, își asumă direct, într-un grad mai mare, răspunderea gospodăririi eficiente a patrimoniului unității din care fac parte, păstrării și apărării proprietății, participă activ, pe baze noi, la conducerea și dezvoltarea întregii activități economice. Într-o strînsă corelație cu această nouă viziune și nouă formă de manifestare asupra proprietății socialiste, putem înțelege și **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 1/1973 privind Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României.** Ținîndu-se seama de noile condiții și cerințe majore ale dezvoltării economico-sociale, de necesitatea coordonării mai unitare a activității tuturor organismelor, legea asigură perfecționarea structurii și funcționării Con-

siliului Suprem, creșterea în continuare a eficienței sale în sistemul organizării și conducerii societății noastre. În noua sa concepție — definită cu claritate de secretar general al partidului — este organismul superior de analiză, coordonare și îndrumare al Partidului Comunist Român și al Consiliului de Stat, care asigură înfăptuirea politicii economico-sociale a partidului. Studiază aprofundat realitățile economico-sociale și elaborează prognozele privind dezvoltarea României. Totodată, îndeplinește funcția de Cameră Legislativă a partidului și statului, cu atribuțiile unui parlament economic, care deliberază asupra problemelor economice și sociale, are inițiativă legislativă, dezbate și avizează proiectele de legi referitoare la dezvoltarea economico-socială a țării, adoptă hotărîri obligatorii pentru toate organele de stat și unitățile socialiste.

A mai fost adoptată **Legea privind protecția plantelor cultivate și a pădurilor și regimul pesticidelor.** Elaborată sub îndru-

marea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, are menirea să garanteze ocrotirea mediului înconjurător, menținerea echilibrului ecologic în țara noastră și apărarea sănătății omului. Din aceeași majoră grijă față de om și față de mediul său ambiant, s-a elaborat și adoptat de către Sesiunea M.A.N. din 12 noiembrie, **Legea privind asigurarea calității obiectivelor și instalațiilor nucleare.** Ea reprezintă transpunerea pe plan legislativ a unor cerințe noi determinate de realizarea unor importante programe de investiții în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice în țara noastră. Calitatea realizării acestor obiective și instalații este o condiție sine qua non pentru protecția deplină a populației și a mediului înconjurător, precum și a unei eficiențe economice sporite.

S-au mai dezbătut și aprobat Proiectul de Lege pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul

1983, Proiectul de Lege pentru adoptarea Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1983, Proiectul de Lege pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1983, Proiectul de Lege cu privire la obligațiile și răspunderile consiliilor populare, unităților socialiste și ale cetățenilor pentru buna gospodărire, întreținere și curățenie a localităților urbane și rurale, păstrarea ordinii și disciplinei publice, Programul privind înfăptuirea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare în vederea asigurării unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe trimestrul IV/1982 și semestrul I/1983, Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat. Totodată, sesiunea M.A.N. a validat alegerea unor deputați în forul său, unele modificări în componența Consiliului de Stat, unele modificări în componența Biroului Marii Adunări Naționale.

C. I. ADAM

Opinia unui alegător

(Urmare din pag. 1)

deplina încredere și să ne justifice încrederea că prin ei, prin devotamentul și profesionalitatea lor, prin competența lor, opțiunea noastră fundamentală își va găsi drumul cel mai firesc și cel mai fericit spre împlinire.

Nu ne va fi niciodată indiferent dacă deputatul nostru va avea sau nu personalitate și opinie și coloană vertebrală, după cum nu ne va fi niciodată indiferent dacă acest

deputat, aflat, evident, pe aceeași platformă ideologică cu noi și slujind același program va fi un cutezător sau doar un executant docil, fie al doleanțelor noastre, fie al obligațiilor pe care i le impune administrația în legislatura căreia e ales.

Faptul alegerii nu este așadar, duminică, nici numai un simplu exercițiu democratic, ce e rămîne totuși foarte important pentru formarea noastră politică și dacă vreți o școală civică de cea mai mare însemnătate sub raport educațional, faptul alegerii se impune ca o majoră expresie a maturității noastre de gândire și atitudine și ca un act de asumare a răspunderii în fața

întregii societăți și în numele ei.

Am povestit odată, la această rubrică, semnificativa împrejurare cînd, la alegerile trecute, un sat întreg, căruia nu i se respectaseră, se pare, opțiunile inițiale și-a impus prin vot deputatul și cu făcînd-o cu o maturitate politică și cu un simț comunist al răspunderii pentru faptul alegerii încît a trezit la realitate un județ și conducerea lui arătînd cu limpezime și cu lînistea conștiinței că și-a asumat exigent condiția de alegător, că partidul comunist a creat într-adevăr un autentic climat de libertate și un autentic climat de afirmare a libertății alegerii care depind numai

de noi pentru a fi exploatare la cota lor creatoare.

Iată de ce întrebarea Pe cine alegem? nu mai este azi deloc retorică, ea ni se impune în contextul unor realități social-politice care sînt opera noastră și care depind de noi ca să evolueze în conformitate cu voința și știința noastră de mai bine, cu devotamentul nostru față de cauza socialistă, cu competența noastră pusă în slujba perfecționării neconținute a căilor și mijloacelor care să ne conducă mereu inspirat la desăvîrsirea societății socialiste multilateral dezvoltate a cărei platformă politică ne unește pe toți.

Programul dezvoltării patriei și al bunăstării poporului

IN ANII CARE AU TRECUT DE LA ALEGERILE PRECEDENTE A FOST CONTINUATĂ CU CONSECVENȚĂ POLITICA DE INDUSTRIALIZARE A ȚĂRII, s-a intensificat procesul de înnoire și modernizare a producției. Au fost date în funcțiune noi și importante capacități de producție, s-au obținut noi realizări în valorificarea superioară a potențialului material și uman al patriei noastre, a crescut eficiența economică, calitatea produselor — toate acestea asigurând creșterea bogăției naționale. În prezent, industria românească produce de peste 50 de ori mai mult decât în 1933, numărul personalului muncitor a crescut, în aceeași perioadă, de peste 5 ori, produsul social de 15 ori, iar venitul național pe locuitor de aproape 11 ori.

REALIZĂRI IMPORTANTE S-AU OBTINUT ȘI IN AGRICULTURA ȚĂRII. A continuat înzestrarea agriculturii cu o puternică bază tehnico-materială, s-a asigurat extinderea mecanizării și chimizării, înfăptuirea unui amplu program de irigații — ceea ce a determinat creșterea producțiilor agricole, al căror nivel a depășit, în ultimii ani, de 3,5 ori nivelul anului 1950. În prezent, țărănimea muncitoare, întreaga noastră societate participă la înfăptuirea noii revoluții agrare, la făurirea unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, care să satisfacă pe deplin nevoile de consum ale populației, să asigure baza de materii

prime necesare industriei, să contribuie substanțial la creșterea venitului național și la progresul general al țării.

În perioada care a trecut de la precedentele alegeri au fost adoptate noi și importante MĂSURI DE PERFECTIONARE A ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII VIETII ECONOMICO-SOCIALE, DE ADÎNCIRE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE.

La inițiativa secretarului general al partidului a fost creată ORGANIZAȚIA DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE, organizație politică cu caracter patriotic, ce asigură cadrul optim pentru ca, practic, toți cetățenii să participe nemijlocit la viața politică a țării, la adoptarea hotărârilor de interes național, precum și la înfăptuirea în mod unitar a obiectivelor stabilite de partid.

O măreață cucerire a noilor ani ai țării este rezolvarea de către partidul nostru în mod științific, principial, a problemei naționale, crearea condițiilor politice, economice și sociale pentru participarea activă a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, la istorica operă de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

La sfârșit de veac, România raportează istoriei cea mai de seamă victorie a sa:

O AMENII

Povestea unui bărbat care se joacă serios, al cărui suflet e numeros ca o gară unde vin și de unde pleacă toate trenurile Țărilor Române, un bărbat care nu-și poate dori să nu construiască un aparat cu care să măsoare drumul pe care îl străbate umbra în călătoria ei spre lumină sau drumul pe care îl străbat păsările în călătoria lor spre cîntec.

A sta de vorbă cu inginerul Traian Ciobanu, de la Institutul de cercetări pentru tehnica de calcul, despre el însuși, este o întreprindere la care te încumezi numai dacă nu-l cunoști. Eu, mărturisesc, m-am încumetat numai pentru că nu-l cunoșteam. Încercasem să-i ghicesc înfățișarea și firea, îndărătul tuturor lucrurilor pe care le construise. În căutarea unor exemplari eroi de reportaj auzisem despre el, îmi fusese de nenumărate ori recomandat ca un om despre care se poate scrie. Mult și interesant.

Am întâlnit un bărbat semănând mai degrabă eroului (pozitiv!) al vreunui serial de simbioză seară — un bărbat fermecător, pe care, temându-te să nu dispară, te consolezi că îl poți vedea, în reluare, marți pe programul doi — foarte departe, oricum, de ceea ce-mi închipuiam a constitui înfățișarea clasică a omului de știință: firav, urîțel, miop, trăsnet dar desțept.

În spatele zimbetului său deschis (un zimbet de cistigător, mi-am spus) am ghicit o ușoară stînjeneală. A fost momentul în care am renunțat definitiv (cu orice risc privind reușita interviului meu) la a da drumul benzii de magnetofon — ne-ar fi incomodat și pe unul și pe celălalt; am renunțat la tot ce ne-ar fi putut distra atenția. În aceste condiții, de o parte și de alta a unei mese (care mi s-a părut un timp, mai întinsă decât Cîmpia Română), a început discuția noastră. Și n-a fost o discuție a noastră, a fost o discuție a inginerului Traian Ciobanu cu el însuși, auzeam lumina amiezii căzînd pe traversele late (cît patul de pușcă) ale tuturor garilor de nord, o auzeam numai noi, astfel ne-am descoperit îndrăgostiți amîndoi, „cu patimă și chin” cum spune poetul, de toate marfălele lumii, împuscate de luminile vagoanelor Orient Expressului, ca de un pluton de execuție în mers.

El mi-a vorbit despre oamenii din colectivul său de parcă, povestindu-se, ar fi acoperit cu ei ani întregi din biografia lui.

(Eu l-am vorbit despre sistemul de afișaj electronic din Gara de Nord.)

El mi-a vorbit despre tezaurul gândirii științifice românești, despre spiritualitatea românească.

(Eu l-am vorbit despre simulatorul de locomotivă.)

El mi-a vorbit despre cercetare, despre faptul că a cerceta nu mai poate să in-

semne a te închide într-un singur domeniu, strict delimitat.

(Eu i-am vorbit, cu admirație, despre ideea cîntării vagoanelor de marfă în mers.)

El mi-a vorbit despre pasiunea oamenilor din colectivul său.

El mi-a vorbit despre cei zece oameni din colectivul său cu sfințenia cu care mi-ar fi înșirat cele zece porunci.

(Eu l-am întrebat ce mai face.)

El mi-a vorbit despre noi toți.

— Care e cea mai mare nemulțumire a inginerului Traian Ciobanu?

— Cea mai mare nemulțumire a inginerului Traian Ciobanu e inginerul Traian Ciobanu.

— E foarte frumos ce-mi spuneți. Continuați...

— Toate nemulțumirile astea — mai mari sau mai mici — vin numai aparent din afară. Există pentru ele, ce-i drept, multe motive exterioare. Dar adevărul este că, pentru ele, noi sîntem de vină.

— Noi doi?

— Noi toți.

El mi-a vorbit (în sfîrșit!) despre munca lui, ca despre o joacă. Fiindcă el crede în munca lui cu nesfîrșită seriozitate cu care numai copiii pot crede în joaca lor. Jocul nu presupune obligativitate. El e fericit că poate lucra pur și simplu. Toți cei zece sînt fericiti pentru că pot lucra pur și simplu. Toți cei zece sînt puri și simpli.

El mi-a vorbit despre datoria morală, (așa spunea: „datoria morală” — firesc; îl învidiam pentru tonul nerecitativ) cu care reusea să rostască aceste cuvinte), față de patria română, cum nu mi-a vorbit nimeni, niciodată. (Mi l-am închipuit în Gara de Nord așteptînd vreun tren, anonim și înconjurat de afisele luminoase pe care le-a construit. Mi l-am închipuit privindu-le, cu zimbetul său deschis, ușor stînjinit.)

El mi-a vorbit despre o mulțime de lucruri, deloc despre sine. Nu l-am mai întrebat. Începusem să-l înțeleg. Oglindit în toate.

Despre inginerul Traian Ciobanu, cercetător științific principal la Institutul de cercetări pentru tehnica de calcul, nu s-a scris numai acum și se va mai scrie. Cu el, cu pasionații săi colegi de muncă ar putea începe o argumentată pledoarie pentru o nouă conștiință științifică.

LELIA MUNTEANU

„Nea Iancu”

Ne aflăm exact pe locul unde au „zburat” și au avut loc puternicele lupte ale ceferiștilor de la Atelierele C.F.R. Grivița din 28 ianuarie — 2 februarie și, respectiv, 15—16 februarie 1933. Anul viitor se va sărbători semicentenarul de la aceste lupte și greve eroice, cu rol determinant în istoria noastră muncitorească. Pe locul unde altădată au izbucnit grevele ceferiștilor, din exact locul unde s-a organizat comitetul de grevă, avea să pornească ideea acestui reportaj. Un om cit un munte și cu privire blindă era înconjurat de elevii-ucenici. Dar și alți oameni din secție i se adresau firesc, necon-

trafăcut. „Nea Iancule, așa, nea Iancule, pe dincolo”; „vezi mata ce faci cu chestia aia”; „semnează-mi și mie bilețul ăsta de voie”. Elevii-ucenici Agafiță și Smărăndescu erau numai ochi și urechi. Așa l-am „zărit” pe Ioan Iancu. Statura sa de 1,84 m, impunătoare, privirea blindă, nesfîrșită răbdare cu oamenii, care din acestea ne-au determinat să ne oprim la el nu știm, dar nu ne-am îngelat, vă asigur. Dacă pasărea se cunoaște după pene, cum spune omul din popor, pe un om adevărat și bun și generos îl poți întui și din fizionomia sa, din gestică și chiar din privirea sa. Din ochi. Uită-mi-te-n ochi, ca să-ți spun ce om ești!

Pe scurt, cit se poate de scurt, ce vă pot eu spune despre Ioan Iancu de la „Grivița Roșie”? Este din satul Crețu-

lești, comuna Crevedia. Prin '55 a început școala profesională C.F.R. Grivița Roșie. În 1970 a urmat 2 ani cursurile de maștri. Are vreo 24—25 de ani vechime neîntreruptă la această unitate de frumoașă și nobilă tradiție muncitorească. Este, actualmente, maistrul la secția montaj și nu are mai mult de 44—45 de ani. Virsta-simbol. Virsta-chie. Acum omul se află în plinătatea puterii și-a maturității sale. Are trei copii, Gheorghita, student la Electrotehnică, iar Mariana și Cristian elevi. Ce spun oamenii despre Ioan Iancu? Ei spun că este un om bătaios, că se bate realmente pentru treburile oamenilor; azi pentru o categorie; mâine pentru un loc în căminul de nefamiliști; poimîine pentru primirea sau reprimirea unuia „rătăcit... de turmă”. De-aceia îl și iubesc oamenii și-l înconjoară cu toată dragostea. Este mult? Este puțin? Iată un om, mi-am zis. Un om între oameni. Un om părtaș la izbînzile colective.

Pe parcursul a două decenii și jumătate destinul său s-a împletit fericitor, s-a complinit, mai bine zis, cu acela al uzinelor Grivița Roșie. Merită să reținem atenția cititorilor noștri și cu câteva cuvinte despre destinul acestor uzine, intrucît am semnat că s-au împușinat materialele de referință despre această unitate cu rădăcini bine consolidate în mișcarea noastră muncitorească. Este aici un colectiv de 3.700 de oameni ai muncii (numai 41 de ingineri). Aici se fac felurite reparații la vagoanele de călători și de marfă, cum aminteam. Dacă în 1960 se repara 1.990 astfel de vagoane, numericește vorbind, cifra vagoanelor reparate se ridică la 3.472 vagoane în anul trecut. Drept urmare, în anii 1973—74 li se conferă „Ordinul Muncii” clasa a II-a și, respectiv, I. Cu trei ani în urmă au început să facă și reparații capitale. Unele vagoane sînt atît de „sifonate”, de parcă au venit din răzbel. De la 6 vagoane reparate capital în urmă cu trei ani, anul acesta vor repara capital 306 vagoane. Nu e puțin. Pentru securitatea noastră, a călătorilor, să zic așa, nu e puțin lucru să repara bine și zdravăn un vagon. Două. Trei mii.

Tocmai de aceea vîn și spun acum în final, nu știu de ce mi s-a părut (repet, poate că numai mi s-a părut și, rog să fiu iertat dacă e altfel), întreprinderea „Grivița Roșie”, hai să-i spunem pe plan publicitar și propagandistic, dar nu numai, a fost mutată cumva pe planul doi și nu știu dacă e bine. Pentru a-mi confirma într-un fel supoziția colegii de la televiziune tocmai au venit „să filmăm o hală veche, asemănătoare uneia din 1945, pentru filmul Lumini și umbre”.

DORIN SALĂIAN

Aprig la idei

Pornisem de vreme în căutarea președintelui C.A.P. Drăgănești Vlașca de Teleorman, Radu Riciu care, la acea oră a amiezii, nu putea decît în cîmp să fie. Cîți ziariști nu plimbaser el, nea Ion, căruțașul, în căutarea președintelui lor, om căruia i-a mers vestea în țară! N-are el atîtea fire de păr în cap cite drumuri de acest fel a făcut. Că-i aprig la muncă omul și la idei de a pus C.A.P.-ul Drăgănești Vlașca pe lista primelor pe țară. N-are el degete la mîini cite ordine și medalii au primit! Și mai e președintele încapățînat foarte, cînd trebuie. „Cum adică cînd trebuie?” Așa! Nu se lasă dus de o țidulă, numai pentru a se supune unui ordin. A rămas de pomină în povestea eu cail. Dar și noi l-am sprijinit, eram toți, ca unul, cu el. Venise ordin, de vă amintiți, să se taie toți caii colectivi. „Eu cail nu-i tai nici mori” — a declarat președintele nostru, care era foarte tînăr pe atunci, abia sîrise de 30

de ani. A chemat oamenii „luați-vă cai — a zis — și-i țineți acasă, îi aduceți doar la muncă”. Ce mai tărăboi s-a iscat! Au zis că-i iau carnetul de partid, că-l dau afară, unul, mai mare, de la regiune a pus mina pe telefon și a anunțat că Radu Riciu a desființat C.A.P.-ul, dînd caii înapoi oamenilor. Și atunci, ce credeți că am făcut noi, ceilalți? Într-o oră am adus la C.A.P. toți caii. Să se vadă că Riciu nu desființase C.A.P.-ul, ci doar salvase caii. Așa se face că acum cooperativa noastră are 140 atelaje cu care am transportat din cîmp toată producția secundară și mult mai mult de jumătate din porumb și sfeclă. Și apoi, avem o crescătorie de minji de toată frumusețea! Tot președintele nostru îi datorăm și asta. Pe vremea aceea, oamenii îngrijeau caii acasă dar lepădau minjii. A găsit vreo cîțiva președintele, i-a luat, le-a dat la biberon lapte de vacă, de s-au pus pe picioare și atunci i-a venit ideea cointeresării celor care cresc minji: fie că-i duc pînă întarcă, fie pînă la ham, li se plătește întreținerea lunară, plus 5 lei pe kg. furaj. Ajung astfel oamenii să ia 5.000—6.000 de lei pentru creșterea unui cal, de care, dincolo de muncile C.A.P.-ului se folosesc și ei de el în gospodărie. „Dar despre viața lui, ca om, ce ne poți spune nea Ioane?” Păi nu v-am spus? Viața lui e C.A.P.-ul. Nevasta îi lucrează la ferma mare, băiatul i-a urmat meseria lui tată-său, e economist la ferma de ovine iar fata, elevă la liceul agricol.

Că viața lui Radu Riciu a fost și rămîne C.A.P.-ul, ne-a convins chiar el, președintele. Cînd l-au ales în urmă cu 20 de ani, avea 32 de ani. „Ziceam, pe atunci, ca să-mi fac curaj, că în doi-trei ani de zile vom construi tot ce e de construit după care, va fi mai ușor. N-a fost așa! În toți cei 20 de ani care au trecut am tot făcut, dar nici acum nu am terminat. Drept îi însă că față de ceea ce a fost, situația de azi nici nu suportă comparație”. Comparația ar fi, într-adevăr, de prisos. Producția recoltelor s-a triplat, au, de ani de zile, unul dintre cele mai moderne și puternice complexe avicole din țară, apoi, un complex pentru îngrășarea tineretului taurin care poate rivaliza cu oricare altul din țară, o fermă de ovine — 5.000 capete — fermă biologică de reproducție. În sfîrșit, au bine pusă la punct o fermă legumicolă unde muncesc aproape numai femei, dintre care, marea majoritate sînt între 18—30 de ani. Așadar, cînd e pus președintele nostru să vorbească despre el, despre împlinirea lui din acesti ani, vorbește despre C.A.P. și împlinirile lui: 6 Ordine ale Muncii clasa I pentru producția de ouă și lapte livrate la fondul de stat, „numeroase distincții și medalii încununază eforturile reunite ale lui cu cooperatorii. Au, de altfel, la sediul C.A.P.-ului o carte de onoare, după cum au o sală a medaliilor și distincțiilor. „Le-am adunat, precum într-un muzeu. Să știe și copiii noștri, și copiii copiilor lor cum a fost începutul muncii și vieții noastre de cooperatori, cum ne-am ridicat noi pe propriile picioare ca stăpîni adevărați ai pămînturilor. În ce mă privește, „am crescut” ca președinte în cultul încrederii în oameni și al răspunderii față de averea obștil. Aceasta a fost și este viața mea”.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Invingem izolarea prin iubire

Viața sa este ca un roman bine clădit al cărui personaj central a trecut prin numeroase întâmplări esențiale ce i-au probat dar și format convingerile, sentimentele, voința, încrederea, țaria interioară, capacitatea de a înțelege oamenii, lucruri, evenimente și rosturile existenței, în supremă instanță caracterul și conștiința. Se numește Sabin Băuți și este căutător de comori în adevărata putere a cuvîntului. Anul acesta, în martie, a împlinit o jumătate de veac de la naștere. Și într-un anume sens chiar o jumătate de veac de singurătate asumată, asumîndu-și profesia care îl izolează de lume, care îl

Programul dezvoltării patriei și al bunăstării poporului

SA FIM CU TOȚII CONȘTIENȚI CĂ DE MUNCA NOASTRĂ DEPINDE BUNĂSTAREA NOASTRĂ ! REALIZAREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A ȚĂRII SĂ DEVINĂ UNA DIN INDATORIRILE DE CEA MAI ÎNALTĂ RĂSPUNDERE ALE FIECĂRUI COLECTIV DE ÎNȚEPRINDERE, ALE FIECĂRUI OM AL MUNCII — PENTRU CA ACEASTA ȘI NUMAI ACEASTA ESTE CALEA ȘOPIRIII CONTINUE A AVUȚIEI NAȚIONALE, CALEA RIDICĂRII NIVELULUI DE TRAI MATERIAL ȘI SPIRITUAL AL ÎNTREGULUI POPOR !

SĂ ÎNTIMPINĂM CU NOI ȘI RODNICE FAPTE DE MUNCĂ, CU NOI ȘI MĂREȚE REALIZĂRI ÎN TOATE SECTOARELE DE ACTIVITATE CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN — REMARCABIL EVENIMENT POLITIC ÎN VIAȚA PARTIDULUI ȘI A ȚĂRII — ȘI ANIVERSAREA A 35 DE ANI DE LA ISTORICA PROCLAMARE A REPUBLICII !

În perioada care urmează, Frontul Democrației și Unității Socialiste va acționa ferm pentru întărirea și perfecționarea continuă a noului mecanism economico-financiar, pentru aplicarea neabătută a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii tuturor unităților economico-sociale. O importanță deosebită are asigurarea participării active a tuturor oamenilor muncii, în calitate de proprietari ai mijloacelor de producție, de producători și beneficiari ai muncii lor, la conducerea tuturor unităților de producție, la adoptarea deciziilor și măsurilor privind bunul mers al acestora, la controlul îndeplinirii sarcinilor, la activitatea pentru îndeplinirea neabătută a prevederilor planului de stat, a programului de modernizare continuă a economiei noastre naționale.

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Satul are nevoie de oameni. Cum îi poate primi în chip concret?

Pentru a răspunde la această întrebare, reporterii noștri s-au aflat vineri, 5 noiembrie, în mai multe localități din țară. În nordul țării, în satul Sărvăzcol — DORIN SALAJAN; în Brăila, comuna Insurăței — N. Gr. MĂRĂȘANU; în Vrancea, în comuna Slobozia Bradului — MIHAI PELIN; în Brașov, comuna Sinpetru — MIRCEA BUNEA; în Constanța, comuna Pecineaga — RĂZVAN BĂRBULESCU.

Cu prilejul unei deplasări mai vechi în Sinpetru (5 iunie) Mircea Bunea scria: Și știți care-i acum, în 1982, forța activă a C.A.P. Sinpetru? 25 de oameni! Bănuți care-i media lor de vîrstă? Aproape 70 de ani! (Tipograful a cules bine.) Pe prășitoarea tractată de mecanizatorul Petru Constantin lucra Andrei Bodi, de 70 de ani; în livadă i-am întâlnit — trăbăluind cu spor — pe Oțelea Alexandru de 84 de ani, Bredfer Cristian de 74, Birsan Ion de 73; Brank Roza de la pui are peste 60; la întocmit căpițe din lucerna doborită și întoarsă mecanizat i-am văzut cu furcile în mîini pe Ion Brașoveanu, 65 de ani, pe Dragoș Nicolae, 63, Salade Andrei, 83...; hăt, aproape de antenele radioului de la Bod am văzut la lucru șase femei, toate în jurul a șaiszeci de ani — prășeau „în orb” șirurile de eicoare. Era o uscăciune cumplită, iar sapele bătrinelor se auzeau ca și cum ar fi fost izbite de prundul unei gîrle...

Din Pecineaga, Răzvan Bărbulescu notează:

Locuri de muncă se găsesc la C.A.P., S.M.A. (motopompist, mecanizator, muncitor în zootehnie) sau prestări servicii. Prestări servicii nu există pentru că nu există forță de muncă. Pentru meseriile amintite în paranteză se organizează cursuri de calificare. În privința prestă-

rilor, în Pecineaga mai sînt doi cizmari în vîrstă și o frizeriță cu mandatariat care, probabil, va pleca după ce se va mărita. Nu există zidari, timplari, depanatori pentru aparate de radio, televiziune și uz casnic.

Să mai consemnăm o realitate, din Slobozia Bradului:

Și s-ar putea munci aici nu numai la C.A.P., I.A.S., sau Asociația viticolă intercooperatistă. Medici, cum am văzut, nu sînt, e vacantă o catedră de matematică și fizică, e vacantă o catedră de franceză, e vacant, dacă revenim totuși la muncile cîmpului, pînă și postul de inginer șef al cooperativei agricole de producție. Peste orice facilități sau neajuns, un fiu al Sloboziei Bradului, decis să se întoarcă acasă, va trebui să înnoțe împotriva unui curent cu o țârie de neimaginat de departe.

Fapte. Și dacă ele sînt contrazise de alte fapte, din alte locuri, ele continuă să existe. Atragerea forței de muncă spre locurile în care „s-a născut eternitatea” și unde va rămîne, este o necesitate. Documentele de partid o evidențiază și-i conferă caracter de directivă. E de la sine înțeles că în acest scop este necesar adecvarea cadrului juridic.

niscal găini, un porc, ceva, dacă tot vrei să trăiești la țară; de fapt nu-ți mai rămîne loc nici pentru ca să forezi o fin-

tină...) Și tot pe baza ei — adică tot pe baza mutației din buletinul de identitate — banca aprobă un credit. Desore care află urgent că nu-ți folosește la nimic. De ce? Pentru că în comună nimeni nu-ți vinde materiale de construcție decît contra produse agricole, iar din orașul aflat la o zviritură de băț nu ți le poți procura pe bani pentru că ai buletin de rural! Cercul se închide și n-ai decît să te zbați cît dorești între necesitate și neadekvare. (Mircea Bunea)

★

Totuși, să admitem că miine, poimîine un fiu al Sloboziei Bradului s-ar readuna de pe drumurile țării, cu gînd să se reîntoarcă acasă. Legea nr. 22 din 1981, ne asigură secretarul consiliului popular comunal, Neculai Milea, ar veni în întîmpinarea deciziei lui cu o sumă de prevederi neîndoielnice judicioase. În primul rînd, i s-ar oferi un loc de muncă, fie la C.A.P., unde președintele Vintilă Oprea abia contează pe 250 oameni, în evidență avînd 413, fie la asociația viticolă intercooperatistă, fie la ferma din localitate a I.A.S. Cotești. Apoi, pentru că apartamente libere în blocul de specialiști nu mai sînt și nici altul nu se va construi atît de curînd, i s-ar oferi loc de casă: 250 mp îl poate acorda primăria, în vatra locuibilă a comunei. Un credit, pînă la 30 000 lei, i-ar putea îlesni filiala C.E.C. Timboești, în rate cu utilizarea supravegheată. Cimentul și alte cîteva categorii de materiale de construcții le-ar putea cumpăra cu bani gheață. O cărămidărie s-a pus pe picioare în Slobozia Bradului chiar în anul trecut. I-ar sta la dispoziție și o echipă de constructori din C.A.P., la un preț relativ modic. Dar tablă sau țigle, pentru acoperișul casei, n-ar putea achiziționa decît achitînd circa 60 la sută din contravaloarea lor în produse agricole: ouă și altele. Și de aici înainte lucrurile încep să se cam incurce. Noul venit în Slobozia Bradului nu va primi lot personal înainte de a munci un

an încheiat la C.A.P. Să zicem că omul are răbdare și stă un an cu casa neînvelită. Primind lot, va avea de unde să-și cumpere unelte agricole: mai fiecare magazin de produse industriale din satele Sloboziei Bradului și-a amenajat un colt bine aprovizionat cu unelte de trebuință în grădini și în grajduri. Dar casa lui, evident, va sta încă mult și bine neînvelită: cereale va primi numai cît mîncîcă un om într-un an; porcii nu se creșcă cum ai bate din palme; nici găinile nu ouă în zece minute întreaga lor producție anuală de ouă.

Alături de legea nr. 22 din 1981, comuna însăși e în măsură să-i acorde unui nou venit o sumă de facilități care nu sînt de ignorat. În primul rînd, copiii ar avea unde să învețe carte și să se ridice pînă în pragul liceului, în Slobozia Bradului fiind școli solide și încăpătoare. (Mihai Pelin)

Pentru un statut special în primii ani

Ce urmează? Îți ridici casa — deși legal procedînd e imposibil. Vei avea casă dar nu vei avea nimic în jurul ei (pentru că n-ai cum să ai). Fire optimistă treci și peste asta, dar ce mîncîci? Fiind în anul întîi de viață la țară vei fi obligat să consumi mai puțin, adică atît cît ți se oferă — legal — prin împrumutul de la C.A.P. (Nu-i vorba, te-ai putea aproviziona de la oraș, dar din nou te trage înapoi buletinul de Sinpetru!) În anul doi poți minca mai mult cu o condiție: treci pe la „Metalchimice”, iar Roth Gheorghe îți vinde exact ce-i ceri — sape, cazmale, greble, tot felul de unelte tocmai bune să te ajute la fertilizarea celor 12 ari de teren agricol. (Lotul ajutat). Pe care nu-l poți cultiva însă cu ce ai nevoie — cu porumb, să zicem, pentru găinile pe care le vei crește pe uliță, că n-ai curte — ci cu ceea ce scrie că trebuie în fila de plan întocmită înaintea venirii tale. Lucrurile se încurcă atunci cînd nu ai pe nimeni și nimic prin părțile locului: nici casă, nici lot personal, nici loc de muncă. Maria Ses,

Cadrul juridic

— Să zicem că eu aș dori să mă stabilesc la dv. în comună, ee-ar trebui să fac?, i-am întregat pe Mihai Popa, primarul comunei Sinpetru.

— În comună nu există nici o posibilitate pentru a vă recalifica. V-am putea primi exclusiv pentru munci brute, acceptați?

— Da.
— Nu pot, totuși. Aveți studii superioare, nu-mi da voie legea.
— Știu, dar să zicem că n-am.
— Nu v-ar conveni dv.

Mi-a explicat că nu se poate și de ce nu se poate, deși există chiar și indicații de partid pentru ca aceia care ar dori să se stabilească definitiv în mediul rural s-o poată face. Și iată cum o problemă relativ simplă și aparent rezolvată devine un fel de cvadratură a cercului. Adică? Comuna n-are nici un fel de construcție în care s-ar putea adăposti o sau mai multe persoane aflate într-o astfel de situație. (Comuna Sinpetru nu are nici cameră oficială.) O soluție: să-ți fie o gazdă. Care una-ți va scrie pe contract, dar în realitate-ți va pretinde 300 de lei chirie pe lună. O accepți pentru că nu ai încotro, vrei să te stabilești. Înseamnă că vrei să ai casa ta, curtea ta, gospodăria ta. Dar nu se poate. De ce? Pentru că mai întîi trebuie să-ți schimbi reședința din... acte. Asta se face ușor. Te duci la Dumitru Dima care-i șeful postului de miliție și gata, te-a și făcut cu buletin de Sinpetru. Operația nu numai că te readuce în legalitate, dar numai pe baza ei primarul îți poate aproba un loc de casă (minimum 150 mp, maximum 250, cu 1 leu mp conform legii 58/1974; suprafață pe care, după ce-ai săpat temelia pentru a-ți ridica un P+1 conform proiectului, observi că nu-ți mai rămîne loc decît pentru gard, nicidecum pentru a-ți mai plasa acolo vreun coteț pentru

Fotografie de MIRCEA HUDEK

Programul dezvoltării patriei și al bunăstării poporului

FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE CHEAMA INTREGUL NOSTRU POPOR SĂ-ȘI DEA VOTUL CANDIDAȚILOR SAI, SĂ-ȘI MANIFESTE ȘI PE ACEASTĂ CALE HOTĂRÎREA DE A ACȚIONA STRINS UNIT ÎN JURUL PARTIDULUI, AL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU - OMUL CARE INTRUCHEAZĂ INTERESELE ȘI ASPIRAȚIILE FUNDAMENTALE ALE POPORULUI - PENTRU ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A PATRIEI PE CALEA SOCIALISMULUI, PENTRU RIDICAREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI AL MASELOR LARGI POPULARE, PENTRU AFIRMAREA ȘI MAI PUTERNICĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE CA ȚARĂ LIBERĂ, SUVERANĂ ȘI INDEPENDENTĂ, ÎN CONDIȚII DE PACE ȘI LIBERTATE !

Votând candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru viitorul luminos, socialist al țării, votați pentru o viață în libertate, mereu mai frumoasă, mai prosperă, pentru demnitatea și independența României, pentru înfăptuirea progra-

mului Partidului Comunist Român de propășire a patriei pe drumul glorios al socialismului și comunismului.

Puternic uniți prin gând și faptă în jurul partidului, al secretarului său general, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să acționăm ca un singur om, fără a precupeți nici un efort, cu întreaga putere de muncă, pentru realizarea hotărârilor istorice ale Congresului al XII-lea, pentru ridicarea patriei noastre scumpe pe noi trepte de progres și civilizație, pentru ca România să înscrie cu litere de aur, în croica și îndelungata sa istorie, noi pagini de mărețe împliniri socialiste !

Cu prilejul alegerilor de la 21 noiembrie să afirmăm cu putere, prin votul nostru, voința de pace și colaborare a poporului român, hotărârea sa de a-și uni forțele și a conlucra larg cu toate națiunile lumii în lupta pentru dezarmare, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor, al popoarelor — la viață, la libertate și independență, la existență liberă și demnă, la pace !

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

primar : „Putem să dăm terenuri personale, potrivit legii și statutului C.A.P. Dacă noul venit nu e membru C.A.P., primește un teren de 250 metri de la stat. Aici trebuie să construiească și casă și, dacă îi mai rămâne loc, să-și facă și grădina, să crească și o pasăre, un animal. Pentru casă îi acordăm credite. Construcția îl privește pe el. La nivel de comună nu-i putem asigura materiale și constructor. Materialele le-ar putea procura, în principiu, de la Mangalia. Constanța ori Techirghiol, dar nu le va găsi. Cel mai apropiat constructor se află la Mangalia, însă cetățeanul nu are buletin de Mangalia, ci doar flotant de Pecineaga, și doar flotant fiindcă nu are casă, iar constructorul de la Mangalia, Cooperativa AVINTUL, este și așa foarte solicitat în oraș. Dar la constructor nu ajunge decât după aprobarea proiectului. Cetățeanul lasă cererea la noi, așteaptă un tehnician de la „sistemizare“, de la județ, și, apoi, încă patru luni pentru avizarea proiectului“. (Răzvan Bărbulescu)

De problemele satului nu este răspunzător doar Ministerul Agriculturii

Dispensarul, pe dinafară și pe dinăuntru, este frumos, curat. Dispune de un teren bun de cultivat legume, porumb, floarea-soarelui sau orice altceva, și unde se pot crește păsări. Mai există și un apartament pentru medic. Dr. Stelian Marian Pană, generalist, face naveta. Este un bun medic, comuna ține la el și dacă ai ulcer, ți-l recomandă cu căldură. Pe medic, nu ulcerul. Medicul face naveta. Iată condițiile care, împlinite, nu l-ar mai lăsa pe un medic să facă naveta : 1. Dotarea dispensarului cu o aparatură cât de cât apropiată de necesar. 2. Îmbunătățirea condițiilor de muncă și de locuit ale medicului. Dr. Pană da anual între 5.000 și 6.000 de consultații. Ar mai fi nevoie de un medic, eventual un pediatru. Apartamentul este însă unul singur. Apa e programată, dar nu ajunge întotdeauna să curgă. Există un put în curte, dar direcția sanitară nu poate procura o motopompă și un boiler. 3. Condițiile de informare pentru ca medicul să nu se plafoneze, deși cauzistica este diversă și foarte interesantă din punct de vedere profesional. Aici e important ce-și face omul cu mintea lui, dar indiferența față de medicul de țară este evidentă. „Nu primim măcar acele nomenclator cuprinzând noile produse de farmacie. Memoratorul de medicamente editat în 1976 a fost distribuit peste tot, mai puțin medicilor de la sat. (Răzvan Bărbulescu).

Fiind la marginea județului Vrancea, comuna Slobozia Bradului a alunecat încet-încet spre marginea vieții. Deși are dispensar, comuna nu are medic și dispensarul însuși nu dispune nici măcar de un telefon. De fapt, telefoane există numai la primărie și la miliție.

Dacă la Slobozia Bradului începe să-ți pâlăie sănătatea, lucrurile alunecă pe o pantă de-a dreptul periculoasă. Deși stă în buza drumului național, la Slobozia Bradului nu a ajuns nici asfaltul. Comuna nu are nici stație de radioamplificare și orice mobilizare a oamenilor așază primăria înaintea unui veritabil coșmar. Și așa mai departe. (Mihai Pelin)

În sfârșit, ne înțelegem cu Ioan Cadar și Augustin Moș, primul secretar cu probleme de propagandă la comitetul comunal de partid, iar al doilea vicepreședinte al consiliului comunal Pir, care ar fi șansa mea. Iată, băiat cu studii înalte, să zic așa, piecat dintre ei cu vreme-n urmă, așadar, care ar fi șansa mea. Dacă aș dori să mă întorc acasă? Oricum, tata, sârmanul, a vrut să mă facă inginer de pământuri și-a ieșit din mine inginer de suflete. În primul rând, nexistind nici o pondere care să particularizeze condițiile de la țară, dacă ai studii superioare, să zicem în limbi romanice, nu poți să te califici în una din meseriile deficitare, să zicem în sectorul zootehnic ; or, important în satele noastre este tocmai acest fapt, oamenii bine pregătiți să pătrundă în sectoarele dificile ale agriculturii. Apoi cum nu există nici măcar un post de tehnician liber, să sărim și peste acest paragraf. Totuși, dacă ar fi să mă întorc de muncitor cu înaltă calificare și să lucrez alături de tehnicianul Martin Eördög (bun specialist, dar care nici el nu lucrează nicaieri, din motive asupra cărora nu insist acum), asta s-ar mai putea. Tovarășul Urmă Alexandru, de la Consiliul popular județean Satu Mare, ne spunea că se poate — conform normativelor în vigoare — să-ți dărezi o casă. În cit timp ? Asta e mai problematic. Poți beneficia însă de credite pentru a-ți înălța o casă. Iar dacă vreau și apă caldă în viitoarea mea locuință, asta este de totul greu. Nici la nivelul municipiului Satu Mare nu e rezolvată integral apa caldă. Ediliilor din Pir și Direcției agricole județene le oferim o sursă : s-a descoperit la Sărvăzel, la buza dealului Băltoci, apă termală de 72 grade Celsius. Ce s-ar întâmpla dacă această apă s-ar utiliza în grădinarit, dar și la încălzitul caselor oamenilor ? De ce nu ? Dacă aceste probleme în parte sînt rezolvate, să ne abatem pașii pe la magazinele sătești și să vedem ce găsim în ele ? Stupefacție. Cu excepția anodinelor sape, nu se găsec de nici un fel unelte agricole pentru mica gospodărie. Lipsesc și elementarele caiele pentru potcovitul calilor ! Oare nu s-ar găsi unități în cadrul rețelei cooperatelor mestezugărești care să le fabrice ? Să producă și cazma-le, săpăligi, furci, greble etc., alt de necesare, micului gospodar. Intrucît, este rușinos să-i spui unui prieten, care umbă prin „străinățături“ să-ți aducă, pe post de suveniruri, o greblă sau o lopată ! ?

Omul mai are nevoie de-o carte, de-un film, de-un teatru, cu care se obișnuise, să presupunem, în mediul urban. Greu de rezolvat și această în fond minoră problemă, deși orașele apropiate sînt la 10-15 km distanță. E greu de rezolvat intrucît drumul de legătură Sărvăzel — Pir se tot pietruiește de 7 ani și numai directorul drumurilor județene, Ioan Farc, mai poate ști cînd anume se va isprăvi acest drum ! Paradoxal însă, el a fost dat în presa județeană ca terminat. Eroare cu consecințe regretabile. Cînd te gîndești că factorii comunalii au plănuit și mai plănuesc o întîlnire cu „fiii satului“ Sărvăzel. Ar fi deosebit de util. Dar dacă drumul s-ar isprăvi, să presupunem, în primăvara lui 1983 ? Ar urma o măsură pripită și inadecvată a cuiva de la județ, care ar „stopa“, pur și simplu, pe o lună-două autobuzele din mediul rural, scoîndu-le din circuit ! ? Crudă și insolubilă situație. La magazinul săteșc și la cel comunal nu vei găsi cea mai ordinară rachie la preț de alimentară. Și asta cam de multăor povestea. Să ne lerte merceologiei sătmărești și să ne lerte și cei responsabili cu autoaprovizionarea și cu autogestionea teritoriului, dar în puține locuri pe hasta țării am găsit o aprovizionare alt de alandala ca la Satu Mare. Ceva schîcăpătu și nu este căderea noastră să spunem ce anume și unde schioapătă, alții au această menire. (Dorin Să-tăjan)

Și totuși cine vrea cu adevărat...

Iarna, cu asprimea-i cunoscută în Bărăgan, a uzurpat aproape trei sferturi din ultima lună a toamnei și s-a instalat fără comentarii. Și aici, la Insurăței (Brăila), nu aflu nici un șef de fermă, nici chiar pe cei de la Complexul de vaci al Cooperativei agricole de producție „Grivița roșie“ : sînt, aflăm, toți la cules de sfeclă. Am venit, de fapt, să-l întîlnesc pe cel puțin tineri care, auzind că agricultură are nevoie de ei, au revenit în sat. Au lăsat orașe ca Brașovul, Brăila, Galațiul și au venit la C.A.P. „Grivița roșie“ Insurăței. Ce i-o fi determinat, m-am întrebat, să lase asfaltul, marile tentații ale orașelor și să vină aici, unde doar cîteva blocuri amintesc de mediul citadin ? Tapu Băluță, de pildă, are 27 de ani și e lăcătuș de meserie. A lucrat la întreprinderea „Progresul“ din Brăila, unitate mare, știe toată lumea, unde orice unăr poate să-și croiască un viitor. Cînd i-am destăinuit acest gînd al meu, mi-a replicat : „De ce judecați dv. așa ? Și aici, în sat, îmi fac un viitor : lucrez ca mecanic la centrala termică, vara lucrez la irigații și, uite la asta poate nu vă așteptați, sînt și elev la liceul seral din comună. Dacă termin, mă gîndesc chiar să încerc la unul din institutele agronomice din țară“. Mi-am zis, atunci, ca lui Tapu Băluță îi ies bine socotelile, dar pe Angel Nistor ce i-o fi împins din Brașov spre Insurăței ? „Am 22 de ani, zice, sînt electrician, am 10 clase, scoala de calificare și am lucrat la „Tractorul“ Brașov. După trei ani am piecat în armată, după care m-am hotărît să revin la C.A.P.-ul de acasă. Și aici, cum puteți constata, e nevoie de meseriași, de oameni care să pună umărul la efortul care se impune în agricultură.“

La Insurăței, comună mare, cu circa 10.000 locuitori, așezată în inima Bărăganului, s-au întors acasă zece de tineri și tînere. Printre ei mai sînt Marius Budur, electrician, venit de la Brăila ; Ioan G. Ion, sudor, vine de la Brașov ; Mihai Marinov, tot sudor, vine de la Șantierul naval Brăila. Mai sînt și alții, dar pe aceștia i-am cunoscut noi. Să fie această întoarcere o expresie a romantismului lor revoluționar ? Ei nu l-au numit astfel, fiindcă n-au timp să teoretizeze. Dar există o dragoste neștrănutată, neteoretizată, o nostalgie a Locului ! Acești tineri, cu toții au avut în buletinele lor, se mai cunoaște și acum, ștampile care le indică fostele domiciliu în marile orașe de care am pomenit. Nu s-au legat intrinsec de aceste noi domiciliu încît să-și uite originea. Nici noi nu pledăm în mod expres

pentru acest lucru, pentru că nevoi ale economiei, uneori mai mari, alteori mai mici, ne obligă să ne strămutăm cu familiile, cu tot, într-o localitate sau alta, acolo unde este nevoie pentru un timp de noi. Dar acești tineri și-au dat seama sau poate au simțit că pe suflet ori în suflet nu putea purta decât o singură pecete : aceea a spațiului în care ne-am născut, a satului, orașului, a țării în care am văzut, cum zic părinții, lumina zilei. Ea și numai ea, această flăcără te încălzește încă viața.

— Lucrați și la cîmp ? i-am întrebat.
— Cum ?, s-au mirat ei de întrebarea mea ; vara lucrează la irigații, prășim la cîmp, recoltăm porumbul și furajele pentru sectorul zootehnic al ceapeului. Avem toți norme. Veșteți dv. cîmpul ăsta ? Cîm tot a fost în grîja noastră. La porumb am scos producții bune ; la lucerna, foarte bune. Adică în loc de trei coase pe an, cit luăm înalte, acum luăm 3 coase. Dar luăm 3 coase pe vară fiindcă toată ziua mutăm arpele de ploaie pe lanul de lucernă. Și lucernă mai multă înseamnă lapte mai mult, carne mai multă.

Munca nerămas crivișul și ne ținem la adăpostul unui grajd. Pentru că, buni la toate, acești tineri lucrează acum la grajdurile de vaci Ce fac ? Evacuarea deieștilor cu ajutorul unor instalații mecanizate, pe care le supraveghează, le repară cînd e cazul, le exploatează la maximă capacitate. Gunoiul de grajd e un îngrășămint foarte bun și de aici, acum iarna e evacuat în cîmp. Lucrează cam 10 ore pe zi, ciștigă bine, speră să ciștige chiar mai bine, dar un lucru îi nemulțumeste : Ce ?, i-am întrebat. „Faptul că în comună s-au construit trei circumi, cu personal pe măsură, dar la cinematograful nu e un cin care să asigure buna funcționare a aparatelor de filmat. E acolo un bătrîn care nici nu prea mai poate, nici nu se prea mai interesează de filme. Ne aduc filme, cei de la întreprinderea cinematografică, se înțelege, de acum 10 sau 20 de ani. Vrem și noi filme actuale, despre zilele noastre, așa cum și noi depunem eforturi la nivelul cerințelor de art. Nu vin spectacole de teatru, nu vin concerte. De ce această schimbare părere despre oamenii satului ? Omul nu trebuie să apară și la sat, nu numai în marile orașe. Cum credeți, sau cum doriți să apară ? Așa din senin, fără nici o influență culturală sau educativă asupra lui ? Nu se mai tin baluri, joi ale tineretului, hore, cînd erama mici, frații noștri mai mari mergeau la horă, la baluri. În sat veneau echipe de teatru. Miine poimîne ne înșurim și nu știm să ne jucăm miresele !“

E adevărat, la vorba asta tinerii din acest reportaj au izbucnit în ris. Dar risul lor mi s-a părut puțin amar. Să meditam, se impune, și la tineretea lor ! (N. Grigore Mărășanu)

O primă serie de concluzii

● Un cadru principial juridic există. Nu există măsurile care să-l concretizeze armonizîndu-i resorturile ce l-ar putea pune în stare de funcțiune ; multiplele prevederi și dispoziții n-au fost adecvate rațiunii fundamentale, ele contrazicîndu-se și practic anulîndu-se reciproc.

● Mentalități păgubitoare : satul privit ca „cenușăreasa“ planurilor culturale, debușeu pentru producții ieșite din uz sau subproducții artistice.

● Mentalități vetuste : considerarea globală a lumii satului, puternic diferențiată ca statut social și profesional.

● Lipsesc, la nivelul comunelor, programele de perspectivă, integrate, care să ordoneze ierarhia de valori și urgențe, cazurile specifice, precum și programul obștii sătești privind stabilizarea forței de muncă, orientarea profesională a tinerilor spre meseriile deficitare, cadrul în care aceste deziderate pot fi realizate.

● Necunoașterea legilor, la nivelul comunelor și satelor, îngustează pînă la anihilare forța de acțiune și diversificare, de soluționare a problemelor deosebite.

NICOLAE CRISTACHE

...Sustine, de la nivelul unei experiențe relevante și al unei cazuistici concludente un medic primar care de 21 de ani slujește această ramură a medicinei numită anestezie și terapie intensivă: dr. Mihai Ciocan de la Spitalul județean din Piatra Neamț. Sigur că da, este un curaj profesional să abordezi o metodă atât de tradițională, una dintre cele mai vechi din medicina populară a lumii, într-un domeniu atât de nou, care a intrat pe ușa sălilor de operații însoțit de chimie, de sinteze și droguri chimice tot mai sofisticate. Cum releva prof. dr. G. Litarczek la recentul Simpozion național de acupunctură de la Techirghiol, puțini sînt acei profesioniști care au încercat și care au încredere în tehnica acupuncturii în anestezia operatorie, deși rezultatele obținute în clinica de la Fundeni sînt de-a dreptul fascinante. Ca și ale doctorului Ciocan, am adăuga noi.

S-a întîlnit cu acupunctura într-un mod mai deosebit. Recunoaște că multă vreme a fost reticent față de ea „pentru că am citit undeva că un medic chinez, ca să devină medic anestezist acupunctur, mai trebuie să studieze încă vreo cinci ani după ce termină facultatea”. Ba chiar venise de cîteva ori dr. Andone — cel mai vechi medic din județ și președintele Filialei U.S.S.M. Neamț — la mine cu niște ace, propunîndu-mi să încerc. L-am refuzat. Dar, la scurt timp, sosește la mine o cunoștință să o tratez de astm bronșic. Avea o formă cronică foarte gravă. Am făcut tot ce-am știut și n-am reușit. Am apelat la dr. Gaube să-mi scoată bolnava din criză și am văzut cum se face o sedință de acupunctură. Atunci, m-am ambiționat și eu și i-am cerut cărți și m-am apucat să studiez serios. Primul pacient pe care l-am tratat astfel a fost soția mea, care suferea de niște migrene cumplite. Avea o criză de cinci zile și luase tot felul de analgezice. Într-o seară, cînd eram de gardă, mi-a dat telefon și mi-a spus că are asemenea dureri încă îi vine să se arunce de la etaj. Am chemat-o la spital; i-am aplicat 4 ace și în 20 de minute i-a trecut. Asta era prin decembrie 1980, iar în aprilie 1981 am cerut să fiu trimis la București la un curs de perfecționare care tocmai se deschidea, cu gîndul de a afla cum să aplic acupunctura în anestezie. Cînd m-am dus, aveam deja vreo 40 de cazuri tratate. În specialitatea mea însă, răspunsurile profesorilor au fost evazive și lipsite de entuziasm, rămînd chiar o mare întrebare, dacă poate sau nu să fie folosită acupunctura în anestezie. Profesorul N. N. Gheorghiu nu prea era entuziasmat. Și totuși, am fost tentat să încerc. Cînd s-a întors acasă, a abordat-o mai întîi în secția reputatului ORL-ist dr. Costache Andone, aplicînd-o unui tînar de 25 de ani cărui urma să i se efectueze o operație de amigdale. Cazul a fost atent selecționat, bolnavul pregătit psihologic și, spre fantastică surpriză a pacientului nu numai că n-a simțit nici o durere în timpul operației, dar nici

după aceea și n-a suferit nici efectele secundare obișnuite. La 10 minute după operație n-a mai simțit și și-a păstrat o analgezie postoperatorie destul de lungă, pînă la externare, fără să acuze vreodată dureri și n-a resimțit nici o jenă la agluțitie. „Ulterior, dr. Andone mi-a comunicat că, venind la control, bolnavul a prezentat o cicatrizare a lojei amigdalene foarte rapidă și foarte suplă”. Încurajat de acest rezultat, ajungînd la convingerea personală că acupunctura poate realiza o anestezie eficientă, a trecut la o intervenție mult mai complexă, la o sectorectomie mamară, de asemenea, cu rezultate foarte bune, ceea ce, firește, îl determină să continue în cazuri tot mai complicate, în operații mult mai laborioase: în diverse forme de ulcer — ulcer perforat, ulcer cu stenoză pilorică, în colecistectomie pentru litiază biliară (la o persoană de 68-70 de ani, alergică la orice substanță medicamentoasă), colică renală... „Practicînd, mi-am dat seama că, totuși, anestezia prin acupunctură prezintă niște inconveniente — analgezie incompletă (spun asta chiar chinezii în literatura de specialitate) și absența relaxării musculare, ceea ce este un inconvenient foarte mare pentru chirurg. Astfel, am ajuns la o combinație de acupunctură cu anestezie generală, tehnică

mal, spontan, la 10 ore după intervenție, toxicitate redusă — prin eliminarea completă a drogului analgetic și deci, un cost mai scăzut atît pentru anestezie cit și pentru tratamentul postoperator. Astfel, micșorează pericolele accidentelor alergice postoperatorii, asigură cel mai înalt grad de securitate și de confort pentru bolnav.

Doctorul Mihai Ciocan a prelungit pacienților săi și postoperator, în reanimare, tratamentul prin acupunctură, fără să le mai aplice analgezice, și asta chiar în cazuri grave de astm bronșic, la cei cu pareză intestinală, cu insomnii rebele.

Într-o altă noapte de gardă îi sosește un caz grav de avort septic care primise sedative la limită și nu mai reacționa la nici un drog; aplicîndu-i acupunctură, bolnava a dormit liniștită 10 ceasuri. Rezultatele pe care le obține îl determină s-o utilizeze nu doar ca adjuvant, ci ca terapie de bază într-o serie de maladii.

Cronologic vorbind, cel ce a adus și aplicat pentru prima dată acupunctura în Spitalul județean Neamț a fost dr. Constantin Gaube. Venind la București la un curs de perfecționare în reumatologie îl întîlnește pe dr. Virgiliu Băgu din Galați. „Într-o vreme am fost un fel de asistent al său, îi sterilizam acele, îl ajutam la

ca metodă de tratament înseamnă ori a-ți infirma pregătirea în domeniu ori e vorba de chestiuni care țin de etică și nici decum de profesie și de valoarea metodei. Desigur, n-o aplică decît cu acceptul bolnavului dar pînă acum n-a avut cazuri de pacienți care să refuze; pe bolnav îl interesează să se facă bine, nu prin ce metode lucrează medicul... Astfel, în trei ani, dr. Constantin Gaube reușește să însumeze o cazuistică foarte bogată și diversă, cu un tablou clinic complex. A tratat sciatice vertebrale (fără complicații neurologice), poliartrita reumatoidă, spondilita anchilopoetică, disc artroze cu rahialgii și ridiculajii (nevralgii intercostale și cervicobrahiale), artroze... „Nu am observat vreo reacție aparte în funcție de vîrstă; am obținut la bătrîni rezultate la fel de bune ca și la tineri”. Internist fiind, desigur că a folosit acupunctura și în alte afecțiuni decît cele reumatismale, obținînd însăși remarcabile în astmul bronșic, dispepsii, tulburări funcționale digestive gastrice, biliare etc. Numai anul trecut dr. Constantin Gaube a tratat ameliorîndu-i pe unii spectaculos, pe alții multumitor, pe alții salvîndu-i de crize acute foarte puternice — 320 de pacienți. Ceea ce îl determină să susțină „cu voce tare” că „indiferent de greutatea sau opoziții din lumea medicală, acupunctura tot o voi practica. Îmi tratez astfel și familia și rudele cele mai apropiate și nu are nimeni motive de regret”.

Am scris despre experiența medicilor din Piatra Neamț nu atît pentru medici — mulți, foarte mulți sînt conștienți de valențele demonstrate ale acupuncturii, mulți au urmat cursurile de inițiere și perfecționare dar nu pot s-o practice — cît ca un nou argument pentru organizarea și organizatorii rețelei sanitare, pentru reconsiderarea ei la nivelul tuturor unităților sanitare, pentru crearea condițiilor minime necesare aplicării. Bine pregătii (încă de pe băncile facultății, cum revista noastră a mai militat) în acest sens medicii generalişti din dispensare — atît în rural cît și în urban — ar putea trata în acest mod mult mai eficient și, desigur, mai ieftin bolnavii cronici. Cîte economii de medicamente, de cheltuieli de spitalizare și de recuperare medicală s-ar face astfel! Mulți medici — precum și cei de la Piatra Neamț — dețin calcule exacte și în acest sens. Suntem deci, în continuare, atenției Ministerului Sănătății și rectoratelor institutelor de medicină din țară, ca și Centrului de perfecționare a cadrelor medicale, ca și U.S.S.M., această problemă de mare importanță economică și de sănătate a populației.

CICI IORDACHE-ADAM

„Cred că, la ora actuală, acupunctura este cea mai avantajoasă tehnică de anestezie”

pe care o consider personală, pînă la ora actuală n-am auzit și citit să se mai practice undeva. Și pe care am continuat s-o aplic, s-o perfecționez și s-o urmăresc în timp. Fără să pot spune că cercetarea este terminată — am 15 cazuri pînă acum — am însă date să am încredere în această nouă metodă. Cred că, la ora actuală, este cea mai avantajoasă tehnică de anestezie din cîte cunosc”. O anestezie de acest gen a realizat medicul pietrean într-o intervenție foarte complicată la un tînar de 26 de ani cu o stenoză pilorică completă, consecință a unui ulcer duodenal cu niște tulburări de ordin general foarte grave (eu sindrom Darrow). Ne relatează că a aplicat acest sistem de anestezie după o pregătire prealabilă în reanimarea bolnavului, după care actul chirurgical s-a desfășurat în cele mai bune condiții, atît pentru chirurg cît și pentru bolnav. La sfîrșitul operației pacientul era complet treaz, se putea discuta cu el, n-a acuzat nici o durere și n-a fost necesară administrarea de analgezice clasice pînă la externare. Și alte avantaje ale metodei: micșinare a urinei spontană (n-a fost necesară sonda cu inconvenientele și suferințele ei cunoscute), reluarea tranzitului intestinal nor-

mal, spontan, la 10 ore după intervenție, toxicitate redusă — prin eliminarea completă a drogului analgetic și deci, un cost mai scăzut atît pentru anestezie cit și pentru tratamentul postoperator. Astfel, micșorează pericolele accidentelor alergice postoperatorii, asigură cel mai înalt grad de securitate și de confort pentru bolnav.

Doctorul Mihai Ciocan a prelungit pacienților săi și postoperator, în reanimare, tratamentul prin acupunctură, fără să le mai aplice analgezice, și asta chiar în cazuri grave de astm bronșic, la cei cu pareză intestinală, cu insomnii rebele.

Într-o altă noapte de gardă îi sosește un caz grav de avort septic care primise sedative la limită și nu mai reacționa la nici un drog; aplicîndu-i acupunctură, bolnava a dormit liniștită 10 ceasuri. Rezultatele pe care le obține îl determină s-o utilizeze nu doar ca adjuvant, ci ca terapie de bază într-o serie de maladii.

Cronologic vorbind, cel ce a adus și aplicat pentru prima dată acupunctura în Spitalul județean Neamț a fost dr. Constantin Gaube. Venind la București la un curs de perfecționare în reumatologie îl întîlnește pe dr. Virgiliu Băgu din Galați. „Într-o vreme am fost un fel de asistent al său, îi sterilizam acele, îl ajutam la

O mare premieră națională competitivă pe plan mondial:

G-1 și digurile flotante captatoare de energie

Intr-una din zilele trecute am reușit să stau de vorbă, la laboratorul de hidraulică al atelierului de proiectări și studii pe modele din cadrul Institutului de studii și proiectări hidroenergetice, cu inginerii Constantin Iulian și Petru Dan Lazăr. Primul lucru pe care l-am aflat a fost faptul că în respectivelor laborator au loc verificarea pe modele și definitivarea studiilor celor mai importante amenajări hidroenergetice din țară. Dar munca celor doi aici nu se oprește numai la atît. De curînd a părăsit laboratorul urmînd a fi testată și verificată în natură, o lucrare cu totul originală.

— Ce este G-1?

— Primul captator românesc de preluare a energiei valurilor marine care are fericitul destin de a se și experimenta nu numai în laborator ci și în apele Mării Negre. Botezul lui, să-l numim așa, a avut

loc acum cîteva zile la Mangalia. Dar vremea (puțin favorabilă — nu era nici un fel de val) ne-a împiedicat să continuăm experimentele. Așa că, pe malul mării, la Mangalia, captatorul G-1 — o bizară instalație staționată pe mal — cît și noi cei care l-am proiectat și confecționat așteptăm semnalul de a porni în continuare cercetările. În laborator, rezultatele pe care le-am obținut sînt spectaculoase.

— N-am înțeles un lucru: este sau nu este G-1 primul captator de energie a valurilor?

— Este totuși al doilea. Primul a avut un destin trist. Din laborator, după ce a fost brevetat, el a rămas incuiat, nu se știe pentru cît timp, în seifului întreprinderii I.C.E.M.E.N.E.R.G.-ului. După părerea

noastră, primul captator, care se deosebește din multe puncte de vedere de G-1, are un randament sporit față de cel de-al doilea. Dar așa stau lucrurile, I.C.E.M.E.N.E.R.G. la început a fost foarte mulțumit. Chiar ne-a fost de un mare ajutor. Apoi, totul s-a înmormintat. Așa că de o bună bucată de vreme el stă uitat și aruncat prin tot felul de dulapuri.

— Să revenim la lucruri mult mai plăcute. Ce a declanșat nașterea lui G-1?

— O mare premieră națională, respectiv caracteristicile Mării Negre. El își propune mai multe lucruri. Dar s-o luăm pe rînd. Nu neapărat nevoia de a obține energie ne-a impulsionat la confecționarea captatorului. O problemă care frămîntă foarte mult, nu numai pe noi, este legată de navigație. Altfel spus se creează adăpost navei mari care la ora actuală nu pot fi descărcate în porturi. Aceste nave de mare tonaj așteaptă mult timp ca să apară o mare liniștită pentru a fi parțial descărcate în larg și apoi, după ce și-au micșorat pescajul, sînt trase la danele de la mal.

— Sînt totuși soluții clasice pe care le știe toată lumea.

— A merge pe soluțiile clasice de extindere a porturilor cu diguri de adăpostire rezemate pe fundul mării — este o metodă greoaie. O să mă întrebati de ce? Cantitatea de piatră depusă la baza digului este foarte mare. Panta fundului Mării Negre este foarte lină. Pentru a se cîștiga o mică adîncime trebuie să se meargă cu construcția digului foarte mult în larg. Se mai știe încă un lucru: solicitarea unui asemenea dig este foarte mare la suprafață și stăde cu adîncimea. Spunînd altfel nu trebuie să ajungem ca să aruncăm Carpații-n mare ca să facem diguri...

— Care-i soluția pe care o propun specialiștii?

— Cea mai rațională, ieftină, economică derivă dintr-un alt tip și anume a digurilor flotante. El, și aici intervine cea mai interesantă problemă. În lume sînt construite destul de multe asemenea diguri flotante. Despre randamentul lor nu mai trebuie să vorbim. Dar nimeni nu s-a gîndit la un lucru. Pînă în momentul de față aceste diguri flotante sînt disipatoare de energie. Adică ele împrăștiie valurile. Noi ne-am pus următoarea întrebare: nu pot ele deveni captatoare de energie? Dacă lucrurile pot sta și așa, ce putem face? Așa s-a născut ideea de studiu a unor captatori ai valurilor care să fie ircluși în aceste diguri flotante constituînd, pînă la urmă, un baraj de centrale marine. De asemenea pe digurile flotante se pot face instalații mixte. Este vorba de montarea de instalații de captare de energie solară și eoliană. În acest fel se rentabilizează foarte mult construcția digului. Respectivul dig flotant rezolvă problemele de navigație, de energie, amenajări turistice și se mai clarifică încă

mare problemă care frămîntă omenirea: păstrarea și conservarea coastelor mării... — Am înțeles pînă acum că pe lângă multe avantaje pe care le prezintă digurile flotante și instalarea de captatori, digul nu va mai respinge valul. Altfel spus el îl va înghiți. Așa-i, tovarășe inginer Petru Dan Lazăr?

— Da. Întreaga soluție este rodul gîndirii și inteligenței specialiștilor români. Deocamdată ea se află în fază de proiect, de cercetare și experimentare după care se va trece la producția de serie. Totul pleacă de la acest G-1.

— Revin la prima întrebare: Ce este G-1, tovarășe inginer Constantin Iulian?

— Este un fel de geamandură. De aceea se numesc și G-uri. El este un fel de dinam. Costă foarte puțin. Desigur noi vorbim și ne raportăm la acest prototip. Dar producția de serie, cînd se va ajunge acolo, va costa și mai puțin. Pentru găsierea soluțiilor celor mai avantajoase am colaborat cu inginerul Gheorghe Olaru de la I.S.P.E., cu inginerul Petre Dan Lazăr și tehnicianul Emil Sălceanu, de la I.C.P.H. Apoi, datorită echipei excepționale de muncitori de la I.S.P.H. (Ion Soare, Ion D. Nicolae, Aurel Vlad, Grigore Rădulescu, Adrian Sima și tehnicianul electrician Gheorghe Hința), captatorul a fost realizat doar în trei luni.

— Fiindcă a venit vorba care sînt prietenii, să-i numim așa, ai primului captator care așteaptă pe mal adevăratul botez cu apa Mării Negre?

— În primul rînd foarte mulți colegi de-ai noștri care au înțeles că studiul, cercetările cît și fabricarea captatorului n-au fost făcute în detrimentul muncii noastre de zi cu zi. Altfel spus el a luat naștere în timpul nostru liber. În al doilea rînd prietenii buni sînt cei de la I.C.P.E. (Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică). Sîntem conștienți că dacă n-am fi avut ajutorul directorului respectivului institut, dr. ing. Florin Teodor Tănăsescu, G-1 ar mai fi stat încă mult și bine prin sertarele și mapele multor birouri.

— Și adversarii?

— Este o întrebare delicată. Prin nașterea, să-i spunem așa, a primului captator românesc trebuie schimbate multe mentalități și prejudecăți nu numai în proiectarea viitoarelor diguri dar și în construcția și executarea lor. Așa sînd lucrurile ne deranjează cel mai mult cei care refuză să înțeleagă perspectiva lui G-1. Primul captator este picătura care declanșează foarte multe acțiuni de viitor. Este, dacă vreți, un fel de pionier — un deschizător de noi drumuri. El nu trebuie să fie ucis înainte de a-și fi îndeplinit misiunea. Cei care refuză să-l înțeleagă, fiindcă de înțelegere este vorba, sînt adevărații adversarii...

SORIN POSTOLACHE

Profesorul Sirbu a fost ales vicepreședinte al F.I.G.O.

A revenit la București, în urmă cu cîteva zile, profesorul doctor Panait Sirbu, șef de disciplină în cadrul I.M.F. și director al Maternității „Giulești” din Capitală, care a luat parte, între 17 și 24 octombrie, la cel de-al X-lea Congres mondial de ginecologie și obstetrică. Desfășurată la „Moscone Center” din San Francisco, sub egida Federației Internaționale de Ginecologie și Obstetrică (F.I.G.O.), manifestarea a consemnat o prezență de prestigiu (peste 6500 de participanți de pe toate continentele) și un înalt nivel al dezbaterilor (2206 lucrări științifice, conferințe, mese rotunde etc.). Intre comunicările care au stîrnit un deosebit interes, prin noutatea cercetării și a soluțiilor propuse, s-a numărat și cea susținută de profesorul român, intitulată „Ameliorarea fertilității la femeile cu malformații congenitale ale uterului, uter bicorn, prin operația Bret” („The improvement of fertility of women with bicornuate uterus according the Bret-operation”), lucrare întocmită la „Giulești”, în colaborare cu doctorul Mihai Niculescu.

Cu prilejul reuniunii, profesorului Sirbu i s-a încredințat și misiunea de a face parte din prezidiul Conferinței plenare cu tema „Întîrzierea creșterii intrauterine a fătului” („Intrauterine growth retardation”), în calitate sa de membru (ales în 1976) al Comitetului executiv al F.I.G.O. În cadrul adunării generale a F.I.G.O., federație care numără membri din 83 de țări ale lumii, s-a procedat la alegerea, prin vot, a noului Birou de conducere, Panait Sirbu fiind desemnat, în unanimitate, vicepreședinte (pe o perioadă de 3 ani) al importantului for științific mondial, alături de profesorii Claude Sureau (președinte), James Tomkinson (secretar general) și Hans Ludwig (trezorier). Alegerea e, firește, onorantă și ea face cînsle deopotrivă președintelui Societății române de ginecologie și obstetrică cît și școlii noastre de medicină, tot mai prețuită în lume. Datorită ei și, totodată, prin numirea (la propunerea lui Panait Sirbu), a profesorului Dan Alessandrescu în Comitetul Executiv al F.I.G.O., medicina românească urmează să joace un rol de frunte în orientarea politicii sanitare mondiale în materie de asistență a femeilor, gravidelor și copiilor.

VIDIU IOANITOIAIA

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

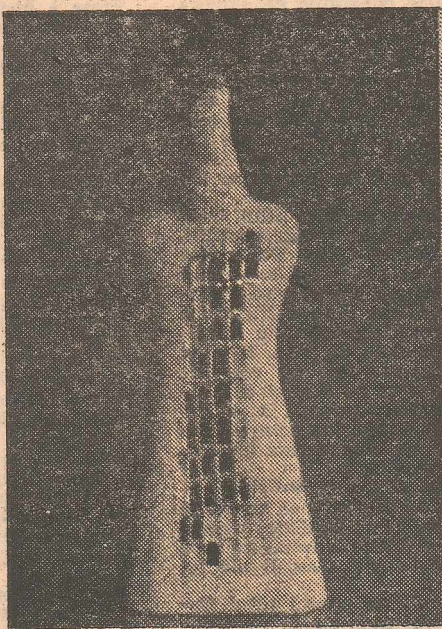
Unitatea culturii

Este o problemă care mă frământă, este o problemă care mă arde și — dacă n-ar fi prea mulți medici în jur — aș spune că mă doare: unitatea culturii. Asta tocmai în momentul în care orice atac la adresa unui fapt de cultură devine, prin rapida și inevitabilă extrapolare, un atac la adresa culturii. Nu mă voi înscrie la nici una din extremele vieții culturale și, firește, la nici una din extremele vieții literare. Nu voi putea crede vreodată că estetica goală de viață, „estetică” în stare să disprețuiască omul și țara și cultura îi va ajunge unui om de cultură adevărat, așa cum mi-e jenă să mai scriu — cu cîțiva ani înainte de sfîrșitul mileniului — temele nu vor putea constitui, prin ele însele, niciodată artă. În fapt, acestea sînt cele două extreme sub raport principial, ideatic, ca să nu zic ideologic. Unii cred că estetica (deși estetica nu merită nici un fel de dispreț, ea fiind o categorie cu legile ei, cu funcțiile ei, o categorie ca oricare alta între categoriile cu care lucrează oamenii) poate fi opusă vieții, ceea ce deosebiră e aberant, pentru că estetica e, tot mai mult, în acest veac plin de măreție și de grotesc, de tragism și de eroism, de noroi și stele, o categorie care se intersectează cu viața, o categorie care se amestecă neașteptat, fascinant cu viața; iar alții pun temele, le scot în față și consideră că au rezolvat problema de fond scriind oricum despre patrie, partid, popor și, eventual, despre pace. Ori, trebuie spus, numai prin calitate, prin valoare artistică ideile mari devin apropiate omului iubitor de artă. Unii sînt împotriva luării în posesie a temelor de către artiști, deci împotriva artei de substanță și mesaj, ceea ce este o tendință pe care o refuz, alții consideră că omul se poate hrăni cu ideea de griu, se poate lumina la ideea de soare și că ori de câte ori cineva are o obiecție estetică la adresa lor este dușmanul poporului, partidului, patriei și păcii. Dacă nu cumva în el zace și un dușman personal al planetei, în cel ce n-a avut obrazul de a-i plăcea o carte, eventual chiar înainte ca ea să fie scrisă. Unora le miroso temele, altora le miroso estetica. Pe baza a ceea ce însumi sînt și cred, pornind de la concepția umanistă cu privire la cultură și înțelegerea diversității ei, a diversității în unitate, concepție a partidului nostru, a președintelui Nicolae Ceaușescu, simt nevoia să intervin pentru că amîndouă tendințele exclusiviste primejdiesc ființa însăși a culturii. Prea văd unii dușmani, acolo unde nu sînt decît păreri. Dintr-o maree suplă de opinii cineva alege numai fluxul, altcineva atinge numai refluxul. Dintr-o normală ciocnire de tendințe, ambele exclusivisme vor să facă o încăierare pe care ei o sînt numesc între ei de singe alb sau de singe roșu. În fapt, pînă într-un punct situația este explicabilă ca o consecință tirzie a cadrului cultural rigid moștenit din deceniile trecute dominate de dogmă și de interdicție. Dar principiile care călăuzesc astăzi cultura sînt altele, iar atmosfera culturală nu e destul de convergentă cu aceste principii. Nu mai sîntem în anii de după al doilea război mondial, cînd, înfeudată unor tendințe dogmatice, remorcată unor erori umilitoare și anulatoare, viața spirituală din România suferea de închistare. Și tocmai de aceea aș vrea să spun că, practic, la ora de față, organizarea vieții culturale nu răspunde în măsura așteptată principiilor culturii în viziunea președintelui Nicolae Ceaușescu. Întîi de toate descentralizarea ar trebui, cred, să devină fapt obișnuit. Ar fi normal ca din descentralizare și din democratizare să decurgă o intrare a oamenilor de cultură în fenomenul cultural propriu-zis prin toate mijloacele. Ar fi normal, după opinia mea, ca viața culturală să nu aibă acest caracter aproape exclusiv bucareștean, să nu existe tendința aproape permanentă de venire spre Capitală a valorilor unei Români întregi. Dacă există în genere în viața socială o dorință de întoarcere a oamenilor la Iscurile lor, la matca lor, de ce n-am pretinde ca și în viața culturală să se intervină urgent ca mai multe reviste, și de ce nu?, și ziare să devină focare de spirit și de cultură cu sedii în țară, dar cu rezonanță națională?

Exprim, desigur, doar opinia mea, scriind aici că toate instituțiile de cultură, organele de presă, de vibrație spirituală s-ar conveni să funcționeze mai bine, cu oameni valoroși puși la locurile lor, la Brașov și la Cluj, la Iași și la Craiova, la Baia Mare și la Galați, la Suceava și la Tg. Mures, la Hunedoara și la Constanța, la Timișoara și la Sibiu, la Oradea și la Botoșani, la Buzău și la Pitești. N-ar fi de studiat posibilitatea ca

aici, și în alte județe, să se petreacă fapte de spirit mai mult decît județene, care să cuprindă în ele talente din toate domeniile culturii, talente care se pierd uneori în lupta prea centralizată a afirmării propriilor fizionomii?

Dar înainte de a se rezolva aceste probleme care ard, e în puterea noastră, a celor care facem parte din cultură, să întreprindem urgent ceva împotriva tendințelor extremiste. Denigrarea culturii continuă, din păcate, în numele unor principii prost machiate și fals drapate. Tendința de a confunda cultura națională cu incultura personală devine din nou acută. Cei ce practică obiceiul au griji în permanentă să ia în brațe cite un principiu cu care să se confunde momentan; cînd vrei să le răspunzi și cum dai în ei nimeresti în principiu, ceea ce este, nu-i așa?, regretabil. Cum o să lovești un principiu? Dar, săracii de ei, lasă degrabă principii din brațe și începe operația de denigrare a culturii. Ce înțeleg eu prin denigrarea culturii? Înțeleg tendințele mai mult sau mai puțin vizibile, de o parte și de alta ale cite unuia sau ale altora, ca, în plină perioadă de necesități și urgențe, de priorități ale altor domenii de activitate, între care, firește, cel al economiei naționale, ei să facă tot ce le stă în putință, ori de a opune cultura — altor domenii ale activității sociale, ori spre a minimaliza efortul oamenilor de cultură, spre a arăta ori că acei oameni

de cultură nu sînt interesați de viața reală, de problemele oamenilor, ori spre a sugera că acei oameni de cultură sînt niște derbedei, niște paraziti și spre a demasca aberant cu o senilă jovialitate faptele acestor oameni de cultură, care, după părerea respectivilor, nu ar face altceva decît să cheltuiască banii poporului, căruia prin cărțile lor și prin activitatea lor îi sug energia financiară, în vreme ce nu ar merita să apară decît cărțile a 5-6, dacă nu chiar ale unuia singur, care știe cel mai bine cum să devină principial.

Cumplită uitare de sine trebuie să-i cuprindă pe aceia care, din repulsie personală, acționează împotriva unei culturi întregi. Fără a eticheta pe vreunul dintre cei cu care nu sînt de acord, fac publică poziția mea: n-am să fiu de acord cu excesele triste ale negării lui Ioan Alexandru, Ion Gheorghe și Nichita Stănescu (mari poeți ai istoriei literare și ai epocii de renaștere a culturii române), precum n-am să mă înscriu la noile acțiuni de „demascare” a unor oameni de cultură și a stării literelor, acțiuni de care se leagă numele unor oameni de cultură, acțiuni ireponsabile, cu atît mai mult cu cît dacă prin absurd s-ar da curs acestor acțiuni ar fi vătămați și ei, acești tristi inițiatori ai faptelor.

Încă o dată găsesc prilejul să spun că multe dintre anomaliile literare de azi n-ar fi putut părea anomaliile la scara culturii dintre cele două războaie mondiale. Nu puteai să suporti pe unul, îl făceai jigodie literară, și publicai asta, pe contul tău. Numai că, acum, lucrurile stau altfel, un singur front literar trebuie să ne cuprindă pe toți, și de aceea nu e de tolerat ideea celor dispuși la exagerări extremiste că ei au dreptul să-i jignească pe ceilalți. Nu rivnosc la acest drept și nici nu l-aș folosi. Nu vreau să insist asupra greșelilor

oamenilor, dar mi se pare trist și inacceptabil ca un om, care a furat un articol dintr-o publicație străină și l-a pus pe numele său, să se scuze, ulterior, declarînd, cu suficiență și aroganță, că așa face toată presa; mi se pare mai gravă această afirmație chiar decît acel furt care putea rămîne în amintire, cu toată amărăciunea, dar în amintire. Nu m-ar neliniști ceea ce spune respectivul și nici campania împotriva culturii la care, poate în mod inconștient, unii participă. Mă neliniște momentul în care se petrece aceasta și trebuie să spun aici că momentul nu este unul în care cultura să aibă tot ce-i trebuie. Prioritățile patriei ne apar și nouă ca obiective. Pe de altă parte, e firesc ca pentru noi, oamenii de cultură, cultura să rămînă un domeniu important, prioritar. Poate sîntem subiectivi, dar aceasta este forța noastră, să fim subiectivi. Subiectivitatea este strategia noastră pe care nu ne-o poate dejuca nimeni. Poate sîntem părintitori, dar cînd atîtea domenii își revendică, pe bună dreptate, prioritățile, să mi se îngăduie să cer, ca om de cultură, nici măcar rezolvarea priorităților din cultură, dar măcar exprimarea lor, și să mărturisesc dezgustul pe care mi-l provoacă acțiunile ireponsabile ale unor extremiști din cultură, care, prin ceea ce scriu, prin ceea ce propagă, nu fac altceva decît să minimalizeze cultura, s-o afirme de conjuncturi din afara ei, să încerce s-o condamne la neglijență, uitare și inferioritate. Firește că oamenii de cultură n-au cum să fie în plan social superiori celorlalți oameni buni din patria mea. Dar tot atît de bine știu că ei sînt egali celorlalți oameni minunați din patria mea. Firește, de asemenea, că o conștiință înțeleaptă cunoaște și va cîntări mereu rolul culturii, contribuția ei și va hotărî în funcție de toate acestea ce-i trebuie culturii române spre a înflori mereu. Dar să nu lășăm totul pe seama acestei conștiințe. Nici nu e drept, nici nu e moral. Să ne facem datoria, refuzînd răsăpăc orice fel de extremism, orice fel de tendințe de excludere din cultură a unor oameni de cultură de către alți oameni de cultură (vai, cumplită clipă!), să mergem numai pe filonul sănătos al culturii române afirmative și interogative, cu toate negările pe care le presupune actul de creație însuși, să fim solidari cu ideea dominantă a momentului: valoarea, calitatea, competența, să fim solidari ca oameni de cultură noi între noi și noi cu zădărniciul nostru popor, cu înaintașii noștri și cu cei care ne vor urma și cărora trebuie să le lășăm un statut demn al culturii și al oamenilor de cultură, să fim solidari cu toți cei care își rostesc mesajul, indiferent de naționalitate, în interiorul acestei patrii, cu fața spre ea, și cu iubire față de ea. Nu știu de ce sînt nevoia să spun, acum, că istoria are curiozitățile ei, care uneori pot deveni și legi ale istoriei, dar pe care eu le resimt ca foarte curioase totuși. Una dintre ele este aceea că printr-o furtună de intimări de toată natura astăzi eu mă simt compatriot cu nu cu știu care luminat român plecat de 40 de ani din România, și care privește problemele României ca pe niște amintiri dragi sau ca pe niște fapte de pe o scenă alăturată, ci cu toți cei care — maghiari, germani, sirbi, ucrainieni, evrei, greci, țigani din România — sînt astăzi cetățenii ei și cu care împart aceleași bucurii și aceleași necazuri, cu care împart eventual și gândurile pe care le-am exprimat mai sus. Nici un exclusivism nu-i bun, nici un extremism nu poate fi acceptat într-o cultură teafără, sănătoasă, umanistă și expresivă. Iată, însă, că privirea unilaterală, exclusivistă, asupra literaturii nu rămîne în perimetrul vieții literare interne, ci ajunge să vicleze și antologii (vai, atît de rare și acestea!) de poezie română pentru străinătate. E doar una din consecințele extremismului cultural în acțiune și care lovește nu numai pe literații de azi, ci și — la fel de rău ca dogmatismul unei epoci revoluate — pe mari înaintași: Alecsandri, Goga,

Despre puterile artei mele

Din cauza trecutului nostru hăituit și hăituit de interese străine, perioade de liniște au însemnat pentru noi puternice țîsniri spre înalt a culturii noastre.

Din copitele cailor, ne-am ridicat — existăm — și ne gospodărim sufletele pregătindu-ne de viață și de bucuria ei. Conștiința mindriei neamului prin valorile românești din trecut și de astăzi îmi dă puțința să cred în unitatea de spirit a culturii românești.

CONSTANTIN PILIUȚA ■

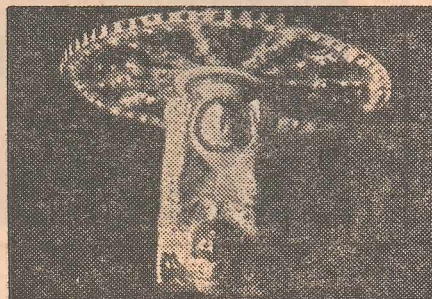
Coșbuc și chiar pe Eminescu, prezent într-o antologie pentru americani într-un fel care nu l-ar reprezenta nici pe Samson Bodnărescu. Să nu uităm că gesturile publice sînt greu reversibile! Cultura română nu va ierta nici un extremism care vrea să facă victime. Nu e destul ce-a fost, ne e dor de integralitatea spiritului nostru amenințat, prea adesea în istorie, de violență, asuprire străină și internă, dictat și bun plac, spre a mai suporta, chiar din partea unor oameni de cultură, ofensa unui personalism intolerant și păgubitor.

Vreau, așa cum am mai spus-o, Poporul Român, Opere Complete. Nu accept nici o pierdere, e vremea să nu mai suportăm nici o închiziție, din partea nici unei extreme.

Mă arde, mă preocupă și — dacă n-ar fi atîția medici în jur — aș avea curajul să spun mă doare o problemă care poate fi mai importantă pentru mine, ca om de cultură, decît chiar existența mea propriu-zisă — unitatea culturii. De înțelegerea acestei idei a unității depinde, cred eu, ziua de azi și depinde ziua de miine a acestei culturi. A acestei culturi cu fața către om și patrie, a acestei culturi ferme și fără manii de subalterna inovat. A acestei culturi naționale.

ADRIAN PAUNESCU ■

P.S.: Neconsiderînd că intrarea într-o polemică astăzi, cu E. Barbu, ar servi cauză unității culturii, pentru care tocmai militez, trebuie totuși să notez că am reținut vocile care contestă sau minimalizează Cenuclul Flacăra. Fenomen firesc, pînă într-un punct. Dar nefiresc e ca, în singura publicație culturală a bucureștenilor, să apară doar aceste opinii. Eu nu pot spune cum e cenuclul acesta. Sînt prea implicat în el. Dar poate beneficiarii lui, tinerii, au dreptul să se exprime. Să-și spună răsăpăc opiniile. Părerile din „Săptămîna” sînt și părerile tinerilor cititori ai „Săptămîinii”? Aștept și eu, în continuare, exprimarea opiniilor celor ce primesc fapta noastră. Care e, stimăți participanți la Cenuclul Flacăra, adevărul despre acest cenucl? Vă rog să vă exprimați! Încă o dată cred că e drept să vorbească faptele și beneficiarii actului artistic care încearcă să fie Cenuclul Flacăra.

Continuăm, în pagina 14 dezbateră privind unitatea culturii noastre naționale, reunind sub genericul „Unitatea culturii, corolarul conștiinței de unitate a poporului”, opinii ale lui Șerban Cioculescu, Horia Lovinescu și Radu Bogdan.

Noua frontieră a sufletului uman

Nina

Nu ți-e rușine, teiule, l-am spus teiului, că te-ntomnezi? Nu ți-e rușine de Nina, teiule? În primăvară arătai întocmai ca ea și acum, în toamnă, arăți ca nimenea toamnei. Ca și Desanka Maksimovići, iubita versurilor mele, Nina Cassian, iubita versurilor mele, e mai tină, sînt amîndouă mai tinere ca niciodată în fața teiului meu.

Nina, ți-a mai spus ceva că ești o Veronică a limbii române? El, cu toată graba lui de 39 de ani, plecînd de tot, mi-a azvîrlit în inimă o scri-soare pentru tine. El mi-a spus: spune-i Ninei că e Veronica limbii române. Ei, bine, Nina, pot eu să nu-l ascult pe el, pot să nu-ți dau mesajul lui? Veronica, tu ești Nina limbii române. Ah, Doamne, nu, Nina, tu ești Veronica limbii române!

NICHITA STĂNESCU

Ion Clopoțel — reporterul Unirii — la 90 de ani

80 de ani de viață, peste 70 de activitate scriitoricească și publicistică: acesta e Ion Clopoțel, autor a numeroase cărți (monografii, memorialistică, studii asupra istoriei și a limbii române precum și cea, intruvabilă azi, Antologie a scriitorilor români în patru volume, remarcabilă prin bogăția și rigurozitatea cuprinderii), fervent al ziaristicii militante, cercetător și colecționar pasionat de documente rare. Lumii

nind unghere încă puțin străbătute din edificiul României moderne, și, mai presus de toate, un om al istoriei, un personaj al istoriei. Unul din acei oameni obișnuți, dar de o speță aparte, care spunea ceva, au primit pe suflet și pe piele, din fragedă tinerețe, un semn invizibil, dar distinct, un semn adînc, ce l-a marcat pentru totdeauna, un tatuij de un fel deosebit, o văpaie care le dogorește și azi privirile, ceva ce s-ar putea numi iradirea istoriei.

În decembrie 1918 avea 26 de ani. Așa de deja în spate o carieră publicistică și politică notorie. Colaborator al „Gazetei Transilvaniei” și al „Românului” lui Vasile Goldiș încă din anii liceului, remarcat de Goldiș (care l-a ajutat să urmeze Filosofia și Literele la Budapesta și la Viena și care, în 1912, l-a adus în redacția „Românului”), întemnițat aproape doi ani la Seghedin, alături de Valeriu Brănișce și de alți luptători pentru drepturile românilor de peste munte, Ion Clopoțel avea să se afle, la 1 Decembrie al aceluiași an, în preajma lui Goldiș, la Alba Iulia, conducînd, povestește domnia-sa, un fel de „stat major” al presei, centralizînd informațiile zilei, redactîndu-le, difuzîndu-le, primind deci contemporaneitatea cea mai fierbinte direct pe piele, pe nervi, pe meninge, secătuit cu fiecare articol în parte, în care se mistuia cu tot focul tinereții și al credinței, dar renăscînd la fiecare nouă somăție a evenimentelor, cu feroarea proprie slujitorului unui mare ideal.

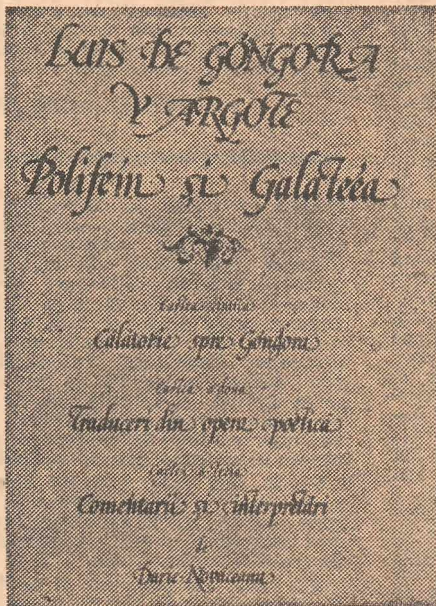
O scriitoare, acum cîțiva ani, l-a întrebat: de ce nu scrieți romanul Unirii, dvs., care știți atîtea despre eveniment? „Eu

sînt — l-a răspuns — observator, cercetător, istoric, mai am atîtea de scris, de făcut, de lăsat urmașilor. Romanul de care-mi vorbiți înseamnă ficțiune. Se va încumeta ceva să-l scrie? Poate că Alba Iulia și-a scris singură romanul, lătoră sa nimbată de atîtea năzuințe, de atîtea suflete care au ars aici, care s-au închinat aici...” Talent literar de prima mînă, autor de pagini scrise cu peana plină de înțelepciune, de robustețe și duh cu care se povesteau vechile fapte de vitejie păstrate în cronici, Ion Clopoțel și-a refuzat totuși ispita „ficțiunii”, țîria lui morală a fost să infrîngă sau să domine harul devorator al scriitorului, punîndu-l în slujba a ceva exterior sînsi, a unui țel ce transcende insul. Paginile-document din cele peste 30 de volume și din sutele și sutele de articole ce-i poartă semnătura sînt tot atîtea inestimabile mărturii despre viața istorică și ființa acestui popor, despre oamenii săi de marcă, despre marile încercări care l-au confruntat în vreme, scrise cu o cerneală arzătoare ca sîngele. Nici un rînd din cele pe care ni le-a dăruit nu e „de serviciu”, nici o problemă din cele dezbătute nu e minoră sau calpă, nici una din adversitățile sau foiblele domniei-sale nu e invenție, ci răspund unor comandamente importante ale zilei, deci ale istoriei, unui element doctrinar dintr-o sistemă, care e tare și puțin flexibilă ca și coloana vertebrală a unui neam.

La 90 de ani, Ion Clopoțel are încă multe de spus, de făcut, de lăsat urmașilor. Îi mulțumim pentru tot — și așteptăm mai departe.

ILIE PURCARU

O carte in dezbatere:

De curînd, monumentală tîlmăcire a lui Darie Novăceanu din versurile poetului spaniol Luis de Góngora y Argote a fost distinsă cu Marele premiu național al Spaniei pe anul 1982, premiu acordat anual pentru traducerea operelor scriitorilor spanioli în alte limbi, ca semn al recunoașterii depline, în chiar patria poetului, a valorii acestei recente echivalențe românești. Tentînd o întreprindere extrem de dificilă, Darie Novăceanu instituie traducerii sale o miză însemnată, pe care, iată, o acoperă integral, prin reușita deplină odată cu apariția volumului Polifem și Galatea, la Editura Univers, într-o prezentare grafică de excepție, semnată de Victor Mașec.

Un monument editorial

În acest an a apărut o lucrare excepțională, de care poate fi mîndră orice mare cultură. Este un ansamblu monumental, închinat unuia dintre cei mai de seamă lirici ai lumii, spaniolul Luis de Góngora y Argote, în legătură cu care se vorbește adesea de „gongorism”, fără a se cunoaște însă nimic din creația sa. Cartea, apărută în excelente condiții bibliofice, în quarto, cuprinzînd 750 de pagini, facsimile și vignete artistice,

reproduse după primele ediții, se datorește muncii, dragostei, abnegației și talentului lui Darie Novăceanu, care a cheltuit zece ani din viața sa (1972—1981) pentru a da la lumină tezaurul ce-l avem în față.

Lucrarea se vede dedicată lui Dámaso Alonso, strălucitul critic, poet și istoric al poeziei, desigur cel mai laborios și profund interpret al lui Góngora. Venerabilul octogenar, în succinta sa elocuție inițială, începe în felul următor: „Răspîndită în întreaga lume cultă, faima lui Góngora precede încă în unele țări traducerea operelor sale. Mă bucur că acum cea mai caracteristică dintre acestea (Singurătățile) se va afla foarte curînd la îndemîna poporului român”. Faptul că celebrul erudit spaniol consideră a fi un punct cucerit pentru faima lui Góngora cunoașterea sa de către noi se arată a fi o neașteptată onoare pentru țara noastră. Și această cinste ce ni se face, ca și îmbogățirea culturii românești cu o asemenea lucrare, le datorăm negreșit tot lui Darie Novăceanu.

Volumul cuprinde trei părți bine distincte, dintre care prima se intitulează Călătorie spre Góngora. Am spus însă că este mai mult decît o simplă „călătorie”, decît o modestă introducere, deoarece Darie Novăceanu a și atîns țîrmul acestui continent uman, care este fenomenul Góngora, privit în toate aspectele sale. Într-adevăr, această primă carte constituie ea singură o savantă și subtilă monografie a poetului spaniol. Dar poate că ea cuprinde mai mult și decît atît. Printre altele, întîlnim în „călătoria” lui Darie Novăceanu și una din cele mai interesante și penetrante priviri asupra barocului din cultura noastră. Perspectivele, orizonturile bogate, ideile-metafore, înfloratele festoane de gîndire ale lui Darie Novăceanu alcătuiesc ele însele un ademenitor „miraj” baroc. Nu mai este loc să ilustrăm din toată această risipă de giuvaeruri ale gîndului.

Cartea a doua cuprinde, așa cum arată și titlul, Traduceri din opera poetică. Ele cuprînd Balade, Letriții, Sonete, Polifem și Galatea, Singurătățile. Darie Novăceanu s-a angajat, desigur conștient de sacrificiul pe care urma să și-l asume, la una din cele mai dificile creații de traducător în versuri dintr-o literatură europeană. Poemele traduse pot fi confruntate simultan cu originalul, fiindcă sînt date în text bilingv. Transpunîndu-se un discurs poetic atît de complex inovator se surprinde în românește nu numai corectitudinea de sens, ci și splendoarea muzicală a acestei lirici privilegiate. Fiindcă nu mai este loc pentru ilustrări, ne mulțumim a cita doar un singur vers din Polifem și Galatea (strofa I, vers 4):

„Cînd ziua-n zori de roze văpaia-și înfiripă”
Ce suavă deschidere de ecouri! Negreșit că versurile traduse se cer nu numai citite, ci și studiate, pentru a se aprecia efortul imens al lui Darie Novăceanu spre a transpune cu atîta brio complexe armonii ale lui Góngora.

În sfîrșit, partea a treia și ultima poartă titlul Comentarii și interpretări. Sînt de fapt studii aprofundate și aplicate pe rînd la fiecare operă. Ne atrag îndeosebi, prin amploarea investigației, cele care și-au fixat drept obiectiv Polifem și Galatea, precum și Singurătățile.

Deși s-a putut constata și din sumara noastră prezentare, trebuie totuși să mai adăugăm, de astă dată expres, că nu este aci vorba de-o simplă tentativă de popularizare a unui poet străin. Strădania lui Darie Novăceanu se înscrie ca o erudită contribuție științifică pe plan universal în pătrunderea și luminarea marelui liric. Prin aceasta se ridică vizibil stacheta culturii noastre în registru comparatist. Numai cînel lucrări de această natură s-au înfăptuit în lume în legătură cu Góngora, fiind pînă acum singura în aria țîrilor socialiste. Felicitările noastre se adresează ca atare și Editurii Univers și tuturor acolora care au contribuit la înfrumusețarea volumului.

EDGAR PAPU

Maturitate artistică și erudiție

Traducerea operei marelui cordobez, a celui care a creat „gongorismul” și odată cu el cele mai aprinse polemici în jurul părintelui său, Luis de Góngora y Argote, este un act de elevată cultură, dublat de temeritate și de o profundă maturitate artistică. Temeritate, pentru că există convingerea aproape unanimă că Góngora nu poate fi tradus sau că o posibilă traducere ar rămîne mult prea departe de original, deci ar fi inutilă. Maturitate artistică a receptorului — publicul cititor — și a creatorului — poetul-traducător și interpret al versurilor —, căci Darie Novăceanu apare în cartea pe care ne-o oferă în această dublă calitate: de poet-tîlmăcitor și de exeget al lui Góngora, unul dintre pușinii oameni de litere din țara noastră care s-au ocupat cu înverșunare, aproape, de marele poet al barocului spaniol.

Așa cum arată Dámaso Alonso în cuvîntul introductiv „faima lui Góngora precede, încă, în unele țări, traducerea operelor sale”. Poetul a fost tradus pînă azi doar în franceză, germană, italiană, rusă și cehă. Lucru de înțeles, dacă avem în vedere că poezia corde-

bezului a fost etichetată timp de veacuri ca fiind „de neînțeles, cifrată sau obscură”. Darie Novăceanu care și-a consacrat mulți ani de viață tîlmăcirii și interpretării lui Góngora ne convinge că nu este așa, ne deschide porțile palatului în spatele cărora „are loc o sărbătoare a miilor și miilor de lumini”, lăsîndu-ne să ne convingem singuri de modernitatea poeziei gongorine. Spunem că traducerea lui Góngora este un act de maturitate artistică din partea traducătorului. Și de erudiție, așa adăuga. Poezia lui Góngora a stîrnit nenumărate și critici încă de la apariție, materializate în zeci de mii de pagini, poetul fiind creatorul unei ars poetica personală, a unui limbaj poetic special, de fapt o limbă „profesională” a poeziei mergînd alături și paralel cu limba vorbită de toți cei din jur: imagini și simboluri neașteptate, sintaxa insolită și hiperbatonul, concentrarea limbajului, introducerea neologismelor și a unor cuvinte socotite poetice, aluzii și eliziuni. Și totuși Jorje Guillén spunea: „Góngora a scris poezii foarte dificile, printre cele mai dificile din poezia europeană, dar cu legături atît de coerente încît admite o analiză foarte precisă”. Aceasta este ideea pe care se fundamentează și întreprinderea lui Darie Novăceanu. În versiunea pe care ne-o oferă, se îmbină în chip fericit talentul poetului și pregătirea de specialitate a hispanistului. Traducătorul adoptă metoda interpretării ideii și nu a traducerii „cuvînt pe cuvînt”. Că metoda sa este cea mai potrivită o dovedesc nu numai nebanuitele sonorități de deosebit farmec ale tîlmăcirilor sale, ci și recunoașterea „oficială” a meritelor sale: cu puțin timp în urmă lui Darie Novăceanu i-a fost conferit Premiul național al Spaniei pentru traducerea scriitorilor spanioli în limbi străine, pentru lucrarea de care ne ocupăm.

De o deosebită valoare sînt studiul introductiv și capitolul destinat comentariilor și interpretărilor pe vers care însumează aproape patru sute de pagini. Aici cititorul este călăuzit și familiarizat cu universul și limbajul lui Góngora, de la explicarea acelei strofe reacția din Polifem pînă la subtilități de interpretare originale. Cele patru sute de pagini sînt dense, pline de idei, dovedind o cunoaștere temeinică a tot ce s-a scris despre poetul cordobez (dealtfel, autorul dă o bibliografie selectivă de peste 100 de titluri) și conțin interesante sugestii și idei originale pentru descifrarea și interpretarea operei sale. Fiecare capitol și subcapitol din acest studiu intitulat Călătorie spre Góngora este o cercetare temeinică a tuturor datelor cunoscute cu privire la poet, la ambianța barocă, la simbolistica sa. Nevoia de interpretare, de explicare, de identificare a diverselor surse de inspirație — arată Darie Novăceanu în subcapitolul Demolarea turnului cu orologiu — a făcut ca Góngora, cel mai dificil și neînțeles poet spaniol al Secolului de Aur să fie, azi, cel mai explicat dintre toți. „Turnul de geme și pietre inventate de poet” a fost demolat și transformat într-o erudită „perspectivă” a unei ruini, într-o priveliște orizontalizată. „Cunoașterea lui Góngora, neîndoielnic, nu s-ar fi putut implini fără demolarea turnului. Mecanismele unui ceasornic se învață decompunîndu-l, însă nu trebuie uitat că ele sînt „obiecte” ale timpului și trebuie puse la loc, înțelegînd ritmul fiecărui. [...] o imensă cantitate de suflet a fost zidită în verticalitatea insolitului turn, în înălțimea căruia poetul a instalat un orologiu la fel de insolit și de enigmatic, cu piese executate după exigența tiranică a ritmurilor proprii, trecînd în bătăile metalului, bătăile inimii sale, pulsul fierbinte al minilor de ascet aplecat asupra sunetelor din fiecare cuvînt”. Cu aceeași feroare s-a aplecat și poetul-traducător asupra operei gongorine. Din vastul studiu merită să fie amintite chiar și în treacăt, cîteva aspecte ca: imitația poeziei gongorine, climatul literar al epocii, analiza personajului Polifem, izvoarele și temele din Polifem și Galatea, cîntecul lui Polifem (flautul Renașterii a fost înlocuit cu „fluijerul rudimentar, făcut dintr-o sută de trestii, al monstruosului ciclop. Sunetele luminoase ale celui dintîi dispar, în felul acesta, sub tunetul de orgă furtunoasă al celui de al doilea”), considerațiile asupra Singurătăților („Ca un alchimist neștiut, care părea încăperea albă a retortelor medievale cu degetele arse de acizi, Góngora și-a întrerupt textul în clipa cînd sufletul său, trecut din metaforă în metaforă, era ars, preschimbat în cenușă sonoră, iar rațiunea, care măsurase și controlase întreg procesul de creație nu mai suporta greutatea construcției...”) Nu mai puțin interesante și originale sînt comentariile și interpretările unor versuri (motivul carpe diem din versul mientras por competir con tu cabello, tehnica prevestirii camuflate, desenul fonetic, mișcarea cinematografică în Singurătatea înțîia, lacrima transformată în „plugar” ce brăzdează obrazul, ipoteza că Singurătatea a doua este o poem încheiat și multe altele).

Că opera lui Góngora trebuia să între în cultura românească este un lucru neîndoios, căci poetul cordobez reprezintă un moment de rîspîndire în literatura universală. Că această intrare s-a produs triumfal datorită strădaniilor de ani ale lui Darie Novăceanu nu poate constitui decît un prilej de bucurie și mîndrie pentru literele românești.

DAN MUNTEANU

MUZICA

O operă nemuritoare

CARMEN

În trei distribuții

Bucureștine

Carmen, în premieră, la Opera din București. De fapt, o reluare, o reconsiderare a unui vechi spectacol, o reconducere, cu unele modificări în distribuție și în montare. Același decor, revopsit, aceleași costume, revizuite minuțios în atelierul de croitorie. Un spectacol Carmen căruia i se vede fardul.

Regizori: de această dată Jean Rînzescu și Vasile Calomfirescu. Jean Rînzescu a fost unul dintre cei mai mari regizori de operă ai vremii pe care o trăim. Demn de orice scenă a lumii. Soliștii s-au descurcat acceptabil. Tonul spectacolului a fost însă scăzut, greoi, nu strălucitor, scinteietor. Se vede că s-a muncit enorm. Un spectacol de operă se construiește printr-un efort extraordinar pentru care merită aplauze la scenă deschisă întregul ansamblu. Dar, unele voci sînt uzate, altele neșlefuite. Rodica Mitrică a cântat supralicitînd vocal și scenic un rol greu, obositor. Ludovic Spiess s-a regăsit pe sine mai mult decît în alte spectacole din ultimul timp. Dan Zancu — voce de calitate, joc de scenă, stereotip — a jucat în acest spectacol cu glasul înăbușit. Cornelia Bezzetti a cântat frumos, cu participare, cu sensibilitate. Corul a sunat admirabil. Orchestra a fost dirijată parca împotriva ei însăși. A sunat puternic, a acoperit scena, a năvălit peste cîntăreți. Dirijorul Carol Litvin a dirijat fără nerv și fără simț scenic.

Publicul a venit din tot sufletul la Operă. A plecat pînă la urmă satisfăcut. A fost răsplătit prin dăruirea întregului ansamblu la crearea unei atmosfere de sărbătoare.

Dar, pentru un mare spectacol cu opera Carmen e necesară o nouă montare, apropiată de spiritul omului modern, mai puțin convențională și mai puțin „frumos colorată”. Sînt necesare, de asemenea, voci de calitate superioară unora dintre cele ascultate azi. Voci pe care opera le are sau le va câștiga în cel mai scurt timp posibil. Deocamdată, toată stima pentru marele efort de reinnoire, pentru intenții și inițiative!

A doua distribuție a operei Carmen a cuprins pe Iulia Bucuiceanu, Constantin Ene, ca să-i enumerăm doar pe interpreții principali. Iulia Bucuiceanu a cântat cu glasul ei amplu, amintind doar rezonanțele de odinioară și jocul impulsiv, așiftor de altădată. Glasul său a obosit, dar a rămas penetrant și răscolitor. Constantin Ene a cântat crispat în acest spectacol, cu voce uscată la centru dar cu acute spectaculoase. Trăirea sa în rol a fost stingă și timorată. Extraordinar a fost în schimb, într-un rol secund, Marcel Roșca, un bas bariton de mare anvergură, cu un glas cald, învăluit, strălucitor, cu un joc de scenă inteligent, expresiv. E, credem, una din cele mai bune achiziții ale Operei din București în ultimul timp. Elena Grigorescu a interpretat cu discreție și cu lumină lină rolul său încărcat de nostalgie și de o puritate care tulbură.

În orice caz, acest al doilea spectacol cu opera Carmen, care a avut loc cîteva zile după așa-zisa premieră, și-a pierdut atmosfera de sărbătoare a muzicii. A intrat în ritmul obișnuit, aproape tern al spectacolelor de rutină.

A treia distribuție prezentată publicului, mult mai tîrziu, la sfîrșitul lunii octombrie, a cuprins-o în primul rînd pe Veronica Gîrba, o tînră cîntăreață distribuită în special în roluri de mai mică întindere, fără antrenamentul unui rol de asemenea dificultate. Trebuie spus că Veronica Gîrba a cântat magistral. Vocea sa e catifelată, caldă, cu inflexiuni nuanțate în sensul partiturii, cu un joc de scenă perfect adaptat exigențelor muzicii și dra-

maturgiei. Un joc modern, fără excese tehnice, sau mai bine-zis pirotehnice, cum a fost cazul în alte interpretări. A obosit în cîteva momente, dar o asemenea cîntăreață se anunță ca o mare revelație și trebuie distribuită cu încredere, stimulată și griji și îndrumată printr-o politică atentă de promovare a tinerilor soliști. Foarte bun în acest spectacol a fost baritonul Dan Serbac de la opera din Cluj-Napoca, posesorul unui glas cald, puternic, bine studiat, cu o solidă cultură muzicală și cu un joc de scenă de mare clasă. Deși foarte tînr, fără prea multe repetiții, acoperit în cîteva rînduri de orchestra dirijată cînd adormit, cînd violent de Carol Litvin, Dan Serbac a dovedit că nu a fost angajat întîmplător, alții ani, în cadrul Operei Mari din Berlin.

ADRIAN DOHOTARU

Și într-o lăudabilă

punere în scenă la Brașov

Cea dintîi premieră a acestei stagiuni a Teatrului muzical din Brașov pare, cel puțin la prima vedere, o opțiune temerară pentru resursele și materialele și umane ale unui teatru de provincie. Această capodoperă de simplitate și avînt emoțional, de muzicalitate și nobiețe a liniei melodice a devenit demult — ca orice creație intrată pe orbita celebrității — o piatră de încercare pentru cei distribuiți.

La Brașov, spectacolul cu Carmen de Bizet numără printre întîile sale calități efortul de a acoperi prin forțe proprii întreaga distribuție (cu excepția rolului Don José, susținut de Constantin Ene de la Opera din București). Rezultatul este un spectacol unitar, îngrijit, chiar dacă încă insuficient rotund, chiar dacă se mai simte încă o anume lipsă de curaj, de degajare în interpretare, un spectacol gîndit pe linia unei mișcări scenice atent desenate (regia artistică este semnată de Carmen Dobrescu), cu cîteva stilizări oportune.

În rolul titular, Ruxandra Vlad (dublă pe afiș de Eugenia Voinescu) se achită în general bine de exigențele partiturii, alternînd momente foarte bune cu pasaje în care se fac simțite unele deficiențe de volum. Inzestrată cu excelențe calitative actoricești — din păcate atît de rare la cîntăreții noștri! — Ruxandra Vlad este aici dezavantajată de vibrato-ul prea amplu al vocii sale, altfel plină de dramatism.

Tenorul bucureștean Constantin Ene realizează în Don José o prezență expresivă, cu o remarcabilă forță emoțională, deși uzină uneori de o gesticulație exagerat patetică, vaș desuetă. Vocea lui penetrantă, în special în registrul acut, este bine pusă în valoare de un foarte bun simț al frazării. Excelentă ni s-a părut în rolul Micaelei Lili-ana Dumitrache, care conferă acestui rol secundar grație și strălucirea unei voci sigure și de o generoasă vibrație, dublată și de o dicție perfectă. De altfel, duetul Don José—Micaela, din actul I, rămîne unul dintre momentele cele mai reușite ale spectacolului. În Escamillo a cântat de această dată Sorin Murgu Culearu, o voce inzestrată îndeosebi pentru partiturile satirice, nesigură însă în acest rol, falsînd uneori în tonuri sparte. Bine susținute sînt și celelalte roluri secundare, în care evoluează Eugenia Loredan, Teodor Ciurdea, Mioara Condulet, Jean Penciu s.a., încadrați cu dăruire și profesionalism de corul teatrului. Vădînd o bună pregătire muzicală (maestrul de cor: Mircea Oros), ansamblul Teatrului muzical brașovean a contribuit peste așteptări — o spunem cu sinceritate — la reușita spectacolului, alături, firește, de orchestra condusă de Petre Sbarcea, care a subliniat cu discreție (poate cu prea mare discreție, frîzînd pe alocuri aproape sonorități terne) discursul scenic.

Dincolo de unele discontinuități și stingăcii, spectacolul cu opera Carmen la Brașov se vădește a fi mai mult decît un act de curaj. El reprezintă o montare inteligentă și bine lucrată și acreditează, în cele din urmă, valoarea și profesionalismul unui bun colectiv artistic.

TANIA RADU

FILM

Oblomov

Atît de tare, cu atîta puritate și abnegație cum o iubește Ilia Ilici Oblomov pe Olga Iliinskaia, pînă la uitarea de sine, pare să nu mai fi iubit, niciodată, nici un bărbat o femeie. Decît, poate, Jules prietenul lui Jim, din povestea lui Trufaut. Andrei Stolz, prietenul lui Ilia Ilici, apare la fel ca Jim, dintr-una din călătoriile sale de afaceri, drept în calmul iubirii lor. Andrei aduce cu el o năzbitie pe trei roți uriașe, și o prezintă „E viitorul”. Ilia n-are chef să se urce pe triciclu, cum n-are încredere în nimic nou. În părculețul vilei unde locuiește Olga, în jurul triciclului, s-au strîns toți ai casei, stăpîni și servitori și tipă și se minunează, Andrei insistă, îl imbie, îl ironizează blind pînă cînd Olga, pentru că îl iubește pe Ilia și vrea să-l scape de teama lui de ridicol (și pentru că din fire e mai aproape de Andrei) se urcă pe triciclu. Pornește (condusă, îndrumată și susținută de Andrei). Ilia rămîne singur. Nu poate pricepe de ce l-au părăsit, de ce, ca să poată sta cu ei, singurii doi oameni dragi lui, ei trebuie să-l forțeze, să-l urce neapărat pe triciclu, cînd el nu dorește asta.

— Dar ce dorești? — l-a întrebat odată Andrei, atunci, la baia de aburi.

— Altă viață decît cea de aici.

— Și ce anume nu-ți place la ea?

— Nimic nu-mi place: nici veșnica alergătură, nici veșnicul joc al pașimilor mărunte, dar mai ales pozele hrăpărețe, străduința de a lua înaintea altuia, birfelile și flecăreliile... privirile care te cercetează din cap pînă în picioare... (...) După înfățișare s-ar părea că sînt oameni deștepti. Cînd colo n-auzi decît „cutare a capatat...”, „cutare a obținut...”. Unul e nenorocit că trebuie să meargă în fiecare zi la serviciu și să rămînă acolo pînă la ora cinci, în timp ce altul oftează că n-are asemenea noroc. (...) Nu, Andrei, viața mea a început dintr-o dată printr-o stingere. Pare ciudat, totuși așa e (...). Începusem să mă sting scriind scrisori la serviciu. Apoi am simțit că mă sting citind în cărți adevăruri pe care nu știam să le aplic în viață, pe-trecînd în mijlocul prietenilor, ascultînd birfeli și palavre, maimuțării, o flecăreală rece și răutăcioasă, m-am stins vîzînd deșertăciunea din jurul meu, vîzînd prietenii întîreșteni prin adunări fără scop, fără simpatie...

Singurul lucru adevărat din viața lui Ilia e seninătatea clipei alături de Olga și Andrei. Ilia fuge după ei. Alături de ei, e fericit. Privește la Olga și pare că revedem din nou cîriontul său și rebel care i se desprinsese și aluneca pe linia pură a gîtului, atunci, cînd seșeau pe banca din fața chioscului de vară. Bucuria e atît de plină, atît de completă, încît Ilia (în film) poate renunța chiar și la Olga numai ca să rămînă cu imaginea ei, a clipei, în memorie. Prietenie. Puritate. Olga cîntă „Casta Diva” și aria Normei se ridică parca din sufletul ei spre Ilia care știe că va renunța la Olga, numai ca să nu altereze puritatea acestei clipe.

„Du-te! hotărî Olga, mototolindu-și mereu batista udă de lacrimi. N-am să rezist. Trecutul îmi este încă mult prea drag.

Și din nou își ascunse fața în batistă, căutînd să-și înăbușe plîsul.

— De ce s-o fi năruit totul? întrebă ea deodată ridicîndu-și capul. Cine te-a blestemat pe tine, Ilia? Ce-ai făcut? Ești bun, deștept, duios, nobil... și totuși mergi spre pieirea ta. Care e cauza? Nu există oare numele acestui rău?

— Ba există, răspunse el încet de tot.

Olga își ridică spre el ochii înlăcrimați, întrebători.

Oblomovismul, șopti el”.

„Oblomovism” — termen inventat de Andrei. Cu un cuvînt l-a desemnat și l-a distrus. A dat un nume bolii și justificare bolnavului. Cu un cuvînt, Andrei, prietenul lui, l-a condamnat.

În locuința sa din strada Gorohovata, într-una din acele clădiri. Ni se arată clădirea, într-o lito-grafie. Apoi un desen: interiorul. Același interior — real. Și vocea crainicului citește calmă, egală din Goncarov, și Nikita Mihalkov, regizorul și scenaristul acestui film, ar vrea să ne facă să credem într-o privire rece, detașată.

Numeri că pe deasupra cîmputului mai plutește încă aria Normei. Și în mina noastră, rotunjimea porțelanului fin al ceștii de ceai a Olgai pe care Ilia a ținut-o în mînă. Și peste toate, dincolo de tot, zîmbetul lui Ilia.

NICOLAE CRISTACHE

Plastică

În slava realului

În pictura Anei Ruxandra Ilfoveanu avem de-a face cu un expresionism — cum ar zice Mircea Horia Simionescu — bine temperat. Cauzele acestei dislocări de metodă sînt mai multe. O explicație ar fi aceea că pictorițe cu angajament exresionism ferm aproape că nu se cunosc. Gestul drastic, patetismul urcînd spre disperare și măreție, năvala simțirii, iată treburi ce nu se potrivește picturii practice îndeobște de femei. Cînd chemarea expresionismului e încă sesizabilă — ca în cazul creației Anei Ruxandra Ilfoveanu — ea e parca mediată, filtrată, adusă pe făgașul contemplației. O cercetare a picturii moderne semnată de pictorițe în liniile ei de forță va arăta că toată vigoarea e aici îndulcită. Actul picturii e mai aproape de poezie decît de construcție plastică. O altă cauză, foarte interesantă și care pe mulți comentatori îi timorează și-i tine departe de obiect, e formarea artistei sub veghea artei lui Sorin Ilfoveanu. De altfel, mai mulți tineri se arată a-i fi datori, în ceea ce privește viziunea

lui Sorin Ilfoveanu iar faptul e cu profit, fiindcă „școlile” au fost și vor rămîne o realitate în creația artistică. Rău este cînd urmezi un superficial de succes momentan, nu un artist cu o gîndire profundă și cu o operă de pe acum remarcabilă. Rău este cînd nu se profită de o învățătură originală, capabilă să stimuleze, la rîndu-i, și să întretînă niste talente autentice. Ciucurencu a creat pictori care i-au semănat un timp spre a ști mai clar de ce să se desprindă. Horia Bernea a orientat pictura într-o direcție pe cît de proprie picturii, pe atît de neașteptată la debutul său chiar și are colegi de generație ce-i sînt îndatorați cu multă onoare. Am văzut la Galeria Eforie, nu de mult, expoziția unui pictor — Gheorghe Nicolae — ce dezvoltă, în felul său, mai colorat, mai exuberant, teme ale creației lui Sorin Ilfoveanu. De altfel, la Pitesti, unde a lucrat pînă de curînd, Sorin Ilfoveanu a lăsat un grup de pictori ce-au știut să descopere în arta sa temeuri pentru a inova.

În expoziția pe care a avut-o la „Galateea”, Ana Ruxandra Ilfoveanu a prezentat uleiuri, guașe și desene în care contribu-

ția inteligenței sale crea-toare e decisivă, modelul fiind, cum s-ar zice, omagiat.

Fiindcă am numit poezia acestei picturi, să notăm robustețea cu care sînt desenate, direct cu pensula, într-o nevoie de expresie evidentă, peisajele și naturile statice. Cel ce-i cunoaște pictura trăiește senzația unei naturi sănătoase, hrănitoare un pămînt fertil, numai sevă și oxigen. Sînt nădejdi, în lucrul Anei Ruxandra Ilfoveanu, pentru o artă sigur asezată în matcă.

TUDOR OCTAVIAN

Visul lui C. Nircă: Un muzeu al porțelanului

Cu toate că este cunoscut de multe secole, porțelanul nu s-a bucurat în țara noastră de prețuirea cuvenită, în ciuda faptului că în colecțiile particulare ale marilor la-tifundari de odinioară, porțelanurile de Meissen, Delft sau Sevres erau cunoscute și apreciate. Din păcate, nici astăzi nu întîlnim prea mulți artiști, dispuși să-și confrunte talentul și să-și încerce răbdarea în fața

cuptoarelor de ars porțelan.

Meserie grea, căci în materie de porțelan, rezultatul nu se cunoaște decît atunci cînd s-a terminat ultima ardere la cuptor. Pentru cel mai puțin avizată, trebuie să spunem că porțelanul colorat, așa cum îl expune artistul pe simeze, sînt obligatorii mai multe arduri la diverse temperaturi, totul în funcție de culorile folosite. Din aceste motive am așteptat cu interes vernisajul expoziției de porțelanuri trudite, gîndite și executate de împătimitul C. Nircă, unul dintre puținii artiști gata să-și reconsidere talentul și energia pentru marea sa pasiune: porțelanul. Pe C. Nircă îl cunoaștem de mai mulți ani și sîntem aproape de evoluția sa. Monumentalist prin formație, a făcut cu destul succes, mulți ani, pictură, pentru ca acum să se dedice porțelanului, nu înainte de a fi încercat gresia, faianța și argila.

Expoziția lui C. Nircă începe, dacă ne este permis să ne exprimăm astfel, chiar din stradă. Pen-tru că este imposibil să treci prin fața Galleriilor de pe strada Biserica Enei — Căminul artei — fără să fii atras de vitri-

na unde într-un cadru bine gîndit sînt expuse primele lucrări din porțelan ale artistului. Sînt statuete cu tematică din folclorul și obiceiurile românești într-o de-vălmășie subtil organizată, presărate printre frunzele copacilor acestei toamne. Pe pereții expoziției găsim redate teme obsesive din creația artistului, exprimînd cu mijloace specifice porțelanului adevăruri esențiale, care de mai mulți ani îl bîntuie gîndirea. C. Nircă modelează pasta porțelanului cu voluptatea pictorului, ceea ce îi oferă posibilitatea unor înfăptuiri de mare virtuozitate și îndrăzneală. Pe lingă teme vechi, românești, artistul reia motive neolitice, căutînd drumuri noi în simetrie, sens, mișcare, culoare. Artistul se uită mulțumit la lucrările sale, cu sentimentul victoriei asupra planului, pentru că în porțelan se preferă îndeobște formele rotunde. La ardere înaltă se produc tensiuni pe mari suprafețe și dacă nu există o omogenizare structurală a masei și a glazurei, lucrarea se deformează. Izbînda este cu atît mai mare cu cît pe suprafețe plane, artistul a reușit să introducă cu succes cu-

loarea. Lui C. Nircă îi place să se regăsească în fiecare piesă, pentru că în oricare dintre ele a investit ceva din ființa sa, din care motiv le admiră neconștient într-un gest de tandră recunoaștere. Revelatoare ni se pare lucrarea „Portret”, unde întîlnim chipul unui om cu ochii opaci, fără viață, care semnifică parcă un mare semn de întrebare interior: voi mai vedea? Voi mai putea lucra? Lacrima roșie din dreptul ochiului drept pentru artist a însemnat izbînda vieții împotriva morții după accidentalul pe care l-a avut cînd se punea serios problema dacă va mai vedea, dacă va mai putea lucra. C. Nircă nu este la prima sa expoziție personală, dar ni se pare că interesul publicului pentru porțelan îl depășește semnificativ pe acela pentru pictură. Motiv pentru care sperăm ca visul său mai vechi să prindă contur: înființarea primului muzeu de porțelanuri din România. Promisiuni a mai primit, dar din păcate totul a rămas la fază de intenție, cu toate că între timp, artiști al porțelanului sînt din ce în ce mai mulți.

DAN BIRLADEANU

Un test de creativitate

Sentimentul comunicării personale

„Ce faceți cu biletele primite în timpul spectacolelor?” — întrebau șase tineri în două din cele 338 de scrisori și bilete primite la Brașov în data de 9-XI-1982 când Cenaclul Flacăra își încheia unul din cele mai glorioase turnee ale sale. Pornind de la această întrebare, ne-am gândit că ar fi util să oferim cititorilor revistei și spectatorilor cenaclului o imagine de ansamblu asupra acestui aspect al democratizării dialogului cu spectatorii, care dă „sarea și piperul” spectacolelor „Flacăra” — cum spune Urs Angela din Brașov. Am recitat în acest sens, la rece, sutele de bilete scrise în atmosfera fierbinte a spectacolului încercând să facem o clasificare a lor și să desprindem chiar câteva semnificații nu înainte, însă, de a preciza că am făcut lucrul acesta cu înțelegerea și respectul pentru cuvintele unor tineri care se decid să scrie, mulți intrând pentru prima dată în dialog cu un mare poet contemporan și cu valorile propuse de Cenaclul Flacăra. Ar mai fi doar de adăugat că nu numai la Brașov ci la toate spectacolele cenaclului, din toate orașele patriei, se primesc un număr impresionant de scrisori cărora li se răspunde între cîntece astfel că starea de recepție a publicului este potențată și de emoția celor care așteaptă răspunsul. Adrian Păunescu citește în medie cam 50 de bilete pe oră și răspunde tuturor celor care îi solicită creativitatea astfel încît spectacolele de muzică și poezie se întrepătrund continuu cu un alt spectacol, uneori fascinant, oferit de dialogul poetului cu cele mai surprinzătoare solicitări ale publicului și care dă manifestării caracterul de unicitate dinamică, de artă care poate fi trăită continuu ca viață și de viață care poate fi concepută ca o supremă artă. Important în acest dialog e însă faptul că fiecare pleacă de la spectacol mulțumit și avînd sentimentul că a dialogat cu un mare artist, cu o valoare deci, al cărei destin ține mai mult de viitor decît de prezent, că s-a implicat, astfel, direct în mecanismul unui spectacol care a ținut seama și de prezența sa: deși e doar o parte din întregul uriaș al multimei, fiecare om prezent la spectacolele Cenaclului Flacăra are sentimentul comunicării strict personale cu tot ce se întîmplă pe scenă, ceea ce este colosal într-o lume în care — după cum spun sociologii — tot mai puțini vor să vorbească și tot mai puțini sînt cei dispuși să-i asculte!

Urări de bun venit, felicitări și mulțumiri

Imediat ce spectacolul își începe cursul său normal și primul recital pune cîmpul de cîntec unor suflete deschise spre eternitate, pe măsuta din dreapta a scenei se aglomerează un prim set de scrisori: „Bine-ați venit! Bine-ați venit! Bine-ați venit!” (Cosmina); „Multe salutări de la Marius și Vio. Sîntem nerăbdători să as-

cultăm noutățile”; „Tinerii din Atelierul de zonă C.F.R. vă urează succes în activitate”; „Mulțumiri de la unul din miile de tineri studenți din România pentru tot ce înseamnă în cultura generației tinere Cenaclul Flacăra și muzica tinărară”; „Țin foarte mult să vă mulțumesc pentru prezența Cenaclului Flacăra în frumosul oraș de la poalele Timpei. Să mai știți că ne pare rău că în curînd vă veți retrage din activitatea de conducere a Cenaclului Flacăra”. (Giurea G.)

Se constată imediat în aceste scrisori gradul înalt de solidaritate al fiecărui individ cu destinul colectivității din care face parte, solidaritate provocată de cîntec, iar de aici nu e decît un pas pînă la asumarea responsabilității astfel încît fiecare să-și simtă propria conștiință un post de veghe lingă destinul general. Cînd A.P. vrea să întrerupă dialogul cu publicul, în urma unei scrisori jignitoare la adresa ideii de muzică tinărară, măsura sa este pur și simplu troienită de o mulțime de bilete care atestă tocmai gradul înalt al conștiinței colective provocate și menținute în act de prezența pe scenă a cenaclului: „Sîntem un grup de muncitori de la „Autocamioane”. Am obținut enorm de greu biletele la cenaclu. Credem că nu este cazul ca pentru un „purice” calitatea extraordinară a acestui spectacol să fie alterată” (Cezar, Mariana, Gabi, Mișică); „Nu ne pedepsi pe toți tîcînd, pedepsește-ne vorbind. De asta am venit la cenaclu: să avem o bucurie curată, mare și adevărată! Și pentru sufletul meu recită, te rog, „Oda în metru antic” de Mihai Eminescu” (Luana).

Ghici cine vine la cenaclu ?

După scrisorile de mulțumire, urmează aproape imediat un al doilea val de scrisori care descriu peripețiile prin care au trecut o seamă de tineri pentru a ajunge la cenaclu. Ele sînt demne de toată atenția pentru că sînt argumentul entuziasmului și chiar sacrificiului pe care-l fac tinerii pentru arta pe care o merită: „Multă sănătate urează întregului cenaclu Centrul de inot (C.I. Br.) care a lipsit azi de la antrenament ca să vă poată vedea din nou”; „Citiți-ne ceva din Bălcescu! Aceste rînduri le scrie un fruntas”; „De la școală am venit trîști pentru că diriginta noastră nu-i place muzica, nici Cenaclul Flacăra”; „Din cauza părinților care nu mă înțeleg, acesta e ultimul cenaclu la care particip deși, ascultînd grupul „Poesis”, abia acum a început să-mi placă Zaharia Stancu!” (Codruța); „Vă rugăm să mulțumiți organelor de miliție care au dat dovadă de bunăvoință facilitîndu-ne intrarea în sală” (Lic. „Meșotă”). Iar cînd un grup de tineri liceeni se gîndesc în timpul cîntecului pînă și la oamenii de ordine, e semn că poate începe marea poezie.

Testul de creativitate

Cele mai importante scrisori, din sutele care se primesc într-o seară, sînt cele care nu mai au nevoie de nici un comen-

Cîntecul „Căciula”, în varianta pe care o dăm publicității, a fost preluat și prelucrat de acela care-l cîntă azi în Cenaclul Flacăra, învățătorul Ion Hagiu din Zăbala, Covasna. Deoarece autorul textului inițial (la care Ion Hagiu a adăugat strofele trei și patru) nu este necunoscut, lansăm cititorilor noștri rugămîntea de a ne scrie în eventualitatea în care au știre despre autorul versurilor acestei prelucrări populare sau cunosc alte variante.

Ta-tal meu în pi-mi-ni-e a-va dreptul ca să în-tre ca că-ciu-lă-șă
O-bi-cei veci pe mo-și-e de la mo-și și stră-mo-și

Refren
mei că-sit Cu că-ciu-lă-șă pe frun-te stă de ven-țut ca un mun-te în
As-ta e că-ciu-lă-șă mea-și o port cum se pur-ta că-i O-

cu-bu-ra ar-cu-lui car-pat
bi-cei din daci păs-trat.

Tatăl meu în primărie
Avea dreptul ca să intre
cu căciula-n cap
Obicei de pe moșie
De la moșii și strămoșii mei lăsat

Și o port cum se purta
Că-i obicei din daci păstrat

Port căciula pe-o ureche
Și acasă și la nuntă și la oi
După datina străveche
Moștenită și păstrată și pe la noi

Cin' nu crede să se ducă
La Columnă să se uite și-o vedea
Sabia incovoiată, arcul, scutul
Și căciula orice dac le-avea

Unii zic să-mi iau căciula
Jos din cap spunînd adesea
că nu-s civilizată
Poate vor s-o țin în mină
Să m-aplec ca să mă laude
că m-am integrat

Măi copile, la seama bine
Ca să ducă obiceiul
cînd or crește-ai tîi copil
O inimă vitează-n tine
Sus pe frunte o căciulă
ea un dac s-o ții

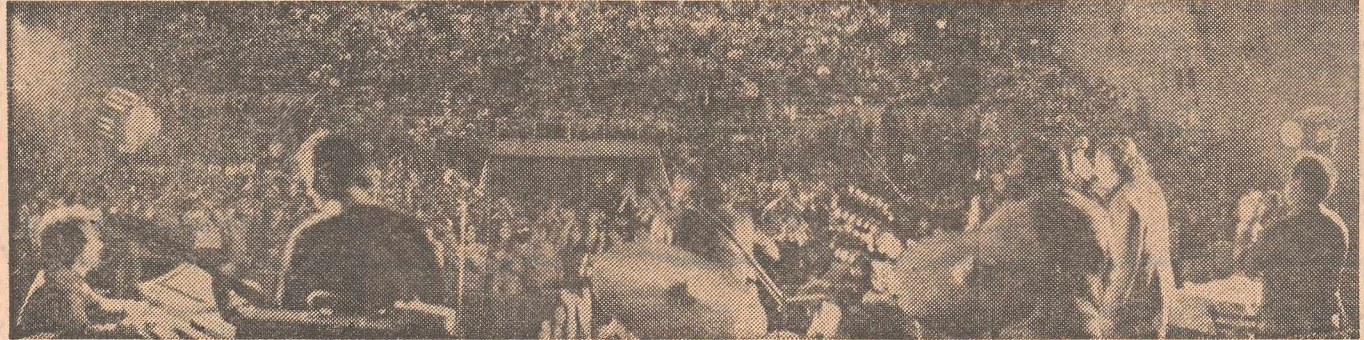
Măi vecine hai la mine
Te primesc cum pot năi bine
Dar de căciula mea nu te lega
Asta e căciula mea

Refren:
Cu căciulii pe frunte
Stăm de veacuri ca un munte
În curbura arcului carpat
Asta e căciula mea
Și o port cum se purta
Că-i obicei din daci păstrat

țariu putînd fi prin ele însele cel mai bun indice de creativitate la care se ridică publicul tânăr din România contemporană. Ele sînt, în același timp, argumente ale conștiinței de sine de care dă dovadă generația tinărară în receptarea muzicii și poeziei și, atît pentru semnatarilor lor cit și pentru cei pe care-i reprezintă, Cenaclul Flacăra merită să existe la nesfîrșit: „Am călătorit prin multe țări și pretutîndeni am cîntat „Trăiască România” (Marian); „Am îndrăgii atît de mult acest cenaclu încît fiecare dintre noi am ajuns să avem cîte două, trei casete cu cîntecele lui. În fiecare joi seara ne adunăm în locuința unuia dintre noi și ascultăm emisiunea „Valorii ale muzicii tinere”. Facem clasamente, topuri, și ne simțim cu toții mai buni, mai fericiți, mai frumoși” (toți „Stegarii”); „Vă mulțumim pentru că acum, în aceste

clipe, ne-am dat încă o dată seama ce înseamnă părinții pentru noi” (Cristina); „Parcă se simt pașii lui Blaga / Sau Iancu-n spate cu desaga / În drum spre Tebea s-a oprit la noi / De parcă-i un colochiu cu eroi” cls. a XII-a, Lic. „Meșotă”); „Mă număr printre acei spectatori entuziaști ai întîmplărilor Cenaclului Flacăra. Nu sînt singurul care consider activitatea cenaclului condus de Adrian Păunescu ca un act patriotic avînd un însemnat rol educativ” (Claudiu Secașiu); „La 17 septembrie 1973 a avut loc sedința inaugurală a Cenaclului Flacăra; în deschidere ați rostit următoarele cuvinte: „Vom ieși în public, în mijlocul muncitorilor, țăranilor, studenților, funcționarilor pentru a stabili cu toți cei interesați de artă un dialog real, sincer”. Ați ieșit în public, ați organizat spectacole, ați cîntat, ați dansat, ați recitat, într-un cuvînt ați făcut o artă prin artă. Pentru aceasta vă mulțumim” (Adrian Lăteș); „Există o poezie a muzicii, a vîrstelor naturii și ale omului tinăr, o poezie simplă ca un adevăr: Cenaclul Flacăra. Cu fiecare despărțire de voi, cei care slujiți prin cîntec și vers frumusețea morală și spirituală a țării, pierdem din sufletele noastre o fărîmă de bucurie. Și de fiecare dată cînd ne întîlnim, învăluți în poezie și adevăr, ne purtăm sufletele printre versuri și cîntece și-n urmă ne rămîne ca o continuare a inimilor noastre dragostea nemărginită pe care o merităm. Vă mulțumim pentru tot ceea ce faceți. Cu ajutorul vostru am învățat să ne trăim tine-rețea” (Adi, Dana, Ibi).

ION ZUBAȘCU

„Imnurile patriei”

Cu puțină vreme în urmă, pe malul Dunării, la Calafat s-a încheiat cea de-a V-a ediție a festivalului-concurs de creație și interpretare „Imnurile patriei”. Înscrisă sub egida „Cîntării României”, manifestarea și-a propus și în mare parte a reușit promovarea poeziei și muzicii tinere patriotice, încurajarea tinerilor creatori avînd de această dată în vedere cu prioritate criteriile tematice, constituindu-se astfel într-un cadru viu de educație estetică și politică.

Festivalul a aparținut la această ediție, prin nivelul calitativ al participării, în special poeziei, dintre concurenții cărora noi l-am remarcat pe Costel Bunoaica din Slobozia. Secțiunea folk, mai puțin reprezentativă, l-a desemnat în câștigător pe Octavian Bud care debutase cu puțin timp în urmă și în Cenaclul Flacăra. Opțiunea noastră de atunci a primit astfel o confirmare. Evoluția

grupurilor, mai slab pregătite aici, a adus în față, prin coincidență, o altă cunoștință a noastră dintr-o aceeași seară a cenaclului la Satu Mare, grupul 2 T.

Subliniind efortul organizatoric în care s-au implicat cu dragoste și pasiune Constantin Enea, secretar al Comitetului orașenesc al P.C.R., Eugenia Mindroiu, președintă a Comitetului de cultură Calafat și Marin Rudăreanu, director al casei de cultură, din partea localnicilor, și Nicolae Petre Vrinceanu, directorul Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă Dolj, salutăm existența unei preocupări al cărei prestigiu sporește în favoarea spiritului tinăr. (Constantin Dragomir)

Semicerc

dorm țăranii
dorm cu grijile lor îmbrățișați
de pară ar fi
rădăcini de salcim petrecute
peste alte rădăcini
cînd îi apucă pe ei dorul de cîmple
dau busna în hambare
se îngroapă pînă la briu în semințe
și se snopește înotînd
miinile le miroso sudoare și a
sămînță fecundă
cînd trec ei pe marginea satului
cu seceera pe umăr
se aud loticile gemînd în
porturile cîmplei

COSTEL BUNOAICA

Mulțumirile noastre,

Indrumat — conform concepției despre cultură și tinerete a tovarășului Nicolae Ceaușescu — cu atenție și adevărate de secția de specialitate de la C.C. al P.C.R., în sensul unei existențe libere, demne și pe gustul tinerei generații, CENACLUL FLĂCĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR aduce astăzi mulțumirile sale conducătorilor de partid ale județelor Dimbovița, Argeș, Gorj, Hunedoara, Timiș, Arad, Bihor, Satu Mare, Maramureș, Sălaj, Cluj, Mureș, Harghita, Covasna, Brașov, Prahova, Dolj și din municipiul București, organizațiilor județene U.T.C. din aceste locuri. Beneficiind de sprijinul direct și nemijlocit al tovarășului Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., Cenaclul Flacăra poate mărturisi că tocmai în această rezidă una din explicațiile triumfului la care a ajuns teatrul nostru dinamic, găsind pe toată durata acestui turnee la C.C. al U.T.C. și la organismul său specializat B.T.T., so-

licitudinea streasă față de problemele sale.
Cea mai bună perioadă din istoria cenaclului se leagă, lată nemijlocit de activitatea tuturor activiștilor politici care au știut să se implice discret și eficient în viața cenaclului, în lesirile sale în public.
Mulțumind C.C. al U.T.C. să ne fie permis să considerăm acest mod de lucru — exemplar, extrem de competent și util oamenilor și culturii.
De asemenea, găsim cu cale să mulțumim Ministerului Sănătății pentru înțelegerea de a delega pe inimosul și priceputul doctor Vlad Moraru din Techirghiol, care a vegheat la starea de sănătate a membrilor cenaclului., Centralei Industriale a Bumbacului care prin inginerul Valeriu Popa a sprijinit activitatea noastră.
Mulțumim totodată tuturor participanților care au știut să facă din manifestările cenaclului o largă și vie expresie a propriei tinereți.

e transilvane

Limba de circulație universală — frăției

... și poate într-un ca-
re restrins, limitat la
Mureșului, una din
me ansambluri profes-
cintece și dansuri pe
m, Ansamblul artistic
în Tg. Mureș a sărbă-
rea a 25 de ani de exis-
scind îndeaproape acti-
creație de un sfert de
tăi minunat colectiv de
convins că această
versare ar fi îndreptă-
sporită atât din partea
oastre centrale de cul-
cât și din partea ra-
televiziunii. Printre
fi meritat, de pildă,
televizat de o oră și
două, care ar fi putut
at întregii țări acel mi-
din punctul de vedere
sale sociale, deloc se-
importantă — efort de
are acest ansamblu l-a
depune zi de zi în
onservării și populariză-
it de prețiosului folclor
astre, slujind cu fidelitate
frăția și unitatea
cînat dintre poporul
aționalitățile conlocui-
vea nevoie de pagini în-
te și bilanțuri statistice
itea schița, dacă nu se
măcar sumar rezultate-
e atenție ale acestor 25
parte însă de mine în-
-i reține pe cititorii re-
ra cu înșirarea unor
... motiv pentru care

mă voi limita doar la ceea ce este
esențial, arătînd semnificația pe
care o are pentru mine — și cu si-
guranță pentru alte sute de mii de
spectatori — acest extraordinar an-
samblu artistic, care sint amintirile
pe care le păstrez în legătură cu
activitatea lui de un sfert de veac.
Ovaționînd în picioare, publicul
prezent în sala de spectacole a Pa-
latului Culturii din Tg. Mureș cu
ocazia spectacolului festiv al an-
samblului a aplaudat susținut, mi-
nute în șir.
Același puternic ropot de aplauze
l-am auzit și în data de 26 mai 1957,
la primul recital de madrigaluri al
corului sau în data de 31 mai a ace-
luiși an, cu ocazia acelei premiere
devenite între timp celebre, la care
Ansamblul secuiască de stat de cin-
tece și dansuri a pășit pentru prima
oară pe scenă „în deplinătatea for-
telor sale”, cu neuitatul spectacol
intitulat **Priveliști din Ardeal**. La fel
de mare a fost succesul, la fel de
intense au fost aplauzele și în toam-
na anului 1957. La eclatanta premie-
ră a **Ansamblului pionieresc**, născut
în cimpul gravitațional al ansamblu-
lui mare, a celui **Ansamblu pio-
nieresce** care avea să cucerească in-
mille și suflutele cu rapiditatea cu
care o navă spațială înfruntă înăl-
țimile.

Ce a urmat?
Timp de un sfert de veac, atât în
țară cât și peste hotare, acest co-
lectiv artistic, exempliar pentru

cauza pe care și-a propus-o, a adu-
nat fără încetare entuziaste ropote
de aplauze și grăitoare elogii. Răs-
foiesc așise vechi, îngălbenite de
vreme: **Concert coral Kodály**;
Mielul cu blana de aur — feerie
de dans și muzică; **Flori, flori** —
recital de cîntece populare susținut
de Tóth Erzsébet; **Concert de can-
tate**; 500 de ani de literatură cora-
lă; **Din cîntecele și dansurile po-
poarelor**; **Concert de madrigaluri**
susținut la București; **Piese mu-
zicale contemporane**; **Seară de ba-
lade**; **Piese corale românești și**
străine din secolul XX; **Concert**
popular românesc; **Seară de cînte-
ce populare românești**; **Hora fră-
ției** — program de cîntece și dan-
suri; **Din desis de codru** — spre
înălțimi stelare, seară omagială
Bartók; — iată tot atâtea amintiri,
neuite realizări de ordin artistic,
tot atâtea nestemate sădite spre a
incolți în sufletele oamenilor: o
educație făcută unui public și unei
intregi comunități.

Acesta este poate cel mai de sea-
mă adevăr pe care-l putem rosti
cu ocazia acestei aniversări: nici-
odată Ansamblul artistic „Mureșul”
nu a tratat cauza cîntecului, dansu-
lui și muzicii populare ca pe o
problemă care vizează în exclusivi-
tate domeniul artei populare și al
folclorului. Crezul lui artistic a fost
și este străbătut și azi de un fir
conducător, care derivă tocmai din
crezul despre muzică al lui Enescu
și Bartók: a educa un public prin
intermediul muzicii, al dansului și
al cîntecului înseamnă de fapt
educarea unei întregi comunități,
în felul în care acest adevăr ne-a
fost transmis nouă de către Kodály
Zoltán, marele muzician, prieten al

Enescu, de la a cărui naștere
amatorii de muzică din întreaga
lume vor sărbători în luna decem-
brie a acestui an împlinirea a 100
de ani:
„A educa un public înseamnă
a educa o comunitate... Nici un
alt obiect de studiu nu se dovede-
ște a fi mai eficient pentru edu-
carea oamenilor unei comunități
decît muzica bine făcută... Cînte-
cul este o parte componentă a vie-
ții unei națiuni, fiind una din
pirghiile de susținere ale națiunii
respective. El ne dă curaj, ne eli-
berează de teamă și inhibiții. Ne
mărește puterea de concentrare, ne
ameliorează dispoziția fizică și in-
telectuală, dă un imbold muncii
noastre, ne face să fim mai recep-
tivi, ne învață ordinea și discipli-
na de sine. Stimulează facultățile
noastre civice, receptivitatea mu-
zicală care incolțește în suflul
fiecărui dintre noi, conferindu-ne
în acest fel baza educației noastre
muzicale, care ne va îmbogăți și in-
frumuseța apoi viața... Muzica bună
are, neîndoielnic, un imens rol în
educarea oamenilor, pentru că ea
este pătrunsă de responsabilitate,
de seriozitate morală. Nicăieri nu
este o țară mai prezentă decît în
cîntecele sale. Cel care nu le cu-
nosc, nu-și cunosc patria, indife-
rent de numărul meridianelor pe
care s-a întimplat să le parcurgă”.

Iată cum sună, adresată direct
nouă, cea de a unsprezecea porun-
că a lui Kodály Zoltán, despre care
marele geniu al românilor, Enes-
cu, a scris următoarele cuvinte,
care ne merg și acum la inimă:
„Mi-ar place să apuc acele fru-
moase vremuri liniștite cînd pacea
și traiul bun se vor instaura în su-
fletele noastre. Eu iubesc națiu-
nea maghiară; la fel de mult îi
respect pe toți modernii, cu condi-
ția să-i mistuie lăuntric flacăra
geniului. Iată de ce sînt atât de
mult la bunii mei prieteni, la
Bartók și Kodály.” Esența acestei
unsprezecea porunci născută în
spiritul lui Enescu și Kodály ar fi
următoarea: cîntecul popular de o
aleasă puritate, „orga cu o mie de
glasuri”: muzica populară și dan-
sul popular, păstrate într-o formă
nealterată de timp, devin, în pre-
lucrarea și interpretarea artistică a
unor artiști profesioniști care știu
să-i păstreze frumusețea originară,
menținută din moși-strămoși, „o
limbă de circulație universală, una
din cele mai eficiente expresii ale
comunicării, frăției și prieteniei
dintre popoare”.

Aceasta este limba de circulație

universală, limba frăției pe care a
învațat-o la un nivel de înalt
profesionalism Ansamblul artistic
„Mureșul”. De un sfert de veac,
aceasta este limba în care el slu-
jește cu devotament și demnitate
România socialistă, patria noastră
comună, cu ale cărei dansuri și
cîntece populare a transformat fi-
ricelul firav de apă al începuturilor
într-un adevărat ocean. De cite ori
nu mi s-a umplut inima de bucu-
rie văzînd cum pe meleagurile Mu-
reșului, ale Tirnavelor, Someșului,
Crișurilor, Oltului și Dunării,
și nu în ultimul rînd la Bucu-
rești, acest ansamblu făcea săli
pline, incitîndu-l pe oameni la
bucurie și entuziasm. De două
ori mi-a fost dat să văd și
să constat și felul nobil, auten-
tic și de un înalt nivel artistic în care
și pe alte meridiane de pe mapa-
mond, de pildă la New York,
Washington, Chicago, Detroit, To-
ronto sau Montreal acest ansam-
blu a reprezentat cu cinste bogatul
folclor românesc, admirat pretu-
tîndeni în lume, cît și arta popu-
lară în continuă înflorire a na-
ționalităților conlocuitoare din țara
noastră, a oamenilor muncii rom-
âni, maghiari și germani. Și de
cite ori nu mi-a confirmat și mie
acest ansamblu că secretul secretele-
lor despre noi înșine, despre uni-
tatea noastră frățească, sentimen-
tele sincere care ne leagă de po-
porul român, unitatea noastră de
nezdruncinat, superiorul nostru
umanism, cu alte cuvinte adevărul
despre apartenența noastră comu-
nă, destinul nostru istoric comun,
despre tot ceea ce înseamnă pă-
mint natal, popor, țară sau națiune,
jurmîntul de a „trăi aici pînă la
moarte” aspirația și dorul de
nestins, despre toate acestea se
poate vorbi cel mai bine pe limba
frăției, pe această limbă de cir-
culație universală, care se impune
cu forța adevărului pretutîndeni
în lume.

Veșnic tînăr Ansamblu „Mure-
șul”! Cîntă și dansează în conti-
nuare! Cîntați și dansați, mesageri
și muncitori ai acestei limbi uni-
versale, cîntați și dansați pe mai
departe, peregrini neobosiți ai unor
sate cu turle de lemn, plecați în
lumea largă, cîntați și dansați pe
mai departe, peregrini ce trăiți, vă
veseliți și vă găsiți mingiiera în
fureșul cîntecului și al dansului!

HAIJU GYOZO

Fotografii de MARX IOZSEF

Viță verde iadara

Atunci cînd m-ai fost întrebare,
dacă aș vrea să cînt o colindă în
Cenaclul Flacăra, la Baia Mare,
câte ar fi fost de răspuns! Să nu
vrem să cîntăm noi care suntem de
neam cîntăreți! Știu cît iubim Tră-
nsilvania, Maramureșul în special,
și cînt în gînd, scriindu-vă, din horea
noastră despre hore: Asta-i hore
bătrânească / cine-o știe să ho-
rească / o horit-o moșu mîneu /
asta o horesc și eu. // Cine-o făcut
horile / știe-l sărbătorile / că ho-
rile-s stîmpăr mare / la omu cu
supărare. // Hori-u-aș horele-mi
vin / nu poci hori de strein. //
Horile câte-s pã lume / tate le ho-
resc de-anume / dac-oi mere-n ce-
lelaltă / pune-oi pã gură lăcată /
n-oi mai hori niciodată. // De-aș
ști cînta ca și cucu / nu m-aș mai
străca cu lucru / aș zbura din
creangă-n creangă / mi-aș aleje
lume dragă. // Mîiru-mă de cine
tace / cu-a lui inimă ce face / că
eu șuier și horesc / și numa nu
nebușesc. // Cum oi ave-glas de
om / dacă noptăle nu dorm / mă
sucesc și mă-nvîrtesc / ca peștile-n
apă lînă / ca omu-n țară streină.
// Măndră hore-i șuiera / c-o poți
hori pe mândra / în sat cu tătă lu-
mea. // Cine nu și horile / bată-l
sărbătorile / că pã mișe nu m-or
bate / că horesc horile toate / și-oi
hori pînă la moarte. Și nu că se
gată horea, o închei, ci fiindcă am
ceva de spus și răspicat.

Horile au fost stîmpăr și lui
Horea, cioplitorului de biserică, și
lui Iancu, împăratului de drept, pe
care atât de impresionant l-ați ser-
bat de curînd, și lui Pinteș, con-
structorului de planoare, și horile
noastre, iată, spun ele, și că nu
oricînd au putuți și horite. Iar horea
pe care am cîntat-o eu a fost o
corindă. A scris bine, corindă, re-
dactorul Flăcării, Dorin Gherghin-
nescu, el știe, căci a trăit în Ose-
nime, dar s-a găsit cine să ne în-
vețe și chiar în scris și chiar aici
în Maramureș că nu s-ar spune co-
lindă și corindă, că noi rotacizăm
în plin sfîrșit de secol douăzeci,
numai de placul nostru, cînd noi
apunem, de douăzeci de secole așa:

corindă. Or, Cenaclul Flacăra a re-
dat tocmai înțelesul esențial de
cor, acelei corinzi.

Sigur că am cîntat-o cu drag și
aș fi cîntat și o sută de altele.
Lumea a fost generoasă cu aplau-
zele și cîntatul împreună. Căci și-a
regăsit sufletul în structurile ei,
însă eu n-am cîntat-o cum trebuie
(veți zice că, tocmai de aceea,
mai patetic?) fiindcă trecusem,
mergînd spre cenaclu, printr-o
păclă deasă de smog, cum numai
în Baia Mare se varsă, de la o
uzină chimică străveche, ce a fost
mereu extinsă, dar niciodată re-
condiționată. Niciodată nu a re-
născut, deși inițial se chema Pho-
enix, iar astăzi o botează cu niște
inițiale. Această uzină și spune că
ne amărăște, dacă n-ar trebui să
spun că ne spurcă, viața. Dacă
n-ar trebui să spun că ne chiar
ucide, cu zilele, cu anii. De trei
ori am citit critici la adresa ei în
Scnteia. De cite ori am avut pri-
leju, am criticat-o eu însumi, chiar
și în Flacăra, iar ziarul local a pu-
blicat și o fotografie. Am întreprins
cu puterile mele de artist și alte
acțiuni. Am cîntat și am descîntat.
Cînd am măturat grăul risipit, de
camioanele ce-l transportau la o
moară, pe stradă, acum cîțiva ani,
am declarat acțiunea împotriva po-
luării de orice fel — că poluarea
nu este decît o deturnare de bu-
nuri de la rostul lor. Păstrez și
acum un sac cu acea tristă recoltă
de grău plus zgură — altă neghină
— plus puibere de „aor și arjint”.

Au trecut, stimate poete, în Baia
Mare, prin conduceri, din '53, de
cînd am venit din sat aici, mulți,
și streini și localnici, unii chiar
mi-au fost prieteni, sau îmi sunt,
alții dimpotrivă, dar n-au rezolvat
nici unii nici alții, și noi toți, îm-
preună, n-am vindecat această gra-
vă meteahnă a municipiului. Cineva
a dispus printre altele, să se îmbrace
pămîntul cu asfalt pînă la tulpini-
le arborilor de pe străzi, conside-
rînd straturile de iarbă și de flori
o sursă de murdărie, încît nu mai

primesc aer și apă proaspătă la ră-
dăcină și sînt și ei pe moarte, co-
pacii aceia care ar curății, cît de
cît, atmosfera, poate n-ar fi de
totul tîrziu să fie destupați.

Se vede treaba că unii își dau sea-
ma de răul ce ni-l provoacă (și nu
doar nouă, ci și lor și copiilor lor)
fiindcă atunci cînd vine un control
de partid opresc, ca din întîmplare,
uneori sub pretextul reparațiilor,
secțiile poluante. Atunci vedem și
noi Săsarul lîmpeze și respirăm pu-
țin aer curat. Ce minunată-i atunci
Baia Mare, în care, de drag de
ea și de Maramureș, ne
incăpătănăm să trăim — și să mu-
rim, dăr cînd ne vine vremea, cum
spune corinda, adică firească, adică
„de bătrînețe și de o moarte bună”,
cum zice poetul nostru Gheorghe
Chivu.

Am sesizat, desigur, intenția cu
care ați orchestrat în cenaclu în-
treaga sală ce cînta din mii de
piepturi, încheind corinda cu refre-
nul, repetat, ca un elogiu adus
vieții. Veniți să mai corindăm la-
laltă această corindă și în Flăcări-
revistă, dezvăluindu-i în conținutul
profund filosofic și pe cel ecologic!
— O, moarte ce ti-aș plăi
Viță verde iadara
la mișe de n-ai vini
viță verde iadara
da-ti-as aor și arjint
viță verde iadara
să nu mă baji în pămînt.
viță verde iadara
— O, omule ce gîndesti
viță verde iadara
cât ai vre tu să trăiesti
viță verde iadara
copacu-i cu rădăcină
viță verde iadara
și-a lui vreme încă vină
viță verde iadara
usca-i-să crenjile
viță verde iadara
sacă-i rădăcinile.
viță verde iadara
d-apoi tu că ești de lut
viță verde iadara
cum nu-l mere în mormînt?
viță verde iadara!
Viță verde iadara!
Viță verde iadara!

MIHAI OLOS

Baladele Dunării

26 și 28 noiembrie 1982, la Galați va avea loc a cincea
Festivalul concurs de creație și interpretare pentru
și muzică tînără „Baladele Dunării”. Participarea concu-
r în vîrstă de 14 — 30 ani, tineri care au mai activat pe
cluburile și casele de cultură ale tineretului este indivi-
pentru poezie sau muzică tînără și colectivă pentru
tînără. Manifestarea este organizată în întîmpinarea ma-
evenimente ale țării din ultimele două luni ale anului.

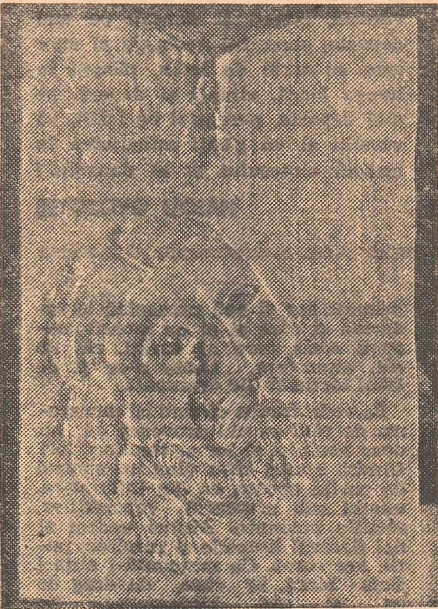
Unitatea culturii, corolarul conștiinței de unitate a poporului

„Celula germinativă a acestei idei a fost cu siguranță noțiunea geografică Dacia“

— Se vorbește mult, în aceste zile, despre unitatea culturii române. Dar astfel de discuții s-au purtat și în alte perioade ale literaturii și artei noastre. Dacă ar fi să ne gândim numai la programul Daciei literare ne-am aduce aminte cât de limpede era formulat dezideratul unirii tuturor creațiilor, din toate provinciile românești, făcându-se abstracție de even-tualele și inerentele dispute, care însă nu pot și nu trebuie să atragă după sine dezbinări contrare intereselor culturii române. Dumneavoastră, Șerban Cioculescu, cu experiența și autoritatea de care dispuneți, ce părere aveți în această privință?

— Unitatea culturii noastre nu e altceva decât corolarul conștiinței de unitate a poporului nostru încă din vremea când neamul românesc nu constituia un stat unitar între hotarele firești ale națiunii noastre. Și această conștiință a unității poporului nostru au avut-o primii noștri cronicari, care ne-au lăsat mărturie în acest sens. Cred însă, și nu mă înșel, că acest sentiment al unității l-au moștenit și ei de la înaintașii lor.

— Ce însemnătate a avut o astfel de idee pentru dezvoltarea culturii române?
— Am putea s-o numim o idee-forță. Unitatea culturii naționale este rezultatul unei lupte pe care au dus-o generații de-a rândul și o cultivăm fiecare după posibilități și în limitele profesiei lui, ca un factor de progres și de realizări majore. Un element important, chiar celula germinativă a acestei idei de unitate culturală a fost cu siguranță noțiunea geografică Dacia. Pe acest teritoriu românii au fost cei mai numeroși și ei au fost în primul rând producătorii de valori materiale și spirituale. E interesant de constatarea că și domitorii străini din secolul al XVI-lea — considerați ca aventurieri, ca Despot Vodă — au vehiculat această noțiune ca un cuvânt de ordine electrifiant

atit pentru clasa dominantă — boierimea — cit și pentru popor. Dacă magia cuvintelor nu e o sintagmă înșelătoare, însăși Dacia Felix a lui Traian și a succesorilor săi a fost un imbold pentru toți urmașii însufleșiți de ideea latinității noastre. Tracomaniilor de azi le-aș atrage atenția că în secolul al XVII-lea, când vechimea sașilor din Transilvania nu era bine lămurită, sasul Toppeltinus de la Mediaș credea că neamul lui coboară din daci, iar Miron Costin, care îi citise cartea, îi repetă eroarea. Multă vreme s-a crezut în mod fals că dacii au fost exterminați și vedeți că mai târziu nu numai noi, ci și germanii din Transilvania s-au socotit urmașii lor. În orice caz, ideea de cultură n-a putut fi legată de aceea a dacismului. Ideea de cultură a fost tot timpul evului mediu legată de universalitatea limbii latine. Călătorii străini din secolul al XVII-lea conversau cu boierii de la noi în limba latină. Înainte de grezirea impusă de regimul fanariot, categoriile culturale române emancipate de slavona bisericească au fost latinizante, dacă mă pot exprima așa.

— Unitatea culturii române contribuie, fără îndoială, la precizarea profilului ei.
— Desigur. Unul dintre aceste elemente constitutive este specificul național, prin sinteza realizată între cultura populară — literatura orală și așa-zisele arte minore — și cu cultura propriu-zisă. Aș observa chiar că străinii care ne vizitează admiră mai mult această cultură populară — arhitectură, ceramică, țesături, dansuri și cîntece populare etc. — decât producțiile literare și artistice care adeseori au fost prea influențate de literatura și arta occidentală. Aș spune, după 60 de ani de ex-

periență literară, că tendința noastră spre universalitate va fi realizată numai cînd și creațiile noastre culte se vor bucura de un specific național corespunzător celui popular.

— Aminteați de marea experiență literară pe care o aveți. Ați fost martorul, deci, a numeroase confruntări de opinii de-a lungul tuturor acestor ani.

— În toate timpurile, de-a lungul tuturor generațiilor literare ale secolului trecut și ale secolului nostru s-au ivit divergențe și idiosincrazii care au dus la denegări reciproce și la tot atitea dispute. Dar pentru cel care cunoaște trecutul culturii noastre aceste iritabilități dintre diverse grupuri literare nu înseamnă că slăbesc forța genului nostru creator. Eu cred că aceste fenomene sînt superficiale și nu împiedică deloc convergența aspirațiilor atît în direcția națională cit și a progresului. Creatorii noștri sînt însufleșiți de aceleași idealuri constructive care sînt ne asigură în viitor, mai bine decît în prezent, terenul cel mai propice creațiilor majore. Diferențele din lumea literară și artistică sînt, după mine, un fenomen de suprafață iar nu unul de fond, și ca atare sînt negliabile. Unitatea se realizează pe un plan superior.

GEORGE ARION ■

„Operele majore rezolvă toate aceste contradicții“

— Stimată tovarășe Horia Lovinescu, prin ce anume considerați că se exprimă unitatea unei culturi?

— Pentru profan poate să pară paradoxal, poate să pară ciudat, dar unitatea unei culturi nu se poate realiza decît prin diversitate. O unitate fără diversitate ar presupune un monolog. Monolog inacceptabil în cazul de față.

— Dar ce înseamnă, de fapt, diversitate în cultură?

— Dacă prin diversitate înțelegem existența unor facțiuni, a unor grupuri legate prin interese străine culturii, noțiunea își pierde sensul adevărat și constructiv, devenind dizolvantă, pulverizatoare. Din fericire, în întreaga istorie a culturii, din cîte imi aduc aminte, aceste fenomene sau manifestări dizolvante nu au căpătat niciodată o asemenea amploare încît să amenințe unitatea. Aceste fenomene pot apărea accidental, pot provoca uneori mici crize dar o cultură se definește atît de fundamental prin unitate încît a admite că primejdia fărîmării poate deveni gravă, ar însemna să admitem dispariția culturii. Din această perspectivă mi se pare că toate aspectele negative care duc la o interpretare eronată a sensului de „diversitate“, nu au decît o gravitate limitată, desigur nedorită, dar în nici un caz fatală, ținînd seama de profunzimea și indiscutabila unitate a culturii românești, a personalității sale inconfundabile în peisajul civilizației actuale.

— Există, prin urmare, o diversitate necesară a culturii, o diversitate obligatorie.

— Fără această diversitate de puncte de vedere, de curente, de stiluri, nici nu se poate vorbi de cultură și de artă, după cum nici nu se poate vorbi de viață, în sine. Această diversitate reprezintă în fond democratismul și libertatea de exprimare a unei culturi, care rămîne unitară tocmai prin extraordinara sa polivalență.

— Și atunci, ce înțelegeți prin unitate în cultură?

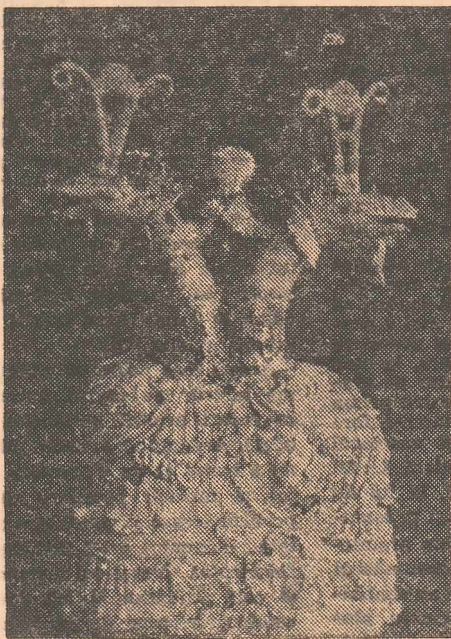
— Este fatal ca această unitate să nu apară în mod evident, de la prima vedere și limpede în viața culturală de zi cu zi și chiar pe parcursul unor decenii. Ea se constituie ca un adevăr fundamental în perspectivă. În măsura în care se confundă, și fără îndoială se confundă, cu ceea ce se numește specific național, tradiție și evoluție istorică! Mi se pare însă utopic, mi se pare naiv să realizezi, de pildă, acest specific național în mod deliberat, calculat. El este rezultatul unor experiențe istorice și al unor trăiri directe.

— Știm deci că unitatea unei culturi se împlinește, între altele, prin diversitate. Dar această diversitate e plină de contradicții. Nu e o diversitate rece, indiferentă.

— Această unitate, care nu e nici ea de liberată, asimilează contradicțiile. Evident că, vorbind atît despre unitate, s-ar putea crea impresia că eliminăm din ecuație contradicțiile. De fapt, e bine știut că fără aceste contradicții nu ar exista mișcare. Progresul unei culturi nu se poate presupune fără existența contradicțiilor dar timpul pe de o parte și vitalitatea culturii pe de altă parte, le asimilează, transformîndu-le într-o sinteză, într-o unitate.

— Nu v-am văzut, cred, niciodată implicat într-o dezbatere „contradictorie“.

— Dacă aș fi gazetar poate că m-ați fi văzut intrînd, de pildă, într-o polemică și apărînd un punct de vedere care să reprezinte modul meu de a gândi și de a trăi cultura și arta. Dar, vedeți dumneavoastră, într-o cultură există înfruntări minore (interesate, meschine, penibile)

Din expoziția „Porțelan“ a lui C. Nireă

care nu mă priveșc. Există însă și tradiții create. Pe cele create le rezolvă destinul culturii.

— Și atunci cum se implică un om de cultură, de artă, în aceste contradicții? Așteaptă să le rezolve timpul?

— Un om de cultură adevărat, un artist nu-și poate permite să piardă timpul în răfuiele personale, de pildă, care te angajează, uneori, pe un drum fără ieșire. De aceea, ca artist, personal, prefer să nu particip la asemenea polemici. Cu toate că unele polemici sînt constructive, cum am spus, animă viața culturală și interesează opinia publică, cred că luarea de poziție a unui autor în înfruntările majore de opinii se definește prin opera sa. Tîm mult mai puțin să iau atitudine împotriva lui X și Y decît să afirm prin ceea ce scriu punctul de vedere care mi se pare adevărat într-o dispută a vremii mele. Evident, punctul meu de vedere, adică chiar opera mea, pot fi greșite, combătute, amendate. Dar cred că rezolvarea oricărui fel de contradicții, oricît ar fi ele de importante (cînd e vorba de curente, nu de autori izolați), se face prin opera majoră. Operele majore ale unei culturi rezolvă toate aceste contradicții. Și acest lucru înseamnă, încă o dată, unitate prin diversitate.

ADRIAN DOHOTARU ■

Unitatea unei culturi este dată prin totalitatea valorilor ei

Ce constituie unitatea unei culturi? Ne putem oare imagina o cultură adevărat divizată? Eu cred că diviziunile pot fi numai exponenții culturii, opiniile, opțiunile lor, nu cultura însăși. Cel puțin cită vreme cultura continuă să fie expresia unei foarte largi colectivități sociale, legate prin limbă, teritoriu, aspirații și destin comun; dar chiar și cînd aceste condiții sînt întrunite numai parțial, nu atît unitatea culturii este cea care suferă, cit convergențele ei istorice de ordin imediat. Diviziunea teritorială a Italiei sau Germaniei de-a lungul secolelor, în zeci de stătuțele autonome, n-a făcut să existe mai puțin o cultură italiană sau o cultură germană, unitare în esență și specific lor. Dante ca și Goethe îi reprezintă pe toți italienii și pe toți germanii. Nici cultura românească din Ardealul prim-antebelic — deși cu o vechime de secole, în care condițiile istorice au fost mult diferite de cele din Moldova și Țara Românească — nu se situează în afara unității presupuse de cultura noastră națională în întregul ei. Cu atît mai mult se poate vorbi astăzi de o astfel de unitate.

Firește, există varietate în această unitate, există individualitatea talentelor și multiplicitatea modurilor, și tocmai de aceea cultura și creație se interferează, ridicîndu-se la nivelul artei. Există, de asemenea, o varietate a receptivității critice, o diversificare a gustului public. Receptarea și acceptarea culturii noastre ca un dat unitar general nu implică și receptarea și acceptarea tuturor manifestărilor ei particulare. Din acest punct de vedere rolul criticii ca agent cultural este profund salutar și nu mai prejos decît al obișnuit denumitei „crații“. Dacă unitatea culturii este indiscutabil asigurată de potențialul ei creator-artistice, care are întotdeauna prioritate în ordinea lucrurilor, ea este la fel de indiscutabil asigurată de potențialul ei creator-critic, care îl secundează pe primul, alimentîndu-l, totodată, viabilitatea, infuzîndu-i puteri în plus. Elaborare creatoare și

receptare critică sînt termenii ineluctabili ai dialecticii culturii, unitatea lor nu se confundă cu unitatea însăși a culturii dar se afirmă în consens cu ea. Subliniez aceasta, deoarece unitatea unei culturi este dată prin totalitatea valorilor ei, totalitate care în scurgerea timpului se dovedește obligatoriu și obiectiv selectiv, timpul fiind singurul garant al obiectivității selecției, factorul ce o ratifică dincolo de inerentele situații conjuncturale. El elimină mai necruțător și mai fără apel decît orice diatribă sau negare violentă, pentru că elimină prin tăcere și uitare, prin anulare absolută de interes.

Desigur, tot ce afirm aici nu sînt decît locuri comune, dar mi se pare util să ne reprojectăm din cînd în cînd atenția asupra lor și să medităm. Căci, în fond, cultura națională e una, indiferent de deza-cordul personal al unuia sau altuia dintre noi, cu personalitățile care o fac. Și dacă unitatea culturală se constituie independent de voința noastră particulară, în schimb această voință o poate afecta în sărăcia sau bogăția ei, îi poate subrezi robustețea, gradul de viabilitate. Se conturează aici un imperativ major pentru oricine slujește cu autenticitate interesele culturii și veghează la destinul ei: a nu confunda adversitatea față de persoana cu adversitatea față de operă, și nici invers. Criticile, controversele, polemicele, luările de poziție ferme, stilul viu și colorat sînt absolut necesare oricărei culturi care se dezvoltă și manifestă cu vigoare. Dar, est modus in rebus!

Imi vin în minte două exemple extreme ale experienței mele de viață culturală, diferite prin natura și modalitatea cazului în speță, totuși la fel de concludente în ce privește raportul dintre etică și atitudinea critică. Într-un articol publicat în Curentul din 10 ianuarie 1933, Oscar Han l-a criticat pe George Oprescu. Obiecțiile lui Han erau întemeiate, dar stilul în care le formula era atît de trivial și de respingător, încît n-a convins pe nimeni, Oprescu nefiind măcar nevoit să răspundă. Al doilea exemplu privește relația E. Lovinescu — G. Călinescu. Am fost martorul scenei publice în care bătrînul critic — căruia G. Călinescu îi trimisese Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, cu dedicația „Domnului E. Lovinescu, cu prietenia autorului“ — a exclamat: „Cum, ei, care e cu atîta mai tînăr decît mine, imi oferă prietenia? Eu sînt cel care îi pot oferi prietenia, nu invers!“ Divulg această ipostază iritată a orgoliosului Lovinescu pentru că, prin contrast, ea pune mai clar în lumină semnificația morală a reacției sale de mai tîrziu, din toamna 1942.

Între 1940 și 1945, l-am frecventat asidu pe Tudor Arghezi, fapt cu care Lovinescu era la curent, după cum poetul, la rîndul său, știa că frecvențez cenaclul criticului. „Nu se poate — mi-a spus într-o zi Lovinescu — ca dumneata care îi vezi aproape zilnic pe Arghezi, să nu îi vorbești cu el și despre mine. Aș fi curios să știu ce părere are!“ Cunoșteam într-adevăr opinia autorului Florilor de muncă, căci îi pusese cîndva întrebarea direct. Numai că acum situația era delicată. „Dacă vă răspund — am replicat — nu pot s-o fac decît cu toată sinceritatea, și nu știu în ce măsură v-ar făcea plăcere. De aceea ezit...“. Lovinescu a insistat: „Nici nu vreau alt răspuns decît unul complet sincer!“ Așa că am continuat: „Ei bine, vă prețuiesc cultura, munca, perseverența, vă socotesc îndrumătorul spiritual al generației critice de azi, dar îi preferă pe Călinescu...“ — „De ce?“, a izbucnit prompt Lovinescu. „Pentru că îl găsesc mai profund!“ — i-am răspuns. Eram incredințat că sinceritatea mea va pune capăt cordialității manifestate pînă atunci de maestru. Cel ce se arătase atît de susceptibil la citirea dedicației lui Călinescu nu putea să-mi apară decît predispus la o răzvrătire a amorului propriu rănit. Dar cuvintele rostite de Lovinescu în clipele următoare m-au uluit: „Păi are dreptate! Călinescu e mult mai profund decît mine. Și, apoi, mai este ceva: eu sînt numai un critic, pe cînd Călinescu e și un mare scriitor; posedă un talent pe care eu nu-l posed. Ca literatură propriu-zisă, cred că din paginile scrise de mine vor rămîne numai volumele de memorii...“ Iată ce mi se pare o admirabilă pildă de autodepășire, născută printre altele și din crezul nestrămînat în unitatea culturii.

În vara 1960, la Mangalia, în drum spre geamia veche, am făcut cîțiva pași împreună cu G. Călinescu, al cărui student fusese — cu aproape un deceniu și jumătate în urmă — printre cei cîțiva preferați. Îmbrăcat în pantaloni scurți și bine dispus, criticul cu umori indeoște imprezvizibile ația o jovialitate de bun augur. Am profitat de împereurire și l-am relatat convorbirea de odinioară cu Lovinescu. A ascultat-o fără nici un comentariu, zeu mut care își primea cu superbie ofranda, sau, poate, cine știe, prea tulburat lăuntric spre a voi să-și trădeze simțirea. N-am îndrăznit să rup tăcerea, m-am inclinat și, luîndu-mi ziua bună, ne-am despărțit. Adăugată celei dinții, este și aceasta o întîmplare care prin forța cu care impune conștiinței realitatea a două excepționale valori, proclamă, deși mai puțin direct, unitatea culturii.

RADU BOGDAN ■

PAUL EVERAC:

„Criticii pe care-i văd la teatru n-au atins, ca număr, degetele celor două mâini”

— Sinteți, stimate Paul Everac, unul dintre cei mai, dacă nu cel mai fecund și cel mai jucat dramaturg de azi. De pe această poziție privilegiată, cum vă a-pare, în contextul culturii noastre, dramaturgia? I se acordă atenția pe care o merită? (Ne referim, desigur, la critică, dar nu numai...)

— Ideea de „cel mai” sau „cel mai”, ca și cuvântul „privilegiat”, îmi cam zbirleşe părul... Puținul pe care-l am. „Privilegiul” este că mă scol foarte de dimineață și scriu mult, nepermis de mult. Un „privilegiu” care costă.

— Dar cu dramaturgia — de fapt asta era întrebarea noastră — ce se întâmplă?

— De ce vreți, stimate Ilie Purcaru, să-mi faceți dușmani și mai mulți? La întrebarea dv. răspund: dramaturgia noastră este o cenușă încă din timpul lui Eugen Lovinescu și înainte. Criticii literari, cei mai mulți, cirmesc din nas la pretențiile ei.

— Și nu sînt îndreptății — măcar unorii — s-o facă?

— Ar fi îndreptății s-o facă, poate, dacă ar avea idei sistematice despre ea. Din incompetență nu pot ieși decît simple stări de spirit. Mai departe, ce să vă spun? În corpul Uniunii scriitorilor reprezentarea dramaturgiei, deși ceva mai bună ca altădată (să nu uităm că președintele însuși e și dramaturg), se arată relativ modestă. În corpul oamenilor de teatru, dramaturgia a făcut un ușor avans, gîzbarîndu-se de ideea după care ea ar fi să remorca spectacolului. Progres există. Dar e încă mic. Criticii pe care-i văd la teatru n-au atins, ca număr, degetele celor două mâini. Cei care scriu despre teatru se pot rezuma la una.

— Horia Lovinescu, într-un recent interviu din „România literară”, spunea, citîndu-vă, că ar exista, la ceasul de față, un reflux al dramaturgiei noastre, o slăbire a rezervelor ei. Chiar există acest reflux? Și dacă da, căror cauze credeți că se datorează?

— Ideea mea a fost următoarea: în ultimii doi-trei ani au ajuns pe scenă piese produse în două decenii. Aș putea spune, cele mai multe „inconfortabile” și, într-un fel, mai bune. Odată jucate, rămînem acum la producția curentă, care, evident, nu poate da într-un an cit s-a acumulat în douăzeci.

— Nu e cam trist ce spuneți? — De ce? Am avut, cum vă spuneam, un depozit și, în loc ca piesele să se a-creească sau să coclească în el, ele au ajuns, din fericire, pe scenă. Asta e tot. M-aș bucura ca în virtutea elanului cîștigat să scriem asemenea piese nu în mod excepțional, ci obișnuit.

— Problema s-ar putea pune și altfel: autorii respectivelor piese — ai pieselor „inconfortabile”, „cu probleme”, care sîndău niște tabu-uri — au fost siliți să consume energie și timp bătîndu-se pentru ele, pentru impunerea lor. Energie și timp care, sustrate actului creator, acum se răzbuună, făcînd ca rezervele din depozitul dramaturgie să scadă. Dar, apropo, stimate Paul Everac, care mai este drumul piesei „cu probleme” către scenă? Cum mai stăm cu tabu-urile în viața noastră teatrală? Mai există?

— Cînd ai auzit mulți ani fluierul arbitrilor sau arbitrilor în ureche, îl auzi și atunci cînd nu mai fluieră nimeni. Vreau să spun că unele tabu-uri sînt instalate chiar în noi. Dar n-am impresia că au rămas singurele. Convulsiile unei piese pentru a ajunge pe scenă sînt tot așa de laborioase ca și înainte. Dar lucrul acesta nu trebuie să sperie pe nimeni. O operă „cu probleme” e și o operă cu promisiuni. Dacă fructul e mai greu și mai dens, aproape că n-are voie să se ivească ușor. Totul e ca autorul să știe lupta cu armele convingerilor sale politice și estetice pentru adevărul pe care-l propune. Dacă renunță, e indoielnic că a crezut în el.

— Dv., Paul Everac, cum v-ați impus? Care e succesul literar care v-a marcat biografia? Dar succesul de teatru? Poate că ne veți satisface, vorbindu-ne despre dv., și o curiozitate mai veche, care nu-l numai a noastră: oare o piesă de teatru se poate consacra literar, fără concursul scenei?

— E greu de spus cum stăm cu succesul

literar. Cine consacră o piesă în absența unei critici care să se ocupe de dramaturgie? O aume stimă literară învăluie un text atunci cînd nu și-a atins încă, deși poate merita, finalitatea. Dar e mai mult o stimă prin absența acelei prelinse „mezalianțe” care-i actul de teatru. O piesă ca „Ape și oglinzi”, desăvîrșit eșec teatral, deși a luat la vremea ei cinci premii, inclusiv pentru literatură, a rămas o adiere nostalgică a unui prestigiu pur literar. Eu n-am fost marcat — cum observă Valeriu Răpeanu în introducerea la volumul meu de „Teatru comentat” — apărut zilele acestea — nici de eșecuri, nici de singularitate, nici de succes și audiență. Piesa mea cu cea mai mare longevitate este, pînă acum, „Un fluture pe lampă”, care s-a întins pe opt stagioni și e pe cale de a fi reluată. Piesa mea cu cea mai mare difuziune în mase mi se pare a fi, pînă la ora aceasta, „Zestrea”.

— Să înțelegem deci că nu poate exista și o dramaturgie „în sine”, pur literară, neconvertibilă în fapt teatral?

— Sigur că există și o dramaturgie neconvertită, uneori neconvertibilă în act de teatru. M-am dezvățat să mai mizez mult pe ea. Deși am încă patru sau cinci piese la care țin și care n-au fost traduse în act scenic, nu deurge de aici, implicit, că ele sînt valori literare. În general, critica înclină spre această dichotomie: ori faci literatură dramatică, ori ești un producător de texte de spectacol. E o optică reductivă, unilaterală și, pînă la urmă, incompetentă. Dealtfel, sub acest clopot al incompetenței îl așez pe toți aceia care judecă faptul de dramaturgie fără a implica și teatralitatea sa specifică. E un instrument critic care trebuie exersat cu aceeași pricepere ca oricare altul. Ba aș zice chiar cu o pricepere mai mare. Căci, dacă la o poezie îți vine destul de ușor să imaginezi starea de grație (atunci cînd există) dîndărătul cuvintelor, în dosul unui text de teatru trebuie să imaginezi raporturi și mișcări sufletești, ba chiar scenice, foarte complicate. E cum ai citi o partitură muzicală și ai „auzi” simfonia sau ai vedea un proiect arhitectonic și ai imagina respectivul cartier.

— Facem ce facem și ne întoarcem la critici... Le-ați reproșat pînă acum prezența palidă în cîmpul dramaturgiei și ignorarea specificității acesteia. Mai aveți și alte reproșuri?

— Vreți să le îngremăzăm pe toate acum? Ce-o să ne mai rămînă pentru interviul viitor? Reproșul ar fi că, în ciuda acestor incompetențe, criticii, făcînd majoritate în jurii, se pronunță totuși cu o deplină siguranță asupra fenomenului dramatic din România! Unul dintre ei a mers atît de departe încît să spună, textual: „Afară de Caragiale și de Ionescu nu avem dramaturgi, hai să fim serioși!” Butadă, butadă, dar și pre-judecări cu oarecare răspîndire. Ce poți să faci în fața acestui dramaturgocton decît să ridici din umeri și, întorcîndu-te spre public, să-ți vezi de treabă!

— Ce vă spune masiva întoarcere spre trecut — spre trecutul îndepărtat, istoric — a dramaturgiei noastre, întimplată în ultimii ani? Paul Anghel, Sorescu, Tărchilă, dv. înșivă (cu „Costandineștii”, de pildă) v-ați propus, s-ar zice, să resuscitați, desigur într-o formulă contemporană, piesa istorică. Sau piesa cu pretext istoric, dacă vreți.

— Nu tot ce intră în aura trecutului se poate chema piesă istorică. De obicei cadrul istoric este folosit pentru parafraze mai moderne, pentru interpretări eseistico-aforistice, pentru paradoxuri și nostimade, ori pentru cuprinderea destinului unui om sau al unei colectivități sub cîtește determinismului și al libertății corelative. Nici Tărchilă, singurul care a făcut piese istorice „ortodoxe”, nu se mai abține astăzi de la un comentariu interpretativ destul de personal. Piesele lui Paul Anghel au stîrnit interesul meritat de o literatură făcută cu bun gust eseistic, dar și cu truculențe contemporane, fără să stîrnească în același timp o marcată audiență teatrală. Sorescu a rămas poetic și grațios în toate aperçu-urile sale asupra istoriei, centrate de obicei în jurul unei metafore-cheie și dezvoltate apoi în variațiuni fantaziste debordante, pline de har citeodată. Teatru istoric propriu-zis, în sensul în care eram obișnuiți, nu prea mai scrie nimeni. Toată lumea încearcă să-și povestească viziunea.

— Inclusiv dv.?

— În palmaresul meu se înscriu două tablouri istorice cu un decupaj mai puțin obișnuit, privind amurgul revoluționar al lui Horia și Cloșca, pe de o parte, iar pe de alta Avram Iancu. Piesele apărute în recentul meu volum „Viața lumii” au și ele un cadru istoric. Dar una este o legendă a fervorii cvasimistice convertită prin răcire în acte de dominație tiranică, de tip neocolonialist și neoimperialist, cealaltă („Costandineștii”, despre care ați vorbit), o frescă a multelor condiționări pe care națiunea noastră le-a suferit în decursul zvircolirilor sale spre libertate, cu arătarea unor structuri care nu se circumscriu numai la epoca povestită în piesă; cea de-a treia este dialectica intelectualului între însingurarea fecundă și implicare riscantă; cea de-a patra, în fine, povestea tristă a celui ce se simte investit, dacă nu chiar predestinat, pentru o înaltă misiune, dar vede cum contingentul vieții îi anulează pas cu pas acest sentiment. După cum vedeți, e destul de puțină istorie în aceste piese, chiar dacă toate elementele componente se mișcă stilistic într-un spațiu și într-un timp revolute. E și greu de crezut că se vor mai face piese pe un canon neoclasic, fără aspirația aceasta a unei perpetue înnoiri, care a intrat ca un morb inevitabil în sufletul creatorului.

— Prin anii '60, dacă ne amintim bine, ați teoretizat necesitatea gravității dramaturgiei românești, polemizînd cu pre-dilectia onora pentru comedie. Faptul că mai apoi și dv. ați scris comedii (e drept, de un fel aparte, mai „dur”: „Ordinatorul”, „Viața ea un vagon”) înseamnă că

ați renunțat la vechiul punct de vedere?

— Și între cele două războaie disputate dramă-comedie a polarizat partizani. Iar eu m-am găsit, ca elev și mai apoi ca student, mult mai aproape de Camil Petrescu decît de Tudor Mușatescu. Cînd m-am apucat de teoretizat, în '60, gravitatea, am făcut-o, pe de o parte, copleșit de unilateralitatea lui Caragiale, care în vremea lui n-a cunoscut, ca în alte literaturi, o contrapondere dramatică și a rămas oarecum unicul reprezentant al unei epoci pînă la urmă constructivă; pe de altă parte, m-am simțit înghesuit de succesul tot mai mare pe care comedio-grafi ai noștri, în frunte cu Baranga, îl aveau asupra publicului, fără să-mi dea impresia că scriu cu o cerneală perenă. Să ne amintim că în acea vreme aveam patru sau cinci comedio-grafi, care s-au mai risipit, ca să nu zic dispersat.

— Astăzi avem mai mulți?

— După știința mea, numai Băieșu și Tudor Popescu au găsit mijloacele pentru a se caracteriza ca scriitori de comedie. E onorabil ce fac. Dar e foarte puțin. E și greu... — Tabu-urile — se zice — funcționează aici mai abîtit ca oriunde.

— Comediile mai consistente ale lui Tudor Popescu sau Băieșu comportă fel de fel de „remedieri” care le mai tocesc din ascușis.

— Și chiar să nu mai așezăm nici un nume lîngă cei doi?

— Firește că există haz și la Sorescu, și încă unul de bună calitate. A scris și Ecaterina Oproiu foarte nostim. Gilgie e un umor acidulat, de o factură specială, cinic-paradoxală, în piesele regretatului Mazilu. Dar e încă puțin cantitativ la un public atît de funciarmente vesel cum e al nostru. Nu cred că stăm bine în acest domeniu. Și, deși comedia mea mai recentă „Piatră la rinichi” a atins cote mari de spectacol și spectatori, genul comic îmi dă tot așa de puțin ghes ca și altora.

— Am vorbit mai înainte de istorie, haideți să facem puțină istorie, de data asta a dramaturgiei românești. Exceptînd momentul Caragiale — la care v-ați referit — care a fost, sau care au fost, după dv., momentul ori momentele ei de vîrf?

— Una e vîrfurile scrisului literar — și aici avem, între cele două războaie, de pomenit pe Camil Petrescu și Blaga, dar și pe Kirilescu, Eftimiu, Sebastian, Ciprian, G. M. Zamfirescu sau Victor Ion Popa — și alta este vîrfurile efervescentei de teatru, unde ne scapă controlul, fiindcă înainte se venea altfel la teatru, și de către alții, iar astăzi viața de teatru are un mare accent popular (chiar dacă nu întotdeauna și o mare popularitate). Vîrf de teatru, după știința mea, e acum. Și dacă un statistician și-ar pune în gînd să compare date certe, ar observa, cred, că nici o piesă dintre cele două războaie nu s-a putut ridica la audiența și popularitatea onora din piesele noastre, ajutînd aici și o vastă rețea de teatre, dar și radioteleviziunea. Poate mă înșel, dar

Grafică de: PAUL DOBREANU

cred că coeficientul cel mai mare de ocupare a unei săli de teatru îl dau anii din urmă. Cine putea să-și permită, între cele două războaie, să țină o piesă pe afiș șapte, opt, nouă sau chiar zece stagioni și să schimbe, în același timp, repertoriul, în ritmul în care se întâmplă astăzi? Nu, unitățile nu sînt comparabile în ce privește audiența de teatru. Ele rămîn, eventual, comparabile în ce privește calitatea dramaturgiei, deși și aici sînt înclinat să dau cîștig de cauză prezentului.

— Oare n-ar fi bine ca fiecare generație de oameni de teatru să aibă o istorie a teatrului scrisă de reprezentanții ei? Vă întreb asta fiindcă, lași, lucrurile, la noi, s-ar părea că trenează și în acest domeniu. Tot ce avem, la ceasul de față, este ceea „Istorie a teatrului în România”, operă colectivă, scrisă între anii '60-'70. Deci o peninsulă întîrziată a unei alte epoci, a unui alt mod de a gîndi...

— Istoria n-o scriem noi. Noi să ne învîndăm să-i furnizăm substanța.

— O întrebare la care, știm, ar fi multe de spus... Dar Paul Everac (ultimul dv. răspuns o probează) e un maestru al formulărilor lapidare. Așadar, pe scurt: sînteți mulțumit de modul în care teatrul contemporan promovează dramaturgia noastră clasică? Ni-l asociem în suficiență măsură pe clasic pentru făurirea acestui teatru?

— Am scris și am publicat, pe această temă, un articol numit „Umblarea la clasic”. Eu nu știu dacă noi resuscităm clasic, dacă sorbim din ei ethosul care le-a fost propriu, făcînd din el valoare de continuitate și de comuniune spirituală. Dar de umblat, umblăm la ei prin toate mijloacele, din care unele îmi par de-a dreptul mirobolante. Creatorul modern de spectacole, altfel talentat, nu are prea multe scrupule istorice și nici o teorie care să le legitimizeze. El e, dimpotrivă, îndemnat să facă așa cum pofteste și a-plaudat de cite ori sare peste cal. Clasicii sînt folosiți cu multă larghețe, dar nu sînt și tot atît de folositori. Unul din elementele care ar putea limita această expansiune în forme hiperbolice a clasicului este ideea de stil, de coerență stilistică. Din nefericire, ea nu prea mai are pondere, fiind înlocuită de eclecticism și baroc. Clasicul tace, căci n-are încotro. Tac și unii dintre noi. Ce se va alege pînă la urmă, vorba țaranului din spectacolul lui Tocilescu: „Lasă, lasă, să vedem!”

— O întrebare adresată și scriitorului, dar și secretarului Secției de dramaturgie a Uniunii scriitorilor: cum priviți gestul — atît de controversat — al unor scriitori de a pune în discuție actualele structuri ale organizației de breaslă? Iată, știm că circulă printre dv., printre dramaturgi, o opinie potrivit căreia scriitorilor de teatru li s-ar privi mult mai bine nu o secție, ci o subuniune în cadrul breslei. Unii se gîndesc cu nostalgie la vechea societate a autorilor dramatici... Dv. ce părere aveți?

— Ideea secesiunii, a hegirei dramaturgice, am ridicat-o chiar eu, cu mulți ani în urmă, la un congres scriitoricesc, convins că, printr-o oarecare autonomie, mișcările dramaturgice ar fi mai degajate și mai echitabil balansate materialicește. Propunerea de atunci, semnată de aproape 50 de dramaturgi, s-a pierdut fără succes în opoziția Uniunii scriitorilor. Azi am mai degrabă tendința să cred că uniunea este datoare să rămînă bastionul central al întregii suflări scriitoricești, cu condiția să înțeleagă, în modul cel mai echitabil, care este ponderea fiecărui gen și fiecărui scriitor.

— Vă gîndiți, desigur, în primul rînd la reponderarea dramaturgiei... Sînt obstacole în această privință?

— Reponderarea dramaturgiei în cadrul celorlalte genuri are de invins prejudecăți vechi și tenace. Dar, cum spunem și mai la început, nu numai că nu e imposibil, ci, prin rivne conjugate, este în curs de a se produce. N-aș vedea cu plăcere o sciziune a uniunii, cum nu văd cu plăcere faliile artificioase ce rup pe unii scriitori de alții, aruncînd deasupra prăpastiei, în toate direcțiile, ghiulele de neînțelegere și dispreț.

— „Ghiulelele” de care vorbiți sînt una, polemica de idei e alta!

— Sigur, orice tensiune cu substrat ideatic e bună în viața literară, care nu e o incintă cu anahoreți, ci cu oameni animați de o pasiune hipertrofică, zămislitoare a fantasmelor numite creație. Sigur, de asemenea, că nu orice critică adresată unei opere literare sau unui om e îndreptățită să stîrnească vindicării gălăgioase și recursuri patetice la tot felul de purități principiale. Toată chestiunea, admițînd că orice scriitor vrea mai mult decît ceilalți, rămîne o chestiune de stil.

— „Flacăra” a inițiat, recent, o dezbatere despre Teatrul Național și îndatoririle lui. Ați urmărit intervențiile pe care le-am publicat? Dacă ar fi să vă înscrieți și dv. cu una, ce-ați spune?

— A tot măsura îndatoririle și a nu măsura și săvîrșirile mi se pare o treabă unilaterală. Îndatoriri de agățat în spinarea cuiva — om sau instituție — găsim oricînd cu duimul.

— În dezbateră publicată de noi sînt prezente și „săvîrșirile”... Iertați-ne, vă rugăm, intreruperea. Continuați!

— Naționalul bucureștean, de care mă simt legat, nu mi se pare vrednic de a-natema pe care am citit-o într-un număr mai recent al revistei dv. El nu este un teatru de exhibiție și n-are de ce să-și facă un orgoliu prin „a rupe gura” cu tot soiul de inovații și trăsături regizorale. Consacrîndu-se clasicilor, el a scos din uitare „Danton”-ul lui Camil Petrescu, a valorificat, poate nu tocmai convingător, pe Vasile Voiculescu, a dat o intruchipare cuvîncioasă lui G. M. Zamfirescu, a resuscitat recent „Hagi Tudose” într-un spectacol de artă și mai apoi „Vlaicu Vodă”. Nici un alt teatru nu și-ar putea îngădui spectacole de anvergura „Chiriței” și „Ploșniței”, nici un cadru mai bun nu e de invederat pentru „Fluturile pe lampă”. De ce tot timpul se arată cu degetul în direcția altor teatre bucureștene și niciodată în direcția „Generoasei fundații” sau a lui „Caligula”? De ce inovația e înregistrată la alții, iar Samuel Beckett și Mircea Eliade trec fără mari ecouri la Național? Și-apoi, care sînt „porțile închise” la un teatru care a jucat Iosif Naghiu, Leonida Teodorescu, Cornel Marcu, Cristian Munteanu (aceștia din urmă doi, fără antecedente copioase), ca să nu mai vorbim de Horia Lovinescu, D. R. Popescu și Marin Sorescu, Marin Preda și Eugen Barbu? În timp ce celelalte teatre s-au hazardat cu debutanți indoielnici, debutantul Ștefan Berceanu aducea la Teatrul Național un prestigiu intelectual neindoielnic.

— Nu v-am mai întrerupt, fiindcă dialogul, de fapt, îl purtați acum nu cu cel care vă vorbește, ci cu altcineva. Dar, dacă-mi dați voie, „anatema” la care vă referiți — semnată de M. Ungheanu — reproșa primei scene a țării, înainte de toate, slaba participare la „evenimentul teatral”, prin lipsa unor spectacole de referință, cu piese de primă mîrmă ale dramaturgiei românești și universale. Un argument al lui M. Ungheanu: Teatrul

(Continuare în pag. 19)

ILIE PURCARU

Polemici cordiale

Decadența lui Don Juan

Conferință imaginară a unei femei în fața unei săli plină numai de bărbați
(Fragment)

Domnilor,

Vă avertizez de la început că nu sînt o luptătoare pentru exterminarea bărbaților. Deși uneori aș fi avut motive să devin. Căci am auzit bărbați care vorbeau despre iubirile lor ca despre halbele de bere băute. Dar nu asta am venit să vă spun. Mă aflu aici pentru a vă atrage atenția asupra unui mic amănunt care a fost neglijat, văd, de toți cei care s-au ocupat pînă acum de problema lui Don Juan. Căutați, domnilor, tot ce s-a scris rîu despre Don Juan și vă veți convinge că toate acele texte sînt semnate numai de bărbați. Nu s-a găsit nici o femeie care să se amestece în această imensă flecăreală care a făcut din bietul Don Juan tot ce vreți și nu vreți. Ba un Hector al Sevillei, ba un răzvrătit, ba un libertin, ba un Faust insetat de infinit, ba, culmea, o problemă catolică. Judecînd ce s-a zis despre el, veți vedea că nu noi femeile l-am făcut pe Don Juan mincinos, sperjur, infam, trișor, fanfaron, odios și insolent. Nu noi l-am făcut să creadă și în Dumnezeu și în diavol, răstignindu-l, bietul de el, între onoare și păcat. În legătură cu asta adresați-vă, dacă doriți să vă lămuriiți, unor bărbați. Tirso de Molina. Molière. Goldoni. Byron. Și alții.

Sigur că acești bărbați erau prea inteligenți ca să-l așeze pe Don Juan la stîlpul infamiei. Vă dați seama, nimeni nu i-ar fi crezut atunci. Și, cine știe, s-ar fi găsit vreo admiratoare care s-ar fi legat ea însăși alături de Don Juan la stîlpul infamiei. Nu, nu l-au ținut și n-au chemat lumea să-l scuie, dar au făcut ceva și mai grav dacă ne gîndim cîtă confuzie a semănat povestea asta. L-au transformat pe Don Juan în problemă filosofică! Bravul și sărmanul Don Juan care n-a cunoscut altă dilemă decît aceea a numărului la care se va opri, a fost transformat într-un fel de Socrate al iubirii. Ce glumă, zău. Va să zică de aceea făcea el jurăminte, prin alcovuri, din disperare metafizică, simțindu-se ca într-o aulă. Mi-l și inchipui cum, în vreme ce se furia spre o nouă aventură, se răfuia cu Dumnezeu în gînd. Și cum, făcînd bezele iubitelor sale, era chinat de problemele absolutului. Incît își vine să te rușinezi dacă ai crezut vreodată că acest andaluz a fost un ușuratic frumuseț care s-a tăvălit pe toate cearcăfurile curate din Sevilla creînd complexe bărbaților cu mai puțin noroc și cu mai puțină impertinență.

Eu nu zic, domnilor, nici că e bine, nici că e rău că Don Juan a fost infidel. Nu sînt profesor de morală și nu vreau să-l judec. Mă întreb, numai, de ce-au ținut bărbații să facă din el un caz, predîndu-l, legat fedeleș, amatorilor de filosofie. Și nu credeți că, auzind tot ce s-a spus despre el, Don Juan ar fi pufnit în ris? Sau, poate, s-ar fi încruntat și ar fi dus mina la mineral sabiei, inchipindu-și că e luat peste picior.

De fapt, sînteți indușoșători cînd vă apucați să vă judecați între dumneavoastră. Și nu i-ați iertat bietului andaluz nici în momentele succese. Dueluri, pătoria împodobită cu pene, suspine în dosul perdelelor albe, o ce și-ar fi dorit să fie în locul „ipocritului”, „trădătorului”, „ușuraticului” Don Juan mulți dintre cei ce l-au

trimis în iad, uitînd că nu merită toți să fie norocoși. Și pe urmă nu credeți că și în domeniul iubirii există mediocrități și valori? Unii sînt în stare să ardă ca un rug în iubire, alții nu pot trece de intîlnirile prin subsoieri. Iertați-mă, domnilor, dar e o diferență între cineva care coboară ca un șobolan într-un subsol, ca să nu-l vadă nimeni, și altul care se cațără pe o scară de mătase. Din păcate, lumea nu mai înțelege, se pare, prea bine diferența și nici așa, amestecat în problemele lui Faust, Don Juan n-a rezistat, n-a rămas același.

Poate că avem și noi vina noastră în asta. Nu mi-am imaginat, de pildă, că un individ fără har, slab ca un fir, trecut binisor de tinerețe și cocoșat, cu o fire infectă, rîu și insolent pe deasupra, poate inhăța sabia lui Don Juan, făcînd o față tină, frumoasă ca o tigroaică, să-și părăsească logodnicul și pe urmă să se sinucidă. Dar dacă lumea n-ar fi fost pregătită să-l suporte așa pe Don Juan, n-ar fi apărut, nu sînteți de aceeași părere? Avem nu numai greșelile pe care le merităm, ci și iubirea pe care o merităm. Iar Don Juan s-a plictisit, se pare, să mai fie curtenitor. A devenit, în destule cazuri, calculat, porc și obraznic. În felul asta nu-l mai poate amesteca nimeni, nici în glumă, cu absolutul și metafizica. Iși inhăța victimele și le degradează. Le murdărește iluziile despre dragoste, lăsînd în urmă nu femei care visează, ci femei care nu mai vor să audă de dragoste. Don Juan trece astfel prin lume ca un incendiu. Ca o molimă.

Cunosc și un Don Juan cult, adică nu cult, citit, prezentabil, ca o vedetă de cinema blazată. Are bani, joacă bridge și fumează pipă. Ce mai, un Don Juan à la page. Poartă ochelari cu ramă de aur și-ți întinde mina ca și cum ți-ar face o favoare. O prietenă de a mea s-a îndrăgostit de el. L-a fost confidentă, apoi a devenit servitoarea lui. El îi zice „mami”, iar ea „pisicu”. Ei, domnilor, vă place? Lată ce-ați făcut din Don Juan: „pisicu”. Ce problemă catolică? Ce absolut? Ce filosofie? Nu „Pisicu”. Asta e tot. Și ce ferestre cu dantele, în spatele cărora femeile să aștepte oftînd? Totul e mult mai simplu decît la Tirso de Molina sau la Molière. Don Juan (bineînțeles, tot burlesc) se întînește pe fugă cu alte, în vreme ce „mami” îl așteaptă convinsă că „pisicu” se află la o partidă de bridge. De aceea, în treacănt fie zis, Don Juan nu mai are timp să-și incinte victimele cu poveștile sale. El se grăbește, ca secolul în care trăim. Orele îi sînt numărate. Iar „mami” îl justifică dacă îndrăznește cineva să-i atragă atenția că el îi preferă o partidă de bridge: „Lui pisicu așa îi place”. Și se justifică: „Ce să fac, dragă, îl iubesc”. Il iubeste, nu-i așa? Toți iubire e, cum să-i spună altfel? Asta e iubirea care ne-a mai rămas, dacă Don Juanii au uitat să se poarte.

E drept, domnilor, că destule femei mai au iluzii. Anacronice, ce vreți. Ce să facem, nu toți evoluăm atît de repede. Încă mai avem inerții romantice, așteptăm să ni se spună că sîntem iubite și ne e greu să trecem prin viață fără să visăm dragostea, chiar dacă n-o vom avea niciodată. Dar veacul nu se împiedică, se pare, de noi. În definitiv, își zic cei care evaluează, tot se învață pe lumea asta. O să ne dezbrăm de obiceiul anacronic de a distinge iubirea de simulacrele ei. Trebuie doar să țuguiești puțin buzele și să spui „pisicu”. Nu e simplu? La dracu cu celelalte povești. Erau bune pentru cei care aveau timp să se plimbe cu diligența și care aveau timp să se urce pe făîngii de mătase. Dar noi?

Nu ne-a plăcut frumosul andaluz și uite ce s-a ales de el, tot obrăznicindu-l. Dar tot bărbații sînt principalii

vinovați. Ei au remarcat că Don Juan nu le vorbea femeilor despre frumusețea lor pentru ca apoi să le acapareze zestrea, ci le vorbea despre frumusețea însăși. Or, asta li s-a părut, probabil, de netolerat. Le pune în pericol confortul. Cine avea timp de pierdut să laude frumusețea în sine și dragostea în sine? Ei, nu, acest individ periculos trebuia compromis, prins într-o plasă de păianjen. Și atunci bărbații au urzit o vastă conspirație în care, pe lingă autorii de care am avut onoarea să vă amintesc, au fost atrași filosofi, preoți, moralisti, caricaturisti, mă rog tot ce era nevoie ca vendeta să aibă succes. În jurul lui Don Juan, dincolo de literatura care i s-a consacrat, s-a urzit o vastă rețea de ironii, de semne de întrebare, de anecdote, pentru a-i știrbi prestigiul și pentru a-i mistifica adevărul. Și, mă rog, de ce s-au străduit toți acești moralisti? Pentru ca în locul lui Don Juan să fie pus unul ca „pisicu”?

Vă voi fi foarte îndatorată, domnilor, dacă nu veți scoate de la naftalină vechile reproșuri bine cunoscute la adresa lui Don Juan din legendă. Le cunosc și eu foarte bine. Dealtfel, nici nu pretind că n-a făcut greșeli. Și chiar mai multe decît i s-au imputat. Între altele, greșea lui a fost că și-a luat tîlpășița grăbit. Dacă aștepta puțin, poate că ar fi fost oricum expediat. Dincolo de păcatele lui, însă, el n-a înșelat pe nimeni. Și n-a jignit. N-a transformat niciodată femeia în cirpa lui de șters pantofii. Și-a cîntat serenada și a plecat. Asta n-ar trebui să se uite nici chiar într-un secol cu zgîrie-nori și explozii nucleare. El a ris de cei care-și dau poza cu dedicație: „O mică piedică în calea uitării”. Și n-a împuiat nimănui capul cu amintirile lui. A vrut să se poarte ca un cavalier cu prezentul, dărînd tot ce-a avut bun prezentului. Nu s-a temut nici de sfîrșitul lumii, nici n-a visat OZN-uri. N-a scotocit prin clepsidră, nici n-a visat o împărăție de sfinți. Ca să nu mai vorbim că n-a făcut din „carpe diem” ce au făcut din formula astă bețivii și gurmanzii care se scîlbîmbăie între trecut și viitor.

După părerea mea, domnilor, au greșit la fel de mult cei care l-au coborît la fiziologie și cei care l-au transformat într-un filosof. Adevărul e că legendarul Don Juan vorbește o limbă mult mai simplă. El nu e nici vulgar, nici pedant. El ne spune doar că dragostea există și că prezentul nu trebuie disprețuit. Dar bărbații s-au năpustit asupra lui și l-au tăvălit prin toate ipotezele, trîgîndu-l de barbă cum trăgea el de barbă, necuviincios, statuile morților. Și, după ce Don Juan a fost jumult de toți filosofii, nimeni nu se miră de succesul său degradat care te face uneori să vrei să-ți schimbi capul. Și dacă nu ești dispus să transformi un asemenea ins într-un cavalier, descoperi că ai nevoie de curaj.

Am auzit într-o zi un bărbat zicînd că trebuie să fii precaut cu femeile, deoarece o femeie vrea azi o floare, mâine o blană și poimîine o moșină. Și ca să prevină cererea mașinii, unii nu mai dau nici o floare. Or, asta e mai rău ca o crimă, e o greșală... cine a spus asta? A, da, Talleyrand. Un bărbat, desigur, pentru că bărbații se pricep să dea definiții. Ei zic fie ca Napoleon, „Dragostea este o prostie făcută în doi”, fie ca Pitigrilli, „În amor, ca și la testamente, ultimul este singurul valid și anulează pe cele precedente”. Numai o femeie putea, în schimb, să spună: „Dragostea este un rîu știu ce, care vine de nu știu unde și care se sfîrșește nu știu cum”.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Candorile lui Slavici

Cercetînd recent materialele pe care le am, legate de existența și activitatea clasicului nostru prozator transilvănean, am dat peste două volumașe, cu aceeași temă ilustrînd moravuri și năravuri din alte vremi, realizate de șolțica fantezie a unui reporter — pe care nu l-am cunoscut și nu l-am mai apucat în presă — amîndouă prefăcute de Ioan Slavici. Ele au apărut, primul în 1909, cu titlul: **Peștii capitalei și peștii din provincie**, iar următorul, în 1911, care se cheamă în continuare: **Altă serie din „Peștii capitalei și peștii din provincie”**.

Autorul lor: **Mitu Andreescu**; și as fi voit să știu, cit de cit, despre cine e vorba, ca să-l prezint cititorilor mei cu datele bibliografice necesare și să mă edific și eu, fiindcă răsfoind atîtea colecții de ziare și de perioade de altădată, nu-i intîlnisem numele niciodată. L-am găsit menționat expeditiv, într-o veche enciclopedie care dă informația că se născuse în 1877, că a colaborat la „Voința poporului”, „Tribuna”, „Ecoul Craiovei”, „Tara” și „Acțiunea”, că a fondat el însuși un ziar „Monitorul” și că în afara celor două cărți pe care le-am indicat, a mai tipărit în 1902 o broșură „Asupra alimentării cu apă a orașului Craiova”, de unde, am temeiuri să cred, că se obîrșea. Atît.

Oricum, era ziarist și a urmărit să facă un test — cum se spune astăzi și cum nu se spunea nici în 1909 nici în 1911 și nici mai tîrziu — al deteriorărilor morale din epocă, avînd ghidușă idee să dea la „Mica publicitate” a ziarului „Tara” un anunț fictiv care suna așa: „Doamnă bine situată, foarte bine conservată, dorește cunoștința unui tînăr simpatic, sănătos, distins și mai ales discret, căruia îi acordă puternic sprijin și protecțiune”.

„Ofertele au început să vină din țară, dar mai ales din București, pe adresa imaginată: „Doamna M. Ionescu post-restant”. Și încurajat de succesul înregistrat, inserează de două ori un alt anunț, de data aceasta la ziarul de mare tiraj „Minerva”, cu acest conținut: „Văduvă 56 ani, 8.000 lei venit anual (opt mii lei aur la timpul acela n.n.), dorește căsătorie tînăr chiar sărac, sănătos, simpatic, educație distinsă. Adresați: Doamna Ana N. M. Craiova, post-restant”.

Cu această momeală, istețul reporter a prins în năvodul lui 68 de pești prin „Tara” și 328 prin „Minerva” — o recoltă pentru lumea și mentalitatea de atunci destul de bogată — și procedînd la selecția răspunsurilor primite, care alcătuiesc în fond cele două volumașe, autorul lor, după ce ne asigură că n-a reținut pentru tipar decît pe acelea care vor stîrni zîmbetul sau cu o vădit dereglată concepție etică, scrie: „Scrisorile redată aici sînt așa de nostime, că, de bună seamă, cititorul se va amuza mult urmărindu-le, dar în afară de partea lor glumeașă cineva ar putea face, cu ajutorul lor, foarte interesante studii de psihologie socială modernă, fiindcă, o repet: toate, dar absolut toate scrisorile sînt redată în mod riguros exact, fără nici o schimbare sau adăugire”.

Voi recunoaște că parcurgîndu-le, nu și-au pierdut nici comicul, nici savurosul ridicol. Și cu aceste lămuriri, trec la prefețele lui Ioan Slavici, mîrturisind de la început că nu cunosc decît patru ori cinci cărți de-ale altora, care se deschid cu un cuvînt înainte al lui Slavici și regreț că nu dispun de spațiul trebuincios ca să le reproduc integral și să le scot din uitare care le acoperă de peste șapte decenii. E adevărat că bibliografie ele apar uneori semnalate — și numai în bibliografiile serioase și muncite — dar cuprinsul lor, după știința mea, n-a mai fost pus să circule și doarme înghețat în frida cărților lui Mitu Andreescu, breslaș obscur al condeiului. Și s-ar veni, cu necesitate, ca un editor sirguincios să le includă într-un eventual volum de publicistică, fiindcă ele, dincolo de culoarea timpului, ne vor arăta cu elocvență compoziția sufletească și articulațiile de gîndire ale lui Slavici, candoarea lui organică, imprumutată atîtor pagini din opera lăsată și va explica, poate, mai bine și omeneștile sale greșeli ce i s-au imputat.

În ce mă privește, dacă-mi este îngăduit s-o spun, am iubit amintirea lui Slavici — cu toate că literatura lui n-a mai fost pe gustul generației mele — pentru un întreit motiv: că a fost prietenul statornic și devotat al lui Eminescu; că a pătimit viețuind de la contemporanii lui atîtea nedrepte injurii și calomnii și fiindcă lui îi datorăm, cel dintîi, intrarea țaranului român în catedrala literaturii naționale, un alt fel de țaran, unul vinjos și omenos, dirz și hotărît în fapta lui, peste cel dulceag și idilic, artificial și festiv, cu care eram familiarizați pînă la el. Și citez din prefața datată 1 iulie 1909,

ca să-mi justific afirmația cu privire la candorile lui Slavici: „Sînt părinte și mă cuprind înfiorarea cînd îmi dau seama, că astfel, cum o dezvălesc scrisorile adunate de dumneata, e lumea în care vor avea să-și petreacă viața copiii mei și irima mi se înclăstează cînd îi văd ieșind din casa mea săracă. Și sînt mii și mii de părinți cuprinși de aceeași înfiorare. Multe mii de inimi se cutremură în fața întrebării: copilul pe care-l cresc cu atîta jertfă, cu cine se va însoți, cu cine va avea să lucreze împreună? Fata mea cea curată, ca picătura de rouă, cui am să i-o dau jertfă?”

Ceva mai încolo notează: „Am avut totdeauna slăbiciunea de a căuta în toate, partea cea bună și frumoasă și e împotriva firii mele să pun în rînd cu răii și pe cei ce suferă mișelia și o incurajează, pentru că sînt fie slabi, fie proști”.

Redau și din cea de a doua prefată, din ianuarie 1911: „Au fost în curgerea veacurilor, nu odată, ci de nenumărate ori, împrejurări grele, în care neamul românesc ar fi putut să fie stîrbit, să se risipească și să piară, cum atîtea neamuri mai mari și mai puternice au pierit. Noi românii am stăruit cu toate acestea, am crescut și ne-am întărit pe pămîntul acesta, pentru că am fost mai trainici decît alții. Trainicia aceasta nu e fizică, ci morală; ea consistă în pietatea

către părintii noștri, în particulara iubire pe care o avem între noi, în îndărăticia cu care ținem la limbă, la obiceiurile, la credințele, la întregul fel de a gîndi și la rînduiala morală ce ne-a rămas moștenire de la bunii și străbunii”.

În fine, transcriu un crîmpei din încheiere: „La noi, ca pretutindeni, oamneii sînt de două feluri: unii avînd privirea îndreptată spre viitor, lucrează în vedere unor succese depărtate, iar alții trăind pentru ziua de azi, caută succese imediate și aceștia sînt cei mai numeroși. Dacă te ridici împotriva corupțiunii, te expui să fii prigonitor cu toată strășnicia, lăr dacă te faci că nu vezi n-azi și nu știi nimic, și se iartă să trăiești și tu alături cu stăpînitorii zilei de azi. Are să vie și ziua cînd va fi altfel...”

Sărmanul Slavici, cu inocența și candorile lui! Și am înțeles mai bine erorile pe care le-a putut săvîrși și pe care atît de potrivit le-a relevat Mihail Sadoveanu, ca să definească omul și destinul lui, scriînd în închinarea **Ultimul din generația jertfei**, în 1925 cînd Ioan Slavici pornise pe drumul din urmă: „A zăcut în temnițe ungurești, pentru c-a fost prea îndrăzneț român, iar în anii de după război a fost osîndit, pentru că n-ar fi fost bun român”.

L. KALUSTIAN

Dincolo de melodramă

Apariția romanului **Domnicăi Gârneață Inel, inel de aur...** a făcut să se vorbească de resurecția melodramei. Se știe că mulți critici s-au purtat aspru cu această specie, mergînd pînă la excluderea ei din cîmpul literaturii, pe motiv că emoția pe care o determină nu ar fi de ordin estetic, altfel spus, că această emoție ar fi egală cu cea provocată de faptele însăși. Nu prea-i așa, dar cartea are într-adevăr numeroase puncte de contact cu melodrama. Astfel, în roman intîlnim: copilul nedorit, născut „din nevrednică iubire”, părăsit de părinți, căruia îi este hărăzit un lung șir de încercări și suferințe, dar care pînă la urmă răzbește, iar binele triumfă; oameni foarte buni și oameni foarte răi; seducătorul infam; cele două orfeline; spovedania unei alte seduse și abandonate ș.a.m.d. (Stîrnește mirare absența unor elemente care sînt în logica speciei: reintîlnirea protagoniștilor, pedepsirea celor răi sau pocăința lor; îm-

păcarea finală ș.a. Eroi importanți ca Cezar și Iordache se pierd pe drum).

Însă ceea ce deosebește **Inel, inel de aur...** de melodrama propriu-zisă este verosimilitatea. Orice ar face eroii Domnicăi Gârneață, oricît de ieșite din comun ar fi intîmplările de care luăm cunoștință, nu punem niciodată la îndoială realitatea lumii ce ni se înfățișează.

De unde vine forța de atracție a romanului, în genere a scrierilor autoare? Fără îndoială că și din talentul de a povesti. Se poate susține cu deplin temei că **Inel, inel de aur...** amintește și de literatura picarească, și de primele romane dickensiene, și de Șeherezada, și de Hanu-Ancuței. Dar adevărata sorginte a amintitei forțe de atracție o constituie meșteșugul de a ridica faptele de viață la o temperatură care să le permită pătrunderea în sufletul cititorului, să le facă asimilabile. Domnică Gârneață este înzestrată cu harul de a transfigura lucrurile, de a le face să pară altfel, mai frumoase, mai pline de mister, mai adevărate.

ION D. GOIA

În acest al doilea grupaj de idei și gânduri, plec de la o teză fundamentală, formulată în mod strălucit de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru și președintele țării: „Nu trebuie să uităm nici un moment, spune dînsul, că mai presus de orice se află omul; dezvoltarea lui multilaterală trebuie să stea în centrul tuturor preocupărilor partidului nostru, să fie telul suprem al societății noastre”. Un asemenea principiu, al supremului scop, ridică în fața colectivităților de oameni, a întregii națiuni, problema esențială a vitezei cu care se structurează, se clădește noua personalitate umană, a ratelor de dezvoltare economică și socială în cadrul strategiilor adoptate.

Desigur, condiția esențială în edificarea unei societăți de progres, înflorire și bunăstare o reprezintă valoarea și capacitatea resurselor umane de care dispune o țară, iar aceste resurse se constituie, nu dintr-o simplă însumare aritmetică a indivizilor umani care compun societatea respectivă ci din întregul care rezultă prin conlucrarea sinergică a capacităților individuale de muncă și de creație (mă feresc în mod conștient să utilizez, la etapa actuală, conceptul perimat de „forță de muncă”, întrucît acesta aparține strategiilor de dezvoltare care asigură doar reproducția materială și nu pun pe primul plan activarea capacităților de creație, ca motor de bază al dezvoltării).

Resursele umane, îndeosebi cele creatoare, au devenit, în condițiile profundelor tendințe și situații actuale de criză din lumea întreagă, factorul primordial, singurul în măsură să reprojecțeze curbele de evoluție și să ridice, masiv și rapid, eficiența economico-socială a utilizării și prelucrării resurselor energetice și materiale de care se dispune. Dar resursa umană — în fond capacitatea de muncă și creație a fiecărui om activ — nu se construiește de la sine, nu cade din cer ca un cadou miraculos, ea trebuie formată permanent, la cele mai înalte cote de exigență educațională și de învățămînt, în concordanță deplină cu necesitatea de a putea depăși obstacolele viitoare și a îndeplini, la timp, obiectivele prefigurare pe termen scurt sau lung. **Homo sapiens** (omul înțelept) și **homo creativus** (omul creator) se formează pe durate de mulți ani, cu eforturi mari și nu întotdeauna cu rezultatele scontate. Drumul de la copilul curios și incult, la maturul educat și cult, apt să acționeze în procesul muncii și mai ales al creației (indiferent că e vorba de știință, tehnologie, literatură, artă sau muzică), este complex și impune imense răspunderi sociale.

Se pune întrebarea firească: **cu ce viteză transformăm incapacitatea copilului sau a tînarului în capacitate comparabilă cu cele mai înalte standarde mondiale?** Pe ce criterii și cu ce rată de schimbare trecem incapacitatea plîndă și fragedă a copilului, în capacitate și forță umană de acțiune eficientă și de calitate?

În ciuda unor păreri, vehiculate încă mai oficial, mai neoficial, potrivit cărora educația și învățămîntul ar fi ramuri neproductive, noi credem, din adîncul sufletului și ne exprimăm convingerea fermă, pe bază de argumente riguroase, că **cea mai rentabilă investiție este în formarea omului, în construirea unor capacități umane de muncă și de creație, incomparabil mai rentabilă și mai influentă decît simpla investiție în mașini, clădiri sau tehnologii.**

Căci acestea din urmă, după cum se știe, se uzează și se învechesc repede, în timp ce resursa umană, perfecționată continuu, durează și este disponibilă, în principiu, patru-cinci decenii bune!

Există o viteză sau rată de devenire a omului ca ființă, de schimbare a gândirii sale, de adaptare și transformare a lui ca membru al unei colectivități umane, cit și al întregii societăți. O educație modernă, pentru viitor, are în vedere tocmai viteza reală cu care se pot modifica atitudinile umane față de viață, față de valorile ei, față de idealurile proprii, cit și față de cele sociale. Prin urmare, procesul de devenire a omului, de trecere a lui pe nivele superioare de existență și acțiune nu se poate înfăptui oricum, ci în concordanță, în acord armonios cu legițile concrete ale vitezei optime de transformare. Orice forțare de ritm, dincolo de limitele și capacitățile individuale, se răzbuună prin compresie nervoasă, complex de neadaptare, refuz de încadrare în cadentă, reacții de respingere și, îndeosebi, prin pierderea temporară sau definitivă a unei (sau unor)

tegiile dezvoltărilor economico-sociale. În acest caz, dacă nu se respectă condiția de refacere a resurselor și cea de ritm adaptat pentru realizarea calității necesare a produselor finale, vitezele de consum devin frînă în calea progresului, după cum și o calitate proastă a produselor reprezintă o serioasă piedică în calea prosperității unei națiuni. Putem sublinia, de asemenea, ideea că produsul social și venitul național, în sine, nu constituie criteriul unice de evaluare a dezvoltării, e nevoie de acum să adăugăm calitatea valorilor de întrebuințare în care acestea se materializează. Cu alte cuvinte, ritmurile înalte de dezvoltare a producției trebuie să evite o forțare periculoasă a vitezei de realizare a valorilor de întrebuințare, de calitate optimă.

Omul cunoaște astăzi și o viteză de consum a resurselor sale proprii de viață, de care depinde, în ultimă instanță, durată stării sale optime de sănătate și de satisfacție personală, precum și numărul de ani cît timp el rămîne o resursă umană de valoare pentru societatea în care

umane și materiale, calitatea inferioară a producției, risipa prin stocuri și produse neacceptate calitativ, cu un cuvînt, s-au introdus factorii de flexibilizare, capabili să înlăture frînțele din calea progresului general al societății.

Mai trebuie subliniat un aspect esențial pentru progresul economic și social, anume că unicul ritm care se impune a fi forțat este cel al creșterii capacității de creație, de acumulare a unei uriașe inteligențe creatoare, materializată în descoperiri științifice, invenții tehnologice, în opere de artă, literatură și muzicale. Forțarea și stimularea acestui ritm este un proces care dezvoltă fantastice energii și resurse în sistemul economic și social, determinînd profunde modificări calitative în întreaga activitate socio-economică. Îndrăznim să spunem că viitorul rezervă locurile de frunte numai acelor națiuni care vor dispune de masive resurse creatoare, de toate felurile, ca valori concrete și esențiale în circuitul mondial al schimburilor dintre țări.

Poporul nostru se poate mîndri cu calități impresionante ale capacității sale de creație, cu valori active, de înalt nivel, în toate domeniile. Dispunem de un program strategic al progresului științific, tehnologic și cultural bine chibzuit și de orizont foarte larg. Ca urmare, revine fiecăruia dintre noi, să utilizeze la maximum acest cadru de acțiune și să intensifice ritmul producției de creații, ca o condiție fundamentală în vederea participării la competiția mondială de valori și produse. Nu e vorba numai de ritmul și calitatea activității din institutetele de cercetare sau din unitățile de învățămînt; la activizarea procesului național, de intensificare a ritmului de creație sint chemate toate capacitățile umane, din orice unitate, fie ea de producție, servicii sau socială. Iar pentru atingerea acestui scop, se impun viteze tot mai mari în comunicarea dintre oameni și colectivități, pe orizontală și verticală, a datelor și informațiilor de care depind deciziile optime și eficiența maximă a programelor și planurilor.

Ne oprim aici cu gîndurile despre conceptul de viteză, nu înainte de a face două observații. Mai întîi, nu e vorba de a crea capacități umane care să imite, de exemplu, roboții, cu viteze uriașe de calcul. În al doilea rînd, tezaurul vieții noastre este unic și nimeni nu ne poate restitui ceea ce am consumat din el, iar conținutul vieții și valoarea ei, în mare măsură, depind de noi, de ritmurile noastre și de idealurile cărora subscriem. Se vorbește însă în ultima vreme, mai frecvent, de bioritmuri personale, de care am fi obligați să ținem seama. S-o spunem deschis: oamenii slabi, care își trăiesc viața la întîmplare și sub semnul hazardului, poartă au motive să țină seama de asemenea bioritmuri. În schimb, personalitățile umane puternice, educate într-un înalt spirit de încredere în forțele umane și capabile să se controleze eficient, nu au nevoie de asemenea expediente, căci ritmul și viteza acțiunilor lor sînt motivate și determinate de factori superiori, care resping ideea unui destin fatal și lasă drum liber armonizării neconștiente a omului cu natura și cu semenii lui.

Gînduri despre viteză... și cite se mai pot spune legat de ea!

ION MANZATU

Gînduri despre viteză (III)

capacități de muncă pasionată sau forță de creație.

Revoluția tehnico-științifică are o viteză crescîndă de evoluție, exprimabilă prin creșterea exponențială de descoperiri științifice și invenții tehnologice. **Această acumulare accelerată de noi creații, impune, în mod natural, modificarea ritmurilor de informare și de reformare sau de reciclare permanentă a capacităților umane dintr-o societate.** În acest scop, firește, toate forțele societății conlucrează și trebuie s-o facă, în virtutea necesității de menținere pe orbita mondială a dezvoltării — țînd seama de limitele resurselor umane disponibile și adoptînd mijloacele și ritmurile cele mai adecvate. Bunăoară, viteza de pregătire a unor resurse sau capacități de muncă pentru implementarea unui nou sistem tehnologic (în industrie, agricultură sau transporturi) trebuie să fie superioară celei de realizare practică a investiției, după cum viteza de realizare a invențiilor care vor modifica sistemele tehnologice trebuie să fie cu mult superioară uzării morale a acestora.

Tot în vederea construirii unor resurse sau capacități umane, de mare calibrul, apte să țînă piept oricăror ritmuri împins de nevoile dezvoltării, este absolut necesar să ținem seama de vitezele mari cu care trebuie asimilate datele, informațiile, noile descoperiri și invenții, chiar întrebările și nedumeririle lumii. Legat de această imperioasă necesitate a accelerării fluxurilor informaționale, se impune construirea unor sisteme adecvate de informare și prelucrare rapidă a informației, singurele apte să facă față epuiziei informaționale și să asigure, totodată, „materia primă”, cea mai scumpă, pentru creație și muncă eficientă.

Cunoaștem astăzi viteze variate de consum a resurselor energetice și materiale, de care se leagă și se condiționează stra-

trăiește. Din păcate, educația sau alți factori împiedică pe unii dintre oameni să-și adapteze corect viteza de ardere a luminării vieții proprii, cu necesitatea de a fi, cît mai îndelungat, utili atît lor cît și societății și nu poverii ale acesteia.

Trăim într-o lume cu ritmuri de dezvoltare accelerate, în care atît structura de bază a economiilor, cît și relațiile dintre oameni, dintre capacități, sînt supuse unor factori de influență rapid transformatoare. Relațiile de producție, cît și cele sociale, se vîd modificate mereu, cu viteze sporite, în urma rapidelor transformări ale sistemelor de organizare și de realizare a producției, acestea fiind generate, la rîndul lor, de viteza cu care se schimbă baza tehnologică și organizarea ei (de exemplu, extinderea uzinelor complet cibernetizate eliberează o uriasă resursă umană, care poate fi reclădită, reeducată pentru a deveni o capacitate de creație a noului).

Rata sau viteza de dezvoltare economică și socială este determinată de un edificiu integrat, în care conlucrează nenumărate procese, fiecare cu ritm propriu de evoluție. Aceste ritmuri rezultă din calitatea resursei umane, din calitatea și disponibilitățile resurselor materiale și tehnologice (inclusiv tezaurul de invenții și descoperiri), condiționate, în sinerzismul lor, de nivelul maxim de competență (pe care îl poți atinge numai prin creație proprie, el nu se poate importa niciodată), de factorii de motivare și stimulare, de comparabilitatea și compatibilitatea produselor finale cu cele mai bune din lume. Iată de ce atunci cînd partidul nostru, conducerea superioară de partid și de stat, a analizat și a hotărît programul strategic de dezvoltare a țării pe termen lung, a țînt seama, înainte de orice, de ritmurile optime care se impun acum, ritmuri neforțate, care să evite epuizarea resurselor

Uriașă ciupercă de la Mogoșoaia

Titlul nostru nu anunță o noutate horticolă, dar nici nu reprezintă un simplu capriciu stilistic. Se poate imagina într-adevăr o ciupercă gigantică, iar aceasta la modul cel mai concret, dacă avem în vedere întreaga recoltă de ciuperci rezultată ca urmare a unui articol publicat de revista noastră în primăvara lui 1982 și dedicat Fermei nr. 5 Mogoșoaia.

Ideea nu ne aparține ci o datorăm unui expert în materie, biologului dr. Nicolae Mateescu care, prin mijlocirea articolului mai sus menționat, a propus, adresîndu-se publicului larg, înființarea de ciupercării pretutindeni unde acest lucru este posibil: în grădini, balcoane, beciuri, pe suprafețele întreprinderilor agricole, în perimetrul și grădinile anexe ale unităților industriale, în instituții și institute de cele mai diverse profiluri. Cu același prilej au fost prezentate, evident, și unele instrucțiuni privind cultivarea speciilor recomandate precum și promisiunea fermă de livrare a miceliului solicitat.

Ei bine, ecoul acestei invitații a întrecut orice așteptare. Numai anul acesta, ferma din Mogoșoaia a fost nevoită să livreze solicitanților, pînă la data cînd încredințăm tiparului aceste rînduri, nu mai puțin de 100 000 de role de miceliu, în loc de 6 000 cît se prevăzuse inițial, sau ceea ce înseamnă că, la acest capitol, colectivul condus de biologul Mateescu a îndeplinit planul în proporție de 1 000 la sută! Pe această cale a fost realizat un beneficiu net de 262 mii lei, cea mai mare parte a miceliului realizat și vîndut (circa 80 000 role) fiind destinată pentru producerea speciei *Pleurotus*. A fost acordată de asemenea asistență tehnică de specialitate următorilor beneficiari: întreprinderea de anvelope „Danubiana”, Combinatul de articole tehnice de cauciuc „Jilava”, I.A.S. Titu, I.L.F. Brăila, întreprinderea de vinuri și șampanie „Za-

rea”. Întreprinderea de mașini grele București, întreprinderea „Vulcan”, întreprinderea de calculatoare electronice, U.J.E.C.O.P. Argeș, I.P.I.L.F. Valenii de Munte, I.C.R.A.L. Vitan, întreprinderea de mecanică fină, precum și unor cultivați particulari.

Pentru a înțelege importanța și valoarea economică a întregii acțiuni, propusă și susținută prin intermediul revistei noastre, ne permitem să amintim că, în mod curent, aici la Ferma nr. 5 Mogoșoaia (subunitate a Institutului pentru legumicultură și floricultură de la Vidra), se produc anual aproximativ 70 tone ciuperci din speciile *Psalliota* și *Pleurotus*. Dacă avem în vedere că dintr-o tonă de miceliu se recoltează între 6—10 tone ciuperci, atunci ajungem ușor la concluzia că, în întreaga țară, prin vînzarea celor 70 tone miceliu (100 000 role), s-au produs între 360 și 600 tone ciuperci, deci de 4—8 ori mai mult decît s-ar fi produs numai în unitatea-mamă. În aceste condiții se poate afirma că uriașă ciupercă de la Mogoșoaia există aievea.

Cantitatea suplimentară de miceliu, ne încredințăm interlocutorul nostru, biologul Nicolae Mateescu, a fost realizată fără investiții suplimentare, dar unitatea noastră a beneficiat de ajutorul permanent al institutului și în special de cel al tovarășului director, inginer dr. Lucian Jidav. În clipa de față, datorită condițiilor meteorologice, sîntem nevoiți să reducem producția de miceliu, dar o vom relua cu toată forța la primăvară. Profit de bunăvoința „Flăcării” pentru a-i înștiința pe cei ce doresc să cumpere miceliu că o pot face adresîndu-se personal și nu prin poșta Fermei nr. 5 Mogoșoaia. La unitatea noastră, situată în șoseaua Odăi, nr. 6, se poate ajunge cu mașina 304 din Piața Școlii.

LIVIU TIMBUS

O surpriză pentru jucătorii de tenis

Pe baza unei idei simple (dar care, iată, n-a trecut pînă acum prin mîntea altcuiva), inventatorul Virgil Moise de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a imaginat un ingenios sistem pentru uscarea minerului rachetei de tenis.

Aparatul reia principiul foenului. Minerul rachetei se introduce într-o deschizătură, declanșînd un mic ventilator cu aer cald. În mai puțin de 40 de secunde minerul este perfect uscat. Prototipul a fost realizat la ICPE (care a devenit și titularul invenției) de către inginerii Sigismund Sliher și Cornel Tănăsescu.

Aparatul a cucerit de îndată interesul Federației române de tenis, care a considerat necesară și utilă producerea lui în serie. Mai mult decît atît: în vara acestui an, inventatorul a țînt să prezinte dispozitivul compatriotului nostru Ilie Năstase. Demonstrația a avut loc în locuința din București a celebrului tenisman, cînd, spune Virgil Moise, Ilie Năstase ar fi exclamat uimit: „Lată o idee admirabilă care face posibilă suprimarea unuia dintre cele mai plicticoase și neplăcute momente ale jocului de tenis: uscarea rachetei cu ajutorul prosopului. Jucătorul va beneficia astfel de un timp prețios pentru odihnă. Felicitări!”

Aparatul va fi prezentat pentru experimentare în cadrul unor viitoare competiții internaționale.

LIVIU MAIOR

De citeva zile la chioșcurile de difuzare a presei Almanahul „Lu-ceafărul” 1983

Colegii noștri de la revista „Lu-ceafărul” sînt de părere că au tipărit cel mai bun almanah al anului 1983. Posibil, întrucît almanahul „Flacăra” se află încă sub tipar. Ca să vă convingeți citiți almanahul lor pus în vînzare în aceste zile și luați-vă măsuri din timp pentru a vă procura almanahul „Flacăra” care va apărea în curînd.

Cheluș Năstase din Caracal ne înștiințează că la spitalul orașenesc din celebra urbe, în toamna aceasta s-a răsturnat un car de ingeniozitate. Pe luna octombrie nimeni nu și-a putut ridica retribuția fără să achite 24 de lei contravaloarea a două bilete cu antet U.G.S.R., dar fără ștampilă, fără dată și fără să se știe pentru ce sint.

Din casa cu numărul 1462, comuna POENILE DE SUB MUNTE, județul Maramureș, ne scrie **Alexa Logoș** că fiul său cel mic, omul are opt copii, deci prislea, cel de numai 8 ani, a dispărut din ziua de 5 iulie a.c., când a rămas singur la coliba din muntele Stănișoara, de unde surorile lui și alte femei din sat au plecat cu vitele, iar copilul trebuia să coboare acasă. Are 120 de centimetri înălțime, părul galben și purta pantaloni galbi, flanel galben pistruiat, un căpșon galben cu moț și bocanci nr. 36. L-a văzut cineva?

„Acum drumul este reparat. Cu oțelă de bunăvoință și de omenie, s-ar putea schimba și orarul autobuzului, să vină mai repede, să ajungă și elevii la timp la școală și noi la serviciu. Vine iarna, drumul e în cimp deschis...” Este vorba de autobuzul de pe ruta Salonta-Ghiorac-Cichid Spital care nu mai merge decât pînă în Ghiorac. Scrisoarea e semnată de **Maria Hodirlan** și alți 32 de oameni ai muncii de la Căminul spital de bolnavi cronici irecuperabili Cichid.

Ernest Biliboc din Cluj Napoca ne scrie cu obidă că soția lui a murit la 28 septembrie a.c. în Clinica nr. 1 din localitate. Dar la 1 octombrie, când s-a deschis sicriul, la înhumare, „în sicriu se afla o altă decedată îmbrăcată cu hainele soției mele”. Omul a fugit la morgă, dar acolo „tov. Vereș, responsabil cu îmbrăcarea decedaților, a zis să-mi văd de treabă că „noi am pregătit-o pe soția dumitale de 400 de lei, nu de 150 cît ai dat dumneata”.

Sintem strungari în secția de reparații capitale a întreprinderii 23 August din București. Atît din punctul de vedere profesional cît și în ce privește vechimea, intrunim cu vîrf și în desat condițiile prevăzute de lege pentru a promova în categoria a VI-a de încadrare. Vrem să știm pentru ce, atunci, nouă ni se refuză acest lucru, în timp ce tovarășul **Ionel Petre** este promovat în această categorie, el neavînd nimic comun cu producția. Dinsul n-a lucrat ca strungar decît un an, inclusiv școala de calificare la locul de muncă. Semnează **Ionel Erghelieș, Mircea Lepădatu, Marin Coman, Victor Căslanțicov și Tudor Oprea**.

Niță Ion, electrician-automatizări cu marca 1071 la I.M. Ploenii, a ajuns aici prin transfer de la I.R.U.E. Cimpina. Cum spera să ajungă la fondul lui la C.A.R., de fix 7000 de lei. Dar banii au ajuns la Băicoi. I s-a explicat că: „Așa a spus cineva, însă se rezolvă”. Dar cine a spus și de ce nu se rezolvă totuși?

Eugen Burbure din Roman, Strada Dumbrava roșie nr. 6, ne scrie că, în urma unei sesizări anterioare împotriva faptelor directorului Școlii generale Tămășeni Neamț, „a venit la mine un inspector școlar de la județ care a găsit reale lucrurile sesizate. Dar nimeni nu l-a comunicat cum a fost sancționat cel vinovat.

În blocul 106 din strada Sergent major Samoilă Dumitru nr. 11 sectorul 4, ne scrie **Marin Voican**, locatarul s-au mutat din luna mai, însă racordarea la rețeaua de gaze se amină, iar apa rece e oprită pe unele coloane din cauza defecțiunilor a căror înstruire o oprim aici.

Traian Nica din Sibiu vrea să-și regăsească un bun prieten, **Nelu Drăghici**, „de care m-am despărțit în 1938 la terminarea liceului. Eu am urmat dreptul la Cluj, iar el medicina veterinară la București. Este originar din comuna Copăceni, fostul județ Ilfov. Pe soția lui o cheamă **Jeny**, iar pe băiatul lor **Gigi**. Alții știu. Poate mă ajutați”.

Matei Popa din Craiova, cartierul Braza din Novac, bloc D 23, ap. 6, a cumpărat la 22 septembrie, de la magazinul

Scrisoare comentată

Așteptăm adevăratul răspuns (II)

Din comuna Tia Mare, județul Olt, ne scrie din nou Constantin Dăbuleanu. Ca să ne spună că, „după aproape 50 de zile de la apariția articolului - „Așteptăm adevăratul răspuns”, în FLACĂRA nr. 31 a.c. - **Ion Raicu** a fost eliberat din funcția de primar al comunei. Cu cele semnalate în articol nu s-a luat nici o măsură, el deține în continuare tot două case, tot n-a plătit statului paguba pe care a produs-o, fratele lui deține și acela tot două case, tot nederanjat, iar la 19 octombrie **Ion Raicu** a fost instalat ca președinte al Cooperativei de producție, prestări și achiziții Tia Mare. Este scos din funcția de primar pentru abuz în serviciu, pentru necinste și i se încredințează o altă funcție de conducere în comună. Iar eu, în urma sesizărilor făcute, înainte de a scrie la FLACĂRA, de câte ori venea cite un delegat să cerceteze, eram amenințat că voi fi dat în judecată pentru calomnie”.

Conform „răspunsului” oficial pe care l-am comentat sub titlul amintit, faptele fostului primar impun, înainte de orice, reintrarea în legalitate. Cei interesați vor vedea numărul menționat al revistei. Adevărul este că nu mai e vorba de cazul lui **Ion Raicu**: este - de mult! - vorba de cazul celor ce l-au tolerat ani de zile întru necinste și ilegalitate. Iar acum, că faptele lui sint arhicunoscute, întirzie intronarea cînstei și a legalității. Cine sint acești cetățeni - indiferent de funcțiile lor, pentru că au acționat împotriva acestor funcții! - cine sint cei care, camuflînd abuzurile lui **Ion Raicu**, comit nu numai un nou abuz și nu numai un abuz administrativ, dar lovește în prestigiul tuturor slujitorilor integri al legilor țării și al legilor morale ale societății noastre? De la oamenii onesti pe care îi lezează menținerea abuzivă a unei stări de lucruri abuzive așteptăm în continuare adevăratul răspuns. Cocoloșirea celor ce au cocoloșit imoralitatea altuia ar transforma un bulgăre într-o mindrețe de avalanșă.

DORIN GHERGHINESCU

de plese auto din Bănie, un acumulator auto care este defect. La cooperativa unde a sperat că se poate remedia i s-a spus că are un element intrerupt și nu se poate depana, fiind capsulat. Acumulatorul este în carcasa de plastic alb, costă 793 de lei, are ștanțată pe bornă seria 39/32, dar nimeni nu știe să-i spună unde este produs.

Blocul 176 de pe strada Păcii, nr. 66 din Tulcea, ne scrie **Marin Craiu**, are 4 scări a cite 10 etaje și este locuit de 4 ani. Totuși lifturile încă nu s-au dat în folosință. S-au bătut însă în cuie ușile de acces la tubul de gunoi.

Trei bucureșteni - **Alexandru Bogdan, Liviu Popescu și Gabriel Mișu** - sint supărați că „ing. Mateescu, șef de fermă la Mogoșoaia, după ce ne-a vindut miceliu fără acte, fără bonuri, fără nici o formă de garanție, și deși are la fermă personal calificat și un pavilion special amenajat pentru instrucțiunile și documentarea începătorilor în cultivarea ciupercilor, ne interzice accesul la acest pavilion”.

Gheorghe Căciularu din comuna Soveja, județul Vrancea, sesizează că brutării din comună fac pline destul de proastă, o distribuie mai mult cît vor ei, iar micile nereguli și afacerile merg pentru că nu sint controlați, responsabil fiind dintr-o comună vecină.

Din Curtea de Argeș, ne scriu 29 de locatari ai blocului A 8, strada Cuza Vodă, necăjiți că defecțiunile de construcție ale blocului rămîn neremediate, iar constructorul - O.J.L.P.P. Pitești - nu le-a montat nici antena colectivă, pentru care a încasat 42.000 lei.

Asociația locatarilor din strada Negoi, Timișoara, sesizează că, de cînd s-au mutat în bloc, adică din 1972, se infiltrază apa în apartamentele de la ultimul nivel. Au reclamat 10 ani degeaba.

Bucuroasă, Maria Andrușea, telefonistă la oficiul P.T.T.R. Sagna, județul Neamț, ne anunță că, în urma scrisorii sale anterioare, „începînd din septembrie, problema s-a rezolvat, avem o nouă colcă și primim și noi zilele libere la care avem dreptul”.

Împreună cu alți 32, **Marcel Roșu** din Teiuș-Argeș semnează o scrisoare în care cere reînființarea stațiilor de autobuz, din Pitești de pe strada Smeurei-Teilor și cartierul Trivale la ora 21. Asta i-ar ajuta să cîștige 2-3 ore de odihnă după lucru, ore pe care acum le pierd pe drum pînă acasă.

Zamfira Șulea, strada Grădina cu Cîr nr. 7, sectorul 5, nu înțelege de ce, după ce s-au apucat de lucru în vară, cei ce trebuiau să execute reparația capitală, planificată, la bloc, și-au luat schelele și au plecat. În subsolul clădirii instalațiile sint defecte și casa a devenit aproape de nelocuit: unul din locatari a și plecat...

Asociația de locatari din Sibiu, strada Baznei nr. 7, blocul IV, nu cere decît să se respecte programul stabilit de municipiu la apă caldă și încălzire. Dar să se respecte: să beneficieze de acestea locatarii de la toate etajele, măcar în a opta iarnă de cînd stau în acest bloc.

Mă adresez dv. cu o propunere și vă rog să o expuneți celor în drept.

Știm că anul acesta se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui **Aurel Vlaicu**.

Propun ca actualul Aeroport București Otopeni să primească numele de Aeroportul Internațional „AUREL VLAICU” București.

În holurile aeroportului să fie expuse busturile sau alte monumente privind pionierii aviației române, iar aceste lucrări să aibă scris în limbile de circulație internațională meritele deosebite ale acestor minunați români care au muncit pentru progresul aeronauticii.

Cred că propunerea de față poate fi supusă dezbaterii publice și forurilor în drept. (**Constantin Dănescu**, str. După Iniște nr. 16, Brașov)

Un grup de locatari ai blocului 84 din bulevardul Pionierilor nr. 51, sectorul 4, sint necăjiți că în jurul blocului constructorul le-a lăsat molozul în grămezi. Asta se adaugă la alte „amănunte”: întirzie racordarea la rețeaua telefonică și de gaze, „nu avem în apropiere magazine alimentare de strictă necesitate: legume, piine, lapte, carne, băcănie”.

Consiliul popular al sectorului 6 ne răspunde la scrisoarea Asociației de locatari din bulevardul Constructorilor nr. 29: Cele relatate sint reale și s-a propus schimbarea destinației barului din cadrul restaurantului „Mehadia”, în gogoșerie, așa cum solicitau și locatarii cu care s-a discutat.

La scrisoarea **Elenei Băbeanu** din București - alungată, cu copii cu tot, de către soț - procuratura municipiului ne răspunde că a fost trimis în judecată inculpatul **Băbeanu Vasile** pentru că „a bătut-o, cu un baston de cauciuc, pe fiica sa **Florica**, în etate de 11 ani, producîndu-i leziuni ce au necesitat 12 zile îngrijiri medicale”.

Vicentiu Leheni din Cluj-Napoca ne scrie că este de notorietate publică beția din noaptea de 12 spre 13 septembrie a.c. pe care a încins-o **Dragoman Lazăr**, șeful Autogării nr. 2, în timp ce era de serviciu, împreună cu soferul **Răcășan Stelian** și cu mecanicul **Antonescu N.** Acesta din urmă, neavînd carnet de conducere, a condus un autobuz, pînă în satul Șoimeni, unde avea el de discutat ceva cu un stîlp de înaltă tensiune. A distrus și stîlpul și autobuzul. Dar EFECTUL PĂLINCĂ n-a făcut impresie: păguboșii sint bine mersi.

Gherman Gheorghe din Deva, str. Bejan, blocul 82, ap.

60, a lucrat, între 3 și 31 august 1981, detașat la Centrala Canal Dunăre - Marea Neagră, secția utilaj pentru construcții transporturi, comuna Cumpăna, satul Straja, județul Constanța, și nu i s-au achitat, nici după un an, toate drepturile bănești.

E.G.C.L. Moreni ne răspunde că, în urma scrisorii **Victoriei Romănescu** din strada Macului nr. 1, a dispus împărțirea corectă a terenului aferent clădirii și folosirea de către toți locatarii a punctului sanitar.

Dobre I. Petre, din satul Pitaru, comuna Potlogi, județul Dimbovița, ne scrie că și-a dus aparatul de radio la reparat, la cooperativa „de pe bulevardul 1 Mai nr. 187 sau 185, sector 1 București”, la depanatorul **Rizea Ion**. După ce a făcut 7 drumuri din satul lui la București, amînat mereu de reparator, a trebuit să-și ia aparatul tot defect. Ba mai mult, acasă, un consătean proaspăt absolvent al unei școli de depanatori radio, i-a spus că din aparat lipsesc mai multe piese.

Ministerul Muncii: La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de un grup de internați în Căminul de bătrîni nr. 1 Străulești, vă comunicăm că s-a instalat un telefon public și s-a luat legătura cu conducerea unității pentru a se facilita comunicarea cu familiile, cînd susținătorii legali îi solicită pe bătrîni la telefonul căminului.

Răspunzînd la scrisoarea trimisă redacției de **Doina Borcan** din Buhuși, Ministerul Industriei Ușoare ne transmite că „solicitarea a fost prezentată conducerii ministerului și s-a aprobat transferul”.

Maria Copil, din București, Drumul Taberei nr. 55, bloc R5, scara B, etajul 10, ap. 86, sectorul 6, are nevoie de o adeverință pe care I.R.E. Pucioasa refuză să i-o dea.

În urma scrisorii mai multor locatari din blocul 52, strada Straja nr. 12, sectorul 4, **Consiliul popular** al sectorului ne comunică: „S-a acționat cu comisia tutelară pentru internarea celor trei minori într-un cămin, urmînd ca numita **Dianca Maria** să fie cercetată și trimisă în judecată pentru viață parazitară”.

Zaharia Niculescu din cartierul MALU ROȘU, Ploiești, strada Sergent Gh. Mateescu nr. 16, bloc 9, ap. 53, ne sesizează că întreaga zonă de nord a orașului este grav poluată. Totul a devenit alb din cauza prafului de DERO de la uzina cu același nume, praf care ne intră în haine, în case, în ochi...”

Horghidan Ion din strada Teiului nr. 25, sectorul agricol Ilfov, revine la cele semnalate în FLACĂRA nr. 25 a.c. și ne asigură că strada se află încă în aceeași stare.

Cazan Ioan din Deva ne asigură că nu numai el întirzie frecvent la serviciu din cauza trenului personal 2032 care întirzie zilnic.

Din Iași ne scrie **Ioan Munteanu** pentru a sesiza starea jalnică a unei porțiuni de pe aleea **Nicolina** și pericolul public al circulației mașinilor grele pe această străduță plină de autoturisme parcate și inundată zilnic de elevii unui liceu care nu au altă intrare.

Mariana Aurica din București, strada Baladei nr. 6, bloc 60, scara I, apartament 42, sector 4, în urma unei spitalizări îndelungate a fost pensionată gradul II. De 4 luni de zile însă a făcut numărătoarea drumuri la casa de pensii, nemaiprîmind pensia. Nimeni nu i-a explicat de ce, toată lumea îi promite rezolvarea, fără finalizare însă. Drept este, subînțiază femeia, neacuzînd definitiv pe cei de la Casa de pensii, că, după 6 luni de pensionare gradul II a fost chemată la o altă comisie de expertiză la IEMRC, secția recuperare din șoseaua **Pantelimon 301**, unde după alte analize, făcute în cîteva zile, comisia a anunțat-o că s-a greșit diagnosticul, că trebuie să meargă la o altă comisie la spitalul **Grivita**. Femeia se întrebă: este sau nu bolnavă de boala pentru care de 6 ani stă

tot prin spitale, sau este sănătoasă și se poate apuca de muncă?

Inspectoratul General al Miliției: „Referitor la scrisoarea **Florică Alexandrina Dobrescu** vă comunicăm că în urma cercetărilor efectuate au rezultat următoarele: **Melnic Ionel**, fostul soț al petiționarei, după identificarea locului de muncă și a domiciliului, a fost condus la Procuratura locală a sectorului 5 punîndu-l-se în vedere să respecte hotărîrea judecătorească iar minorul **Melnic Florin** a fost încredințat mamei sale.”

Consiliul popular al municipiului București: „Urmare adresei dv. referitoare la încadrarea în muncă a numitei **Matei Adriana** cu domiciliul în București, vă facem cunoscut: solicitanta s-a prezentat la Biroul forțe de muncă sector 3 și a fost repartizată la Cooperativa „Tricotextil” ca tricoteur cu munca la domiciliu.”

Inginerul Stănescu Constantin de pe strada **Dimitrie Marinescu** nr. 52 adresează, în numele cetățenilor de pe această stradă, un apel către ICED București de a se lua măsuri pentru refacerea străzii cel puțin la aspectul pe care-l avea înainte de începerea lucrărilor efectuate de o echipă de la ICED - lucrări începute la mijlocul lui septembrie.

Consiliul popular al municipiului Bacău ne comunică reședința favorabilă a cererii lui **Avram Vasile** din Bacău, în sensul că a fost efectuată lucrarea de reparare a terasei blocului în care locuiește.

Pagină realizată de DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Mihai Levitchi - București: Aveți două posibilități: fie achitarea diferențelor de preț din fond personal sau prin împrumut la C.E.C. (rambursabil în 10 ani), fie trecerea apartamentului la fondul locativ de stat prin rămînerea în continuare în locuință în calitate de chirieas, cu respectarea normelor legale și plata chiriei începînd cu data mutării în locuință, la cererea dv., cu acordul C.O.M. al unității unde sînteți încadrat.

Aurica Roșman - București: Nu este posibilă acordarea unei pensii de urmaș. Era necesar ca fiul dv. să fi primit o astfel de pensie anterior vîrstei de 16 ani, iar invaliditatea să fi intervenit înainte de împlinirea acestei vîrste.

Zamfirache Negură - Drăgășeni (Galați): Schimbarea gradului de invaliditate este de competența comisiei medicale de expertiză a capacității de muncă.

Ion Popescu - București: Fondul de rulment se restituie membrilor asociației în cazul în care nu mai fac parte din asociația respectivă după reținerea cotelor de contribuție datorate la zi. Asociația de locatari din care ați făcut parte trebuie să vă elibereze acest fond necesar depunerii lui la asociația de locatari al cărei membru ați devenit.

Stelian Duică - Motieștii de Jos (Brașov): Din cele scrise nu reiese clar pentru ce vi s-a anulat și dv. viza de mutație definitivă. Reveniti **Daniela Dănescu** - București: Chiar dacă ați plătit restanțele, majorările aplicate de furnizorii asociației de locatari se repartizează tuturor restanțierilor în funcție de sumele restante ale fiecăruia.

Petre Florășanu - Dragna (Prahova), **Virgil Zlate** - Branștea (Giurgiu): Reveniti cu scrisori clare și date concrete.

Viorel Popescu - Craiova: Ceea ce cereți nu este legal.

Marieta Florescu - București: O puteți acționa în judecată.

Vasilica Ianu - Bolintin Vale (Giurgiu): Fiica dv., ca absolventă a liceului, cu diplomă de artă, poate solicita un loc de muncă în sectoarele UCECOM, de pe raza județului de domiciliu.

Gh. Anghel - București: Se va putea, cu condiția să vă propățiți în vederea susținerii examenului de admitere.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

A doua carte cu prieteni

Pe o streășină de riu

Dinu Săraru nu și-a tăvălit niciodată oasele prin pleava răbdării. Trăiește într-o veșnică expansiune a simțurilor, arțăgos și precipitat, vesel ca împiegatul din halta Banu-Mărăcin și lăsind în urmă dire de noroc care, la o cercetare mai atentă, se pot dovedi funii de spinzurătoare. Pentru că-l știu din vremea când îl ploua cu piatră acră și la Slătioara și la București vă pot spune că umblă după vițelul cu două capete și că într-o zi îl va scărpină între coarne. Rămâne să vedem în ziua aia cine pe cine îl va împinge sub gholină. Cel mai ponosit gând din mine e gata să parieze pe vițel, o seară veche de iulie, cu toate bisericile suite la cer, mă îndeamnă să merg pe mina prinsă-n mreaja regală a cernelii. În verdele acelei veri de demult (zece—doisprezece ani?) am fost tradus amindoi în fața justiției pentru crima de-a fi tulburat ordinea firii.

Eram la Mogoșoia, în umbra palatului otrăvit. Tribunalul se gătise cu cele mai frumoase culori galben-gri care s-au născocit pe malul românesc al Dunării și președintele curții, marele pictor Lucian Grigorescu, așezat pe un trepid, lângă intrare, cu umerii povirniți sub sacul plin cu cartoane, pensule, năzăriri, cimpilii provenșale, magi, flori, treceri prin nopți de viitor, lanțuri de argint în captivități de aur tangibil, ne scormonea cu o privire întoarsă din poduri de fin și întirziate în nemurire:

— Care dintre voi, mizerabililor, a tras un foc de pușcă în ratele sălbatice?

Eu, fiindcă umblu prin viață călare pe

un lup căruia i-am scos limba prin ureche, i-am arătat cu degetul pe criminal.

— Va să zică, dumneatale pirăști! Ei, bine, monșer, în Midi, unde-am petrecut optsprezece ani, te-aș fi pălmuit. Pasărea e moartă? s-a întors spre Săraru.

— Moartă.
— Poți s-o înviezi?
— Maestre, a inginat Dinu.

— Monșer, am la mine-n atelier țeava tunului cu care a fost împușcat Carol al IX-lea, dacă vrei, dau o fugă și-o aduc, o încercăm și-l împușcăm pe șeful Gării de Nord, dar să nu uciți o pasăre, dacă nu poți s-o înviezi. Ce meserie ai?

Pe atunci, Dinu Săraru avea pușca bătută cu plăci de alamă și o meserie incertă.

— Cronicar dramatic, a mărturisit el, rușinat, de parc-ar fi fost prins jefuind cadavre pe cimpul de luptă.

Lucian Grigorescu a gemut, a spart în dinții două boabe de mirt, scăzute din porția păunilor („păunul e bufnița americanilor, trebuie să te porți delicat cu el, monșer”), s-a uitat întrebător la Tudor Mușatescu, aflat la dreapta sa ca al doilea judecător (nea Tudorică modela aur în Ofir, n-a schițat nici măcar umbra unei sugestii), apoi spre Gherase Dendrinu, care-a rostit încet: „eu sint născut în Ithaca, acolo, la asfințitul soarelui, judecățile se suspendă”, și în cele din urmă s-a răsucit spre bătrînul Gheorghe Ciprian.

— Nu se aprobă, a declarat, cu glas infrînt, autorul „Capului de rățoi”.

— Vezi, domnule, l-a căinat președintele curții pe inculpat, n-ai încă o meserie sigură și uciți păsări! Te-aș pune să fringi pușca pe genunchi, dar ai familie. Du-te. Și să știi că nu vei fi lertat decit atunci cînd vei fi ajuns cineva sau vei învia pasărea. Și dac-o fi să ajungi cineva și n-o să mă mai găsești aici să-mi spui, să faci bine să te lipești

cu timpla de zidul ăsta pe care l-au sfințit Brâncoveanu, Martha Bibescu, Sadoveanu. Iar tu, m-a fixat pe mine marele pictor, tu...

— Cămăraș, a dictat Tudor Mușatescu.
— Cămăraș, a repetat și Gherase Dendrinu.

— Cămăraș, a admis și Gheorghe Ciprian.

— Cărător, mă, a rotunjit Lucian Grigorescu, că nu sintem volevozi. Și a continuat: mie, o bere, lui Gherase, un rom și ălorlăți, cite-o juma' de vin alb...

Sub fantoma iernii care coboară, vin peste timp și depun probe pentru recursul în procesul lui Săraru. Înalta curte din Tribunalul galben, domnind peste amintire, trebuie să știe că Dinu Săraru n-a ajuns să învieze pasărea ucisă, dar s-a aplecat cu umerii și cu mintea sub legea jertfei, acolo de unde-și ia zborul pasărea de visării. Din pămînt în mărul cartargului, eroarea sonoră a făgăduinței. Apoi a descoperit, derutat, că știe despre Niște țărani totul sau aproape tot din ceea ce le-au pus în circă multele veacuri de umilintă. Și ni l-a povestit, stînd ingenunchat în Casiopeea Horezului. Apoi, din iarba celebră care crește dincolo de Olt, a scos în floarea agatelor chipul Ruxandrei Mărăcineanu — superstiția trandafirului îngemănînd neliniști tragice, oracolul unui suris rînit, aromă și spovedanie sinuoasă, curcubeu indoliat pe o streășină de riu.

Onorat Tribunal, totuși o cruce neagră mai plutește în lazurile lui Dinu Săraru. Vrînd să-și lipească, melancolic, timpla de vechiul zid al Brâncovenilor, a găsit peretele năruit. Paragină, dezolare și pustiu.

O pasăre ucisă. Și ziduri căzînd. Cuiva ar trebui să-i cînte păunul cel nehrănit cu boabe de mirt.

FANUȘ NEAGU

Cînd voi zice

Nicolae Radu...

Nicolae, tatăl lui se cheamă
Tot așa și bunul și tataie.
Cel abia născut, de bună seamă,
Că se va numi tot Nicolae.

Ca s-o-mpace însă și pe mamă
Ce de mic la sinu-i o să-l crească
Nicolae Radu se mai cheamă,
Nume vechi de viță românească.

Cînd voi zice Nicolae Radu
S-or sumete umerii de stîncă,
Ai băiatului înalt ca bradu'
Ce-are-n stei o rădăcină-adîncă.

29 aprilie 1980

Rememorare

Viață rău tocmită mi-a fost dată
Dacă vitregit am fost să fiu
Încă de copil orfan de tată
Iar ca tată, azi, orfan de fiu

Nu de unul doar cu gungurește
Ori pernește „copăcel” hai-hui
Ci călcînd eu sete, bărbătește,
Tată însuși el la rîndul lui.

Și-am simțit pentru intîia oară
Oda-n metru antic nu în mit
Ci ea rug pe care-a fost să moară
Ars de viu, ea Nessus chinuit.

Știu durerea s-o privese în față,
Nici sfîrșitul dîndu-mi n-o să tip
Opera de viață și de-o viață
Nimicîță să mi-o vîd, nu-l chip.

O nădejde am în toate-aceste:
Dirza noastră fire de țaran
Cît timp fiul fiului meu este
Nicolae-al III-lea Stoian

16 noiembrie 1982

NICULAE STOIAN

Iubirea de frumos

Despre omenie

Am primit scrisoare de la Piatra Neamț de la o văduvă cu un copil care bolnav fiind și internat de urgență la un spital, în timp ce era așadar în tratament de însănătoșire a fost înlocuită din postul de vințătoare într-o prăvălie unde lucra, rămînînd astfel fără piine copilului.

Mă roagă să o ajut prin revista Flacăra căreia i-a făcut cunoscut ne-cazul ei cu vreo trei săptămîni în urmă. O cheamă Tănase Elena, eu

personal nu o cunosc dar îmi îngăduia să mă întreb cu iubirea și îngăduința de cite sint în stare dacă acesta este felul de a se lucra cu un om neajutorat bolnav și văduv dacă ai săi colegi indiferent de cauzele care i-au dus la îndepărtarea din modesta slujbă ce o îndeplinea cu conștiințiozitate după cite se pare, au ales momentul psihologic potrivit să-i aducă la cunoștință că nu mai are ce căuta la prăvălia în care lucra. Nădăjdui că se va reveni asupra acestei hotărîri. Sfînta omenie moldovenească despre care am scris sute de pagini și eu sint sigur că va face dreptate cauzei văduvei și orfanului.

Muzeul literaturii din Iași impli-

nește zece ani de viață la sfîrșitul acestei luni. Cu acest prilej vor avea loc în capitala Moldovei manifestări culturale, sesiuni științifice cu invitați din țară de prestigiu. Neobositului director Arhip, unul dintre cei mai frumoși patrioți pe care i-am întîlnit, cel căruia îi datorăm deschiderea Muzeului Dosoftei din Iași, ținuța academică a prelegerilor de la Casa Pogor și atîtea altele, îmi îngădui să-i trimit un gând bun fiind eu însumi de două ori oaspete al asezămintelor muzeale din dulcele și sfințitul țîrg al neamului nostru Iașul lui Eminescu unde la Trei Ierarhi își dorm somnul de veac Alexandru Ioan Cuza, Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir...

IOAN ALEXANDRU

Teatrul Național — un teatru deschis?

O tristă concluzie

Un om care a împlinit șaptezeci de ani și și-a petrecut jumătate de veac în teatru, un om care în calitate de actor al primei scene a văzut de-a lungul existenței sale atîtea campanii de presă îndreptate împotriva Naționalului bucu-reștean, nu se miră și nu se sperie cu una, cu două. Dacă totuși m-am hotărît să iau cuvîntul, e pentru că rareori mi-a fost dat să citesc rînduri mai întrîgante decît cele semnate de Mihai Ungheanu în „Flacăra”. Ar fi prea ușor să pun violența atacului său pe seama unei păr-tiniri inovate. Eu socot, dimpotrivă, că-i expresia severității unui împătîmat al teatralului, pe care-l urmărește asiduu și îndeaproape, fără să se implice în nici un fel în bătăliile străine de faptul sce-nic și, în general, de cultură. Și tocmai această neclintită convingere e temelul uluirii și neliniștii mele.

Cum poate fi atît de rău informat un pasionat al artei care, fără îndoială, a văzut la Național în ultimii zece — doisprezece ani măcar „Danton” de Camil Petrescu, „Regele Lear”, „Îmblizirea scorpiei” și „Richard al III-lea” de Shakespeare, „Al patrulea anotîmp” și „Autobiografie” de Horia Lovinescu, „Romulus cel Mare” de Fr. Dürrenmatt, „Travesti” și „Viața unei femei” de A. Baranga, „Să nu-ți faci prăvălie cu scară” de Eugen Barbu, „Monolog cu fața la perete” de Paul Georgescu, „Cui l-e frică de Virginia Woolf?” de Eduard Albee, „Un fluture pe lampă” și „Cartea lui Ioviță” de Paul Everac, „Generoasa Fundație” de A. Buerro Valejo, „Tinerețea lui Moromete” de Marin Preda, „Fata din Andros” de Terențiu, „A treia

Publicînd materialele de mai jos, care reprezintă răspunsul Teatrului Național „I. L. Caragiale” în cadrul anchetei: Teatru Național — un teatru deschis? (I), realizată de revista „Flacăra”, ținem (dat fiind tonul lor) să facem încă o dată precizarea că e firesc ca într-o dezbatere să apară opinii diverse. Această însă nu înseamnă automat o suprapunere exactă cu punctul de vedere al redacției. Am solicitat pe distinsul actor Radu Beligan, artist al poporului, să nu mai prefereze la adresa revistei injurii și calomnii, mai ales că Flacăra prețuiește eforturile sale ca actor și director de teatru.

Răbdarea de a aștepta adevărul dintr-o dezbatere n-are nimic de-a face cu pripa de a-l afla din prima replică. E, dealtfel, și o regulă a teatralului, se pare, că abia după căderea cortinei poți afla adevărul întreg.

Urăm încă o dată Teatrului Național „I. L. Caragiale” activitate rodnică.

Un articol, semnat de Mihai Ungheanu, tăgăduiește orice merit activității desfășurate de Teatru Național vreme de două decenii. Nu este o analiză responsabilă a creațiilor acestei scene, nu este o analiză care să țină seama în mod corect de realizările ansamblului artistic și de ecoul lor în rîndurile spectatorilor și ale opiniei critice. E vorba de o condamnare fără drept de apel a tuturor înfăptuirilor Teatrului Național dintre care nu puține au fost socotite de cronica dramatică și de public evenimentele ale vieții scenice. Sint anulate dintr-o dată nenumărate piese și spectacole, în care s-au impus talentul atîtor scriitori, actori, regi-zori și scenografi ce constituite o însemnată parte a mișcării culturale din țara noastră.

Acceptăm oricînd obiecții argumentate și sintem gata să le luăm în considerație cu o maximă receptivitate, întrucît socotim că numai printr-o confruntare deschisă e posibilă viața artei, dar respingem ferm judecățile pătinoare și care ignoră deliberat realitatea.

Mitzura Argehi, Coca Andronescu, George-Paul Avram, Radu Beligan, N.

Brancomir, Simona Bondoc, Paul Bortnovski, Mihai Berechet, Cristina Bugeanu, Ioana Bulcă, Eugen Cristea, Gheorghe Cozorici, Damian Crismaru, Costel Constantin, Gheorghe Cristescu, Tamara Crețulescu, Florina Cercel, Cezara Dafinescu, Costache Diamandi, Cella Dima, C. Dinulescu, Cristina Deleanu, Gheorghe Dinică, B. Elvin, Mihai Fotino, Valeria Gagealov, Matei Gheorghiu, Radu Gheorghe, Al. Georgescu, Grigore Gonța, Ion Henter, Marian Hudac, Al. Hasnaș, Răducu Itcuș, Catița Ispas, Heana-Stana Ionescu, Andrei Ionescu, Aimée Iacobescu, Emil Liptac, Rodica Mureșan, Mihai Mălaimare, Eugenia Maci, Emil Mureșan, Victor Moldovan, Matei Alexandru, Adela Mărculescu, Ion Marinescu, Marin Moraru, George Motol, Sanda Manu, Olexa-Delia Mateescu, Silvia Năstase, Mihai Niculescu, Marin Negrea, Florian Nicolau, Gr. Nagăcevschi, Iulian Necșulescu, Anca-Ovaneș, Dorosenco, Gabriel Oseciuc, Horea Popescu, Emanoil Petrut, Valentin Plătăreanu, Florin Piersic, Rodica Popescu, Didona Popescu, Silvia Popovici, C. Rautchi, Carmen Stănescu, Elena Sereda, Iamandi Șerban, Ilina Tomoroveanu, Mihai Tofan, George Ulmeni,

„Criticii pe care-i văd la teatru...”

(Urmare din pagina 15)

Național „I. L. Caragiale” nu-l joacă pe I.L. Caragiale, nu are un mare spectacol Caragiale!

— Nu cred că Naționalul trebuie să fie o arhivă Caragiale sau un muzeu de orice alt fel (după cum nu cred că oricine și oricînd poate denunța ca pe o nedreptate faptul de a nu fi fost jucat acolo). Dar observația lui M. Ungheanu că Teatru Național nu are în mod curent un mare spectacol Caragiale merită toată atenția. Dealtfel și stilul Teatrului Național poate părea mai mohorit (fiindcă nu este elucubrant), dar eu mi-aș veda cu plăcere, și în viitor, traduse întelele dra-maturgice pe o asemenea scenă care a dat, ca impact cu actualitatea politică, ca-

drul unui răsunător succes piesei mele „Cartea lui Ioviță”.

— Sinteți și un admirat publicist. Dar de ce sinteți atît de puțin prezent în presă?

— Cel mai ușor mi-ar fi să spun că în ultima vreme am scris multe piese, care mi-au luat toată patima sufletească. Și n-aș minți. Cred mai mult acum în oficiul de însănătoșire și progres pe care îl poate stimula opera de artă decît în eficacitatea publicistică.

— De ce credeți asta?

— Mi se pare că unele lucruri au fost spuse, și bine, de prea multe ori în presă, fără ca din ele să decurgă toate consecințele dorite. Admir pe cei care pot lua în piept, de fiecare dată, realitatea concretă, fără să obosească și fără să piardă speranța unei înviorări precipitate a acestor zone în care mai persistă o inextricabilă umbră. Eu unul parcă m-am mai în-țelepțit. În orice caz, cei care îmi vorbesc astăzi despre unele piese ale mele cu sa-

tisfacție au ajuns tot atît de numeroși ca și cei care îmi vorbeau ieri despre articolele din presă. Ceea ce înseamnă, în primul rînd, că teatrul a cîștigat mult în difuziune.

— Ce ne mai promite dramaturgul Paul Everac? La ce lucrați, ce proiecte aveți?

— Stimate Ilie Purcaru, a devenit pentru mine o clauză de stil să nu anunț nicio-dată vreun proiect, atîta vreme cît nu este împlinit. Am să vă spun de aceea că tocmai azi, 2 noiembrie, în ziua convorbirii noastre, voi citi, pentru prima dată, într-un mediu familiar, cea mai recentă piesă a mea, care se numește „Biroul”. Ea coincide fericit, în această toamnă rodnică, cu apariția, tot astăzi, a volumului de „Teatru comentat”, publicat de Editura Eminescu, și care cuprinde sub denumirea „A cincea lebădă”, zece din piesele cele mai reprezentative ale autorului pe care ați avut bunăvoința și răbdarea să-l intervievați.

CHIRIL ECONOMU

O surpriză mai mult decît plăcută, o surpriză înviorătoare este apariția Suplimentului revistei Contemporanul (noiembrie 1982). Conceput grafic într-o manieră elegantă, modernă, Suplimentul este un muzeu imaginar al timpurilor noastre, incitant și viu. Paginile „ard” împreună cu prezentul fierbinte, oferind cititorului certitudinea că se află în lăuntru Actului Cultural Actual: literatură, teatru, muzică, plastică, film. Și pentru a avea o imagine rotundă a acestei prime apariții, să evidențiem calitatea excepțională a ilustrației, o adevărată „cameră obscură” a realității. Așadar, conturînd aerul nou de la Contemporanul, Suplimentul, iată, devine un posibil reper în publicistica noastră culturală. (G. Cușnarencu)

„Egalul“ de la Craiova și concluziile lui

Derbiul Universitatea - Dinamo a stîrnit la Craiova, dacă nu chiar în întreaga Oltenie, un interes extraordinar. Cu 3 ore înainte de meci se vinduseră 37.000 de bilete (auzind asta, antrenorul lui Bordeaux, Aimé Jacquet, numai că nu și-a făcut cruce), dar în tribunele stadionului „Central“ se vor înghesui peste 50.000 de spectatori, unii dintre ei urmărind partida în genunchi (la propriu), lingă gardul de lingă gazon. Ce-au văzut ei?

O primă repriză la discreția gazdelor. În primele 45 de minute, Craiova a dat tonul partidei, supunîndu-și adversarul unei presiuni continue, adesea transformată în „asediu“. Ea a marcat un gol (minutul 23, „cap“ al lui Geolău după o lovitură liberă executată de Balaci), dar n-a reușit să se desprindă decisiv din mai multe motive: a) s-a arătat prea nervoasă (Balaci a văzut cartonasul galben încă din minutul 17); b) n-a avut în Cămătaru (încă nerestabil) virful penetrant din alte partide; c) a întîlnit un cuplu de fundași centrali (Dinu, Nicolae) foarte siguri în intervenții; d) a ratat câteva ocazii de gol, între care cea a lui Cămătaru (minutul 20, reluare cu capul la centrarea lui Cîrîu) a fost cea mai clară; e) n-a putut controla, ca în alte dăți, zona centrală a terenului, Donose și, mai ales, Țicleanu fiind într-o zi mai slabă (a surprins, punct de vedere împărțit și de antrenorul secund al naționalei,

Balaci a mai avut o tresărire de orgoliu (șut „peste“ după câteva driblinguri derutante), minutele de pină la fluierul final al arbitrilor Radu Pătrescu (corect cu excepția toleranței față de Ion Marin) aparținînd bucureștenilor. În acest interval, pe fondul căderii fizice a craiovenilor, Dinamo ar fi putut să cîștige, dar n-a făcut-o pentru că: a) jucătorii săi s-au mulțumit cu puțin, tratînd cu superficialitate cele 4-5 faze în care au avut, în atac, superioritate numerică (mai ales după eg. suferind o ruptură musculară, Tilihoi a părăsit terenul, iar Ungureanu a devenit, din același motiv, simplu figurant, călcînd cu greutate); b) Lung a fost foarte prompt în câteva intervenții; c) Dragnea a ezitat (minutul 88), simțindu-se cu musca pe căciulă (era ofsaid, dar steagul tîșierului Mircea Neșu a rămas jos) și sînd într-un tirziu, după ce Lung îi închisese unghiul, mingea izbind stîlpul porții craiovene. În rezumat, un final evident mai bun pentru Dinamo, care a reușit să scape cu fața curată și de acest al cincisprezecelea val, rămînînd neînvinsă în campionat după 1.350 de minute de joc, performanță pentru care, firește, elevii lui Nicușor, și Nicușor însuși, merită felicitări.

Așadar, un 1-1 echitabil, care mulțumește și, în egală măsură, nemulțumește ambele grupări, fiecare judecînd după partea de meci care i-a aparținut: Craiova după primele 45 de minute, Dinamo

care Craiova urmează s-o dispute, în 24 noiembrie, la Bordeaux în cadrul turului 3 al Cupei U.E.F.A. În această idee, meciul cu Dinamo a avut darul de a lămuri unele lucruri. Dincolo de anumite circumstanțe atenuante (accidentările lui Cămătaru și Crișan, ultimul foarte șters în cele 22 de minute cit a jucat contra lui Dinamo, oboseala acumulată într-un final de sezon foarte încărcat, cu meciuri la club și la națională etc.), credem că se poate vorbi la Craiova de o oarecare superficialitate în instruire. Cum altfel decît printr-o pregătire fizică insuficientă (sau, oricum, nu la nivelul pretențiilor unei formații intrate de acum în elita europeană) trebuie să ne explicăm prăbușirea echipei în finalul întîlnirii de sîmbătă? Prea desele întîinderi și rupturi musculare (cărora, din păcate, le-au căzut victime, tot sîmbătă, Tilihoi și Ungureanu) par să susțină temerile noastre. Pînă la meciul de la Bordeaux rămîne însă suficient timp pentru ca antrenorii Oțet și Ivan (în a căror competență și discernămint credem) să găsească cele mai bune soluții spre a readuce echipa în plinitudinea forțelor, în așa fel încît, în fața lui Girondins, aceasta să poată evolua la nivelul maxim al posibilităților, ca avînd de suplinit, reamintim, și absența lui Balaci, suspendat pentru două cartonașe galbene. Tehnicienii craioveni au solicitat selecționerului Mircea Lucescu să-l scutească pe internaționalii Universității (mai puțin pe Balaci) de oboseala partidei amicale de la Karl Marx Stadt, cu reprezentativa R.D.G. Scotînd îndreptățită cererea lor, am scris și noi în acest

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Mircea Rădulescu, neutilizarea lui Irimescu, jucător recunoscut pentru forța sa); f) n-a rămas cu numai 10 adversari în față, eliminarea lui Ion Marin impunîndu-se (minutul 25, fault grosolan asupra lui Cîrîu) după ce dinamovistul primise, chiar în minutul 1, un cartonaș galben (intervenție dură asupra lui Geolău). În rezumat, 45 de minute dominate de Craiova, net, limpede (la pauză unii încă mai sperau, după aspectul primei reprize, la un 3, 4-0! ?), dar în compania unui Dinamo matur, care nu și-a pierdut capul și nici ritmul „închizînd“ jocul și avînd chiar câteva zvicniri (indeobște prin Orac) spre poarta lui Lung.

Repriza a doua a început la fel, studenții asaltînd careul lui Moraru, și el foarte exact și sobru. După un sfert de oră însă, spre mîhnirea spectatorilor, Universitatea „s-a stîns“ și Dinamo s-a instalat tot mai increzătoare, în atac. După ce Iordache a egalat (minutul 61, la o lovitură liberă semnată de Orac),

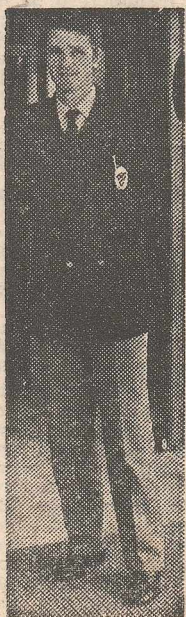
după ultimele 45. În ansamblu, un meci de nivel tehnic satisfăcător, dar subminat de nervozitatea din start, căreia i-a dat apă la moară, surprinzător, și antrenorul secund al gazdelor, Nicolae Ivan, pe care arbitrul l-a scos (pentru proteste) din incinta terenului. Chiar dacă în momentul acela Ivan avea dreptate (el i-a cerut socoteală lui Radu Pătrescu după al treilea fault grosolan al lui Ion Marin), socotim ieșirea lui drept nepermisă și apreciem hotărîrea arbitrilor regularizantă. S-au acordat, cu totul, 6 cartonașe galbene (în ordinea Ion Marin, Balaci, Iordache, Tilihoi, Ungureanu, Ștefănescu), dar un avertisment merita și Stredie care, în minutul 48, i-a aruncat ostentativ mingea arbitrului, nefiînd de acord (se putea altfel? Jucătorii noștri parc-ar fi, ei înșiși, arbitri! ?) cu o decizie a acestuia.

Lăsînd de o parte implicațiile acestui 1-1 (Dinamo a urcat la +6 în clasamentul adevăratului, Universitatea a coborît la +2), derbiul de sîmbătă a interesat în mod deosebit în perspectiva partidei pe

sens, iar Mircea Lucescu n-a întîrziat să dea un răspuns favorabil. Ștefănescu și ceilalți au rămas la Craiova, dar ei trebuie să înțeleagă că zilele acestea vor trebui dedicate nu doar odihnei (oboseala jucătorilor olteni e reală, dar ea nu trebuie exagerată), ci și, mai ales, unei refaceri active. Fără multă sudoare și fără multă seriozitate, Craiovei îi va fi foarte greu să treacă peste „obstacolul“ Bordeaux, echipa franceză (cu Trésor, Tigana, Giresse, Lacombe, dar fără Girard și Müller) fiind un adversar cu adevărat redutabil. Nu o sperietoare (spre deosebire de confratele Vasile Căbulea, nouă nu ne e teamă de Girondins!), dar o formație solidă și matură, înaintea căreia Universitatea are datoria să se pregătească cu maximum de responsabilitate. Nu ne îndoim că va proceda exact așa, obligațiile ei fiind azi, cînd a rămas singura reprezentantă a fotbalului românesc în cupele europene, mai mari ca orîcînd. La treabă băieți, și mult succes!

Aimé Jacquet:

„Meciul din 24 ar putea fi decisiv pentru calificare“

De vineri seară pînă duminică dimineață, Craiova a avut 3 oaspeți deosebiți: Aimé Jacquet, antrenor principal la Girondins de Bordeaux, Didier Couecou, director tehnic în cadrul aceluiași club Dominique Rousseau, trimis special al ziarului parizian „L'Equipe“.

La câteva minute după meciul Universitatea - Dinamo, l-am abordat pe Aimé Jacquet, fost jucător profesionist la Stade de Reims și Olympique Lyon, din 1980 antrenor al formației cu care Universitatea se va întîlni, la 24 noiembrie și 8 decembrie, în turul 3 al Cupei U.E.F.A. Spre surprinderea lui Rousseau („Jacquet e tăcut ca un pește, dintre toți antrenorii francezi el vorbește cel mai puțin“), tehnicianul bordelez s-a arătat mai mult decît amabil.

- Ce impresie v-a lăsat Universitatea?
- Ca și orașul, pe care l-am găsit foarte frumos, echipa mi-a lăsat o impresie plăcută. E solidă, bine articulată și are temperament.
- Azi a avut chiar prea mult!
- Vă referiți la cartonașe? Și noi avem necazuri cu ele. Iată, fundașul dreapta Rohr nu va juca în partida cu Craiova, acumulînd două cartonașe.
- Mai aveți și alte necazuri?
- Müller, Girard și Giresse sînt contuzionați și folosirea lor, a primilor 2 mai ales, e problematică. Giresse însă e în refacere, totuși n-a putut juca în națională, miercuri, contra Olandei. În schimb, de la Girondins, au evoluat Trésor și Tigana și amîndoi s-au descurcat foarte bine. Am văzut meciul de la Rotterdam, 2-1 pentru Franța. Olandezii au fost penibili.
- Noi știm că Dieter Müller n-are drept de joc în Cupa U.E.F.A.
- De unde?! El a fost în teren în partida cu

- Jena, pe care am cîștigat-o. Apoi s-a accidentat și e aproape sigur că nu va reîntra pînă în primăvară.
- Să ne întorcem la Universitatea: care dintre fotbalistii ei vi s-a părut mai bun?
- Donose. Pe Balaci, despre care am auzit multe lucruri frumoase, nu l-am urmărit în mod special, el urmînd să absenteze de la Bordeaux. M-a impresionat Ștefănescu, dar parcă a riscat cam mult.
- Asta ar trebui să vă bucure, nu?
- De ce? Nici un meci nu seamănă cu altul. Noi acordăm partidei cu Craiova o mare importanță, dovadă că am venit aici și eu, și Couecou. Considerăm că meciul din 24 ar putea fi decisiv pentru calificare.
- De ce, se joacă doar tur-retur?
- E adevărat, dar sîntem conștienți că returul, programat tocmai în 8 decembrie, va însemna pentru noi un handicap în plus: clima. La Bordeaux, unde n-a mai nins din 1965, sînt acum în jur de 20 de grade. Băieților mei le va fi greu să joace pe zăpadă. Din acest punct de vedere, norocul l-a surdit Craiovei, sortii hotărînd disputarea primei manșe în Franța.
- Ne-ați putea da un pronostic?
- Cred că meciurile vor fi strînse, oricare dintre echipe putînd pătrunde în turul 3. M-aș bucura, firește, ca echipa aceea să fie Girondins, dar acum, după ce-am văzut-o pe Universitatea, pot spune, cu sinceritate, că va fi foarte greu. Dealtfel, ca stil și ca temperament, formațiile noastre seamănă. Și publicul e cam la fel, pătimaș și la Craiova, și la Bordeaux.
- Din păcate, nu vă putem urma succes!
- Nici eu dumneavoastră! Un verra.

OVIDIU IOANIȚOIA

De ce țin cu Rapid

Rapid nu-i echipă de fotbal
Rapid este noapte și zi
Rapid e o stare de spirit,
Rapid e un mod de a fi.

Rapid e refuzul stagnării
Rapid nu-i cărută de blegi,
Rapid este nonconformismul
Rapid e că poți să alegi.

Rapid e istoria simplă,
Rapid este dreptul la nu,
Rapid e puterea multimei,
Rapid este eu, el și tu.

Rapid nu-i iubire comodă,
Rapid e un club de săraci,
Rapid e o stea populară,
Rapid nu-ți dă dreptul să taci.

Rapid este geniul cel ieftin
Și pacea modestului bîld,
De-aceia și astăzi și miine
Eu țin cu cei mulți: Hai Rapid!

ADRIAN PĂUNESCU

Propuneri

Intr-un moment în care publicul s-a reîntors în tribune (ultima dovadă, cei 50.000 de spectatori prezenți sîmbătă la Craiova) și în care însuși fotbalul românesc, cu lumina și umbrele lui, pare angajat pe drumul redresării (desi mai e mult pînă departe), se simte, mai mult ca altădată, nevoia unor schimbări.

Prima se referă la cartonașele galbene. Din această toamnă, s-a renunțat, fără prea multe argumente, la sistemul care implica suspendarea automată a unui jucător după acumularea a două cartonașe galbene. Noua manieră de penalizare (administrativă, dar aplicabilă numai la nivelul diviziilor A și B) nu și-a dovedit eficiența, iar înmultirea ingrijorătoare a actelor de indisciplină n-a făcut și nu face altceva decît să ilustreze acest adevăr la îndemîna oricui. La o oră la care sistemul două cartonașe galbene = o etapă de suspendare continuă să funcționeze pe plan internațional (ultima lui „victimă“ fiind Ilie Balaci), pledim pentru reintroducerea lui în fotbalul românesc. Cu o condiție: contabilizarea avertismentelor să fie finută și urmărită în mod public (eventual prin ziarul „Sportul“), în așa fel încît să nu se mai repete incidente ca acela care, în sezonul trecut, a permis (printr-o interpretare pro domo) abuziva eliminare a Craiovei din Cupa României.

A doua propunere, nici ea menită să răstoarne lumea, dar inspirată din realitatea imediată, vizează obligativitatea grupărilor din diviziile B și C de a utiliza un junior în teren, schimbarea acestuia putînd fi făcută numai prin introducerea unui alt junior. La timpul ei (hotărîrea e mai veche), măsura a fost justificată de media de vîrstă (28,5 ani), foarte ridicată în echipele respective. Ea însă a devenit, cu timpul, un handicap și toată lumea știe cum se întîmplă azi: primul junior stă în teren 4-5 minute, după care e substituit de un alt junior, care abia dacă apucă să ajungă să predea legitimația, fiind imediat înlocuit cu un fotbalist mai experimentat! ? E un procedeu (sau un subterfugiu) la care apelează, cu puține excepții, toate divizionarele B și C, care nu fac altceva decît să folosească unica portită a unui regulament (în acest punct) depășit, vetust. De pe urma unei astfel de prevederi, nu cîștigă nimeni: nici echipa în cauză (silită să utilizeze doar 12 jucători), nici juniorul în cauză (trimis în teren doar spre hazul tribunei). Așa sînd lucrurile (și însuși federația nu pretinde c-ar sta altfel), socotim că a sosit momentul ca respectiva prevedere din regulament să fie abrogată, renunțarea la ea, ca și reintroducerea sistemului suspendării automate după două cartonașe, urmînd să aducă, după părerea noastră (împărtășită de majoritatea tehnicienilor cu care am discutat), numai beneficii fotbalului românesc. Vom mai reveni.

EMIL NEGOIȚĂ

Rugbi

Un campionat tensional

După grandioasa victorie a tricolorilor noștri asupra redutabilei echipe de rugbi a Franței, în așteptarea viitoarelor confruntări internaționale, iată-ne reînforși la preocupările interne și la partidele importante ale campionatului republican. În săptămâna trecută, în cadrul etapelor a 9-a și a 10-a, dispătate la interval de numai trei zile, s-au desfășurat două din cele mai hotărâtoare întâlniri la virf, ambele pe stadionul din Ghencea (teren II), cel atât de incomod, amenajat în detrimentul spectatorilor și supporterilor sportului cu balon oval.

Miercuri, în ciuda faptului că evolua pe arena proprie, Steaua a pierdut în fața lui Dinamo cu scorul de 16-18, după ce la un moment dat conducea cu 15-12, deși, la repriză, fusese condusă cu 12-3!!! Evoluția scorului certifică un joc foarte disputat și chiar pasionant prin alteranța emoțiilor, dar marchează și o incapacitate tactică de a menține un rezultat și eventual de a-l amplifica favorabil. Înaintarea de la Dinamo, bizuită deosebi pe aportul lui Dărăban, Caragea și Enciu, s-a dovedit superioară celei conduse de Munteanu, M. Ionescu și Murariu, mai ales în momentele fixe de joc. Ambele echipe au revizuit severitatea scorului numai prin folosirea unui joc deschis și mobil, cu aportul treisferturilor și contraatacurilor, remarcându-se Paraschiv și Aldea de la Dinamo, precum și Alexandru, Vărzaru și fundasul Codoi, de la Steaua, acesta din urmă dovedind o lovitură sigură de picior, un bun plasament și hotărâre în contraatac. Victoria lui Dinamo, de justete, este meritată, printr-un mai bun tonus competițional și pregătire psihologică superioară. Vădit oboșită, însă, echipa Dinamo avea să primească, după două zile, simțată, pe stadionul Olimpia, replica onorabilă și curajoasă a echipei Rapid pe care, deși o învinge în final cu 37-19, o admite, la un moment dat, avantajoasă cu 19-18!

Duminică trecută, la o prea matinală oră (9,30) pentru acest anotimp, pe brumă și ceață, am asistat la partida Steaua - Farul, în care victoria steliștilor cu 15-3 (6-3) a fost greu obținută și pe urma unor faze adesea confuze și pline de nervozitate, în afara fair-play-ului, fapt la

care a contribuit în bună măsură și prestația mediocră a arbitrilor D. Grigorescu, care a influențat chiar și rezultatul la pauză, refuzând un eseu Farului! Echipa redutabilului internațional Dumitru, căpitanul echipei constănțene, a greșit flagrant însă, angrenându-se într-un joc destructiv și revanșard prin atac la persoană, ceea ce a creat momente nedorite și tensiuni străine adevăratului joc sportiv. Nu trebuie să se uite că rugbiul nu este un joc de gladiatori, nici de circ roman! Fundasul Vasile Ion a transformat, ca și în meciul cu Franța, o lovitură de pedeapsă de la aproximativ 40 metri, dar, ca și atunci, gafează în propriile buturi, oferind amabil un eseu stelistului Fuicu!

O epurare a elementelor recalcitrante, cum și a celor care vor să câștige prin orice mijloace, trebuie să stea în atenția cluburilor noastre nu numai fruntase, dar și a Federației de rugbi, incluzând și atenția față de prestigiul arbitrajelor!

În general, selecționabilii noștri s-au impus și în etapele de campionat, întărindu-ne încrederea în viitoarele „leșiri” internaționale. În momentul de față, campionatul intern este condus de o triadă autoritară Farul - Dinamo - Steaua, la egalitate de puncte (28), formații care, de fapt, procură cei mai mulți jucători naționali noștri. Cu atât mai mult ele au obligat morală a unei educații corespunzătoare în rindul cadrelor de elită!

O nouă ierarhie a rugbiului european?

Ultima victorie a României asupra Franței, reputată spre sfârșitul lumii trecute la București, a stîrnit un flux admirativ internațional fără excepție asupra valorii crescute a rugbiului nostru.

Categoric în acest sens apare declarația binecunoscutului ziarist de specialitate Henri Garcia, de la „L'Equipe”: „Cea mai frumoasă consolare a „15”-lui Franței este aceea de a fi pierdut onorabil în fața celei mai puternice echipe române din toate timpurile”.

Absolutizarea aprecierilor și preferința superlativelor pot fi justificate adesea în practicarea langajului gazetăresc nu doar spre înobilarea unui elogiu, ci urmărind și efecte ditirambice pentru diminuarea eșecului și absolvirea învinsului.

De data aceasta, însă, corul unanim al

jurnaliștilor occidentali, precum și al conducătorilor destinelor rugbiului francez, a fost nevoit în unanimitate să cînte pe o singură voce o autentică odă tricolorilor noștri.

Dar tonalitatea laudativă n-a rămas numai ecoul presei occidentale.

Iată că tehnicianul sovietic Vladimir Nekrasov, din conducerea Federației de rugbi a U.R.S.S., prezent la Giulești cu ocazia confruntării, se arată la fel de entuziasmat, neprecupețind afirmații la fel de absolutiste: „România rămîn imbatibili pe înaintare... Este de imaginat ce capacitate va avea XV-le României atunci cînd și treisferturile vor ajunge la valoarea înaintașilor”. Asemenea considerente, deși obiectiv laudative, trebuie să ne atragă atenția chiar mai mult decît celelalte, intrucît lucrurile s-au complicat în această desfășurare a „Cupei F.I.R.A.” - ediția 1982-1983.

Reprezentativa de rugbi a U.R.S.S. a învins la Mergnac pe aceea a Franței, alcătuită din garnitura secundă, cu scorul de 12-6.

Considerată de mulți drept o reală surpriză, pentru noi ea constituie un rezultat firesc, după acel 10-10 din ediția trecută, cînd Franța a scăpat greu cu fața curată. Am fost la Moscova anul trecut, urmărind victoria noastră: România - U.R.S.S. 18-3, dar în ciuda rezultatului aparent categoric, meciul a fost dificil și tensionat. Prin victoria neprevăzută asupra noastră, Italia ocupase locul II în clasamentul final, mulțumindu-se cu poziția treia.

Anul acesta, prin dubla înfrîngere a Franței, rămîn trei pretendente la titlul european: U.R.S.S., România și Italia. După ce în trecutul clasament, U.R.S.S., printr-o inexplicabilă neșansă, ocupase locul 5 în grupa A, fiind propusă retrogradării, prin hotărîrea Congresului F.I.R.A. de a se reveni la formula cu șase echipe în prima grupă valorică, validîndu-se și Marocul, iată că aceeași formație a U.R.S.S. ocupă actualmente locul prim în deschiderea competiției, cumînd 6 puncte din 2 jocuri.

Părerea noastră este că meciul decisiv îl vom vedea în primăvara viitoare la Kiev, în 8 mai, cu ocazia întâlnirii dintre Uniunea Sovietică și România, cînd se va hotărî, aproape sigur, noua suprematie europeană. În orice caz, centrul valoric al rugbiului continental s-a deplasat într-o nouă zonă fierbinte și este evident faptul că asistăm la o nouă stratificare spectaculoasă.

TUDOR GEORGE

Șapte ani de suspendare pentru lipsa altor șapte!

Așa cum era de așteptat, U.E.F.A. nu a arătat nici cea mai mică urmă de clemență în judecarea actelor de indisciplină petrecute pe terenul din Sarajevo, ale căror „eroi” au fost jucătorii hunedoreni Dumitrache și Gabor. La sfîrșitul săptămînii trecute, în urma analizării foii de arbitraj și a raportului observatorului neutru, uniunea europeană a trimis pe adresa federației noastre un telex, comunicînd sancțiunile luate: interzicerea participării jucătorului Florea Dumitrache la oricare partidă aflată sub auspiciile U.E.F.A., pînă la data de 12 noiembrie 1989; suspendarea jucătorului Romulus Gabor pentru 5 meciuri oficiale în cupele europene intercluburi; amendarea clubului Corvinul Hunedoara cu suma de 1.000 franci elvețieni. În cazul în care arbitrul partidei, italianul G. Menegalli, va cere despăgubiri pentru leziunile fizice produse (Dumitrache l-a lovit cu capul în față), același club va fi nevoit să suporte cheltuielile necesare îngrijirii medicale! Cu drept de contestație - contra taxei de 1.000 franci elvețieni.

Sînt cîteva lucruri care nu pot trece neobservate. Eliminată din competiție, Corvinul a făcut multă teavură pentru un gol discutabil, marcat cînd scorul era deja 3-0 pentru adversari. S-a văzut încă o dată lipsa de experiență a echipei, care și-a pierdut pur și simplu capul în momentele dificile, acuzînd din plin șocul. Cu alte cuvinte, șansa de a reprezenta fotbalul românesc într-o competiție europeană s-a întors în cele din urmă impo-

triva echipei hunedorene, jucătorii sînt pierzînd busola și în ultimul meci de campionat, cînd Steaua a cîștigat clar la Hunedoara. S-a adevărit încă o dată că de la sublim pînă la dezastru nu e decît un pas, că o echipă care trece de la nivelul fotbalului intern la cel practicat pe plan internațional trebuie să fie mai întîi bine armată psihic, dincolo de atât de necesarele calități tehnico-tactice. Nu ar fi pentru prima oară cînd, izbindu-se din plin de realitatea fotbalului internațional, o formație românească ar aluneca pe tobogan și pe plan intern, ieșînd mult slăbită, nu întărită, din șocul cu echipele mari ale continentului. La polul opus, prin excepție, am situa echipa campionatului, Dinamo, care după Aston Villa a reușit să-și strîngă rîndurile și să obțină la Craiova o remiză deloc scontată de specialiști.

În ceea ce îi privește pe cei doi jucători, sigur că excluderea lui Dumitrache pe timp de... 7 ani poate să surprindă oarecum, ținînd mai ales cont de felul în care se judecă cazurile similare în fotbalul nostru. Dealtfel, în paranteză fie spus, Biroul Federației române de fotbal, încercînd să anticipeze sancțiunile U.E.F.A., a găsit de cuviință să-i pedepsească pe cei doi jucători hunedoreni cu cite un... avertisment!? S-a discutat, e adevărat, și despre posibilitatea de a-i pune pe Dumitrache și Gabor să plătească ei înșiși contravaloarea în lei a amenzii aplicate clubului. Aici însă lucrurile nu mai sînt atât de simple. Într-un articol de o ținută

exemplară, scriitorul Fănuș Neagu pune în „Luceafărul” de simbătă trecută degetul chiar pe rană. Ne permitem să-l citim (textul se află sub titlul „Cînd nu există riscul meseriei”): „...Lipsit de un statut al său, jucătorul român de fotbal nu-și face datoria cum trebuie, e lenes, colțos și, după caz, suferă de mania persecuției sau de complex de superioritate. [...] În amîndouă cazurile, bineînțeles, e vorba de un dispreț respingător la adresa dragostei cu care i-am înconjurat. Dar e vorba și de educația pe care o desfășoară federația și cluburile. apoi de cei șapte ani de-acasă, de nivelul de cultură (și-al jucătorilor și-al antrenorilor), de respectul ce ni-l datorăm unii altora ș.a.m.d. Și pentru că toate acestea la un loc nu au dus la rezultatele dorite - dovadă șirul interminabil de brutalități la care sîntem martori - mereu - cred că a sosit timpul să trecem la aplicarea pedepselor celor mai usturătoare. Suspendările pe o etapă două sau trei sînt luate în ris, iar muștrările publice sînt primite ca un fel de laudă. Tot cei-întărită și-și doare pe scandalagii sînt amenzi. Dar cu cit să-l atîngi la buzunar pe Dumitrache de la Corvinul Hunedoara? Aici, totuși, cîntecul devine negru și minia forurilor sportive trebuie să se topească, fiindcă Dumitrache ar putea să întrebe: pe baza cărui statut doriți să mă judecați? Jucătorul român de fotbal nu are unul. Pe baza celor șapte ani de de-acasă? O admirabilă punere la punct, la care subscriem cu cea mai mare plăcere.

DUMITRU GRAUR

Dubla existență

Este adevărat, mintea omenească a născocit aparate care ajung pe alte planete, le filmează și transmit imaginile pe Terra. Dar n-a fost inventat nimic pentru cunoașterea gîndurilor ascunse...

Să fie, însă, nevoie de așa ceva, atîta timp cît gîndul nu este tradus în fapt? Iar dacă începe materializarea ideii, este cumva imposibil de aflat preocuparea cuiva care săvîrșește fapte ce lezează interesele celorlalți? Întîrzierea cu care acționăm uneori, în astfel de cazuri, are, dacă analizăm lucrurile bine și sincer, alte explicații: indiferența, nepăsarea, atitudinea formală - implicit ireponsabilă - cu care se îndeplinesc, pe alocuri, atribuții precise privind cunoașterea oamenilor.

Cazul fostului student anul 2 al Institutului de marină din Constanța - Mihai Vulpe - oferă, din păcate, posibilitatea reflectării profunde din partea factorilor responsabili, în primul rînd, însă nu în mai mică măsură, din partea foștilor lui colegi, asupra datoriei pe care o avem fiecare de a ne cunoaște aproapele. de a nu ne fi indiferență posibilitatea pătrunderii unor elemente incorecte în anumite locuri și domenii, care le-ar permite să-

virșirea unor fapte antisociale greu reparabile.

Să ne imaginăm ce s-ar fi putut întîmpla în cazul că Mihai Vulpe - descoperit recent de Miliția municipiului Constanța ca autor a unui număr de 33 fapte penale: 17 furturi din locuințe, 3 furturi din autoturisme, 6 tentative de furturi din locuințe și 7 tentative de viol - ar fi reușit să-și continue viața dublă, de student și infractor, pînă la absolvirea institutului? Evident, se pot face tot felul de supoziții, inclusiv cu privire la eventuala renunțare a acestuia la preocupările infracționiste, ceea ce este mult discutabil și în neconcordanță cu cerințele justiției, cu scopul acesteia.

Mai apropiată de realitate este, însă, varianta săvîrșirii unor fapte mult mai grave - dacă luăm în considerare psihologia infractorului înrîit și venal.

Dar nu este nevoie să anticipăm fapte imaginare pentru a ne da seama de pericolul social pe care îl prezintă un astfel de individ, atîta vreme cît infracțiunile deja săvîrșite sînt deosebit de grave. Întrebarea care se pune și asupra căreia ar trebui să meditam profund, pentru a desprinde concluzii pentru alte situații similare, este: putea fi Mihai Vulpe, dacă nu prevenit să comită asemenea fapte, cel puțin descoperit mult mai aproape de începutul activității lui

infracționiste?

Să reținem ceea ce am subliniat mai înainte, că el nu era un borfaș voiajor prin cine știe ce localități din țară, ci se afla într-o instituție de învățămînt, unde urma un program bine stabilit, a cărui comportare dubioasă putea (trebuia) să fie observată atât de cadrele didactice, cît și de colegii cei mai apropiați.

Oare faptul că M. V. pleca mereu singur ore în șir, pe timp de noapte, revenînd la cîmîn cu tot felul de obiecte, pe care le valorifica ulterior amatorilor de chillipiruri - cercetările au stabilit că a furat bunuri de zeci de mii de lei - iar cu banii obținuți cumpăra piese pentru autoturismul personal, nu constituia un motiv de reflectare pentru cei din jur, asupra profilului moral al tînărului respectiv? A privi în jur cu mai multă responsabilitate civică nu înseamnă a-ți suspecta, în modul grotesc, aproapele, ci a descoperi cu un ceas mai devreme alunecări spre incorectitudine, a stopa la timp fapte ce pot lua proporții și ale căror consecințe pot fi ireparabile.

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

Bine că nu s-a întîmplat nimic

La volanul autovehiculului gigant, Gheorghe F., șofer la un trust de construcții industriale, urmărește cu o „privire care vede în toate direcțiile” panglica șoselei, aparatura de bord, autovehiculele care vin din sens contrar, cele care rulează în plasa sa, ba chiar și pe tînărul care e pe cale să se hazardeze într-o dublare ce riscă să-l expedieze direct în botul autotrenului ce circulă din față. Scoate brațul sting și-l avertizează să reîntre pe dreapta. Șoferul se astîmpără și trece în spatele imensului autovehicul încărcat cu o cabină metalică grea de 9 tone.

Se vede culmea Feleacului, un fel de placă turnantă rutieră a Ardealului. Aici, fiecare șofer de autovehicul greu oprește, își revizuieste mașina și, după ce primește indicațiile milițianului, începe operațiunea cea mai de răspundere: coborîrea. „Nu-i deloc simplu să duci la vale o mașină care cîntărește 15-20 de tone. E ca și cum ai cobori peretele stîncos al unui munte, cu două ranite încărcate ochi, în spate” se destăinuia șoferul ajutorului său, în timp ce gigantul pe roți cobora, în viteză a II-a, primele curbe ac de pâr în direcția spre Cluj.

Autotrenul a ajuns la primele intersecții ale drumului Feleacului, cu străzile din municipiu, unde panta continuă să fie foarte accentuată.

„Mai avem puștin și ajungem în oraș, nu-i așa, nea Gheorghe?” se adresează tînărul ajutor, șoferului.

Curios, de obicei sfîtos, pilotul nu-l răspunde. Se schimbă la față.

„Traiane, il pericol mare. M-a lăsat frîna!”

„Mai apasă, nea Ghiță, poate ține la rețetări!”

„Țin-te bine de bord, puștiule, să nu zbori afară în caz de pericol!”

Uriașul autovehicul, cu încărcătura lui enormă, prinde viteză din ce în ce mai mare. Face un zgomot asurzitor rulînd peste pavajul din piatră cubică. La volan, Gheorghe încearcă o ultimă soluție pentru reducerea cit de cit a vitezei mașinii. Trage cu putere frîna de mină. Se aude curînd un pocnet sec. „S-a rupt cablul Traiane! Încerc imposibilul. Să mă strecoar printre mașini pînă mă pot opri!”

Șoferul aprinde luminile, deschide ferestra cabinei, scoate brațul, începe să gesticuleze și să strige: „Pericol, pericol, la o parte!”. O curbă la stînga luată cum brio, în ciuda vitezei, apoi una la dreapta realizată magistral. Depășește o curăță fără s-o atingă. Strigă, strigă înruna. Trecătorii privesc cu răsuflarea la gură cum se strecoară autovehiculul printre mașinile ce circulă din cele două sensuri.

Autovehiculul gigant își continuă nebuneasca cursă. Pietonii și bicicliștii se feresc îngroziiți din calea masei enorme de metal, care coboară panta dură cu cel puțin 70 km pe oră. Mașina e controlată încă, cu ajutorul volanului, de către pilot.

În mintea șoferului toate se succed cu o neînăpomenită repezițiune. „Volan ușor la dreapta, acum să depășesc căruța. A înnebunit, ce face asta?” Pilotul observă un autoturism încărcat cu pasageri care, în pofida semnului de oprire la intersecție, pătrunde din stînga pe drumul principal, riscînd să-l blocheze. Distanța pînă la autovehiculul ușor se micșorează. Nu mai sînt decît 50 de metri. Cu sînge rece, pilotul găsește într-o fracțiune de secundă soluția salvatoare. Intră într-o alveolă a unei stații de oprire autobuzelor, mărînd distanța laterală față de Dacie, și trece literalmente la nici un sfert de metru pe lîngă botul mașinii conduse de inconștientul pilot.

La ieșirea din alveolă, remorca autotrenului, aflată într-un puternic balans, șterge un biciclist care se dezechilibrează, cade la pămînt și se accidentează. Bătrînul de 70 de ani este transportat urgent la spital.

Cursa de neimaginat continuă. Autovehiculul este la mică distanță de o mare intersecție. Semaforul arată culoarea roșie pentru autotrenul care se apropie ca o năluca. Trecătorii, conducătorii de autovehicule au fost însă preveniți. Culoarul este liber. Toți se dau la o parte. Autotrenul trece aioda unui tren rapid printr-o neînsemnată gară de cale ferată. Se oprește apoi mai departe, la vreo 250 de metri, parcă oboșit de atîtea isprăvi făcute într-o zonă unde, potrivit lexiconului tehnic, strada se află în palier, adică este absolut orizontală.

Cu șoferul nu se poate vorbi vreme de 15 minute. Se uită la mașină, la cei din jur, privește în depărtare la panta pe care a coborît-o aioda unui schior de mare performanță aflat la o cursă de slalom urias.

Pietonii, care au văzut de pe trotuar manevra de evitare a autoturismului, coboară în fugă și se string în jurul „erului zilei”. Îl îmbrățișează, îl felicitează. Aprecierile devin mai zgomoloase, cînd se află că autovehiculul greu a fost pilotat absolut fără frîna.

„Bine că nu s-a întîmplat nimic”, atît a răspuns Gheorghe F. celor care l-au admirat și l-au felicitat pentru modul în care a evitat o groznică catastrofă rutieră.

Bătrînul biciclist e în afară de orice pericol. În curînd va ieși din spital.

VICTOR BEDA

Lumea in care trăim

Un șomer, un pistol, o victimă...

„New York Times“ O știre laconică : „G.B. 58 de ani. Fără copii. Soția bolnavă de 6 ani. De doi ani șomer. Și-a epuizat resursele. Și-a tras un glonț în cap în stația de metrou.“

Un șomer, un pistol, o victimă... Michael Wilk este tehnician. Mai exact era tehnician la o fabrică de piese auto din statul Michigan. De multe luni nu mai lucrează. Are o familie de 5 persoane. Când soția lucrea, pentru a câștiga ceva mai mult, făcea ore suplimentare și rezultatul a fost că s-a îmbolnăvit. El șomer, ea bolnavă. Un reporter l-a găsit la fereastră privind absent către stradă. Abătut, copleșit de nefericire a mărturisit : „Sînt atît de deprimat încît nu îmi mai pasă de nimic. Mă simt ca paralizat și singurul lucru pe care îl mai pot face este să mă uit în gol“.

Nu s-a împușcat. N-a apelat la pistol, dar gîndul sinuciderii îi dă tîrcoale. Va izbuti să alunge acest gînd funest ?

Wesley John a fost muncitor la Detroit. A fost pentru că patronii săi l-au concediat. Nu are deocamdată nici o șansă de a leși din greul impas. Fusese cîndva un om vesel, plin de viață. Situația actuală o înfățișează singur : „Este ca și cum te-ai pomeni în infern și nimeni nu-ți întinde mina să leși de acolo“.

Un infern... Un infern în care au intrat peste 31 de milioane de oameni din țările industrializate ale Occidentului. Doar în Statele Unite peste 11 milioane de bărbați și femei caută de lucru. Senatorul Kennedy a calificat situația drept „o tragedie națională“. Chiar la Casa Albă s-a recunoscut că este, pe acest plan, cea mai dificilă situație din anii de după cel de-al doilea război. Nici unul din statele americane nu este ferit de acest flagel. Șomajul lovește violent, cu efecte dramatice, milioane de oameni, mai ales tineri, a căror intrare în cîmpul muncii este blocată, dar și pe vîrstnici, a căror concediere înseamnă, practic, pierderea oricărei șanse de a mai avea o slujbă.

„Ecolul anilor '30 străbate America“ — spunea un jurist american citat de „Washington Post“. Anii '30 sînt anii marii crize. Anii care au zgduisit America și lumea. Anii care au lăsat urme adînci pe plan mondial. Anii aceia sînt tot mai des evocați pentru a defini exact starea prezentului tocmai pentru că acest prezent are multe similitudini cu evenimentul care a zdobit milioane de vieți : criza economică capitalistă din anii '30.

Gravitatea actualei crize este accentuată însă de faptul că se produce pe fundalul unei situații internaționale periculoase. O situație generată de nebuneasca cursă a înarmărilor.

Tensiunea bintuie pe mai toate continentele planetei. Arsenalele sînt mai mari și mai aglomerate ca orîcînd. Risipa de resurse umane și materiale este fantastică. Și toate acestea în timp ce milioane și milioane de oameni cunosc tragedia șomajului.

G.B. nu a găsit o altă soluție decît să-și cumpere un pistol, din puținii bani pe care îi mai avea, punîndu-și capăt vieții. N-a fost greu. Într-o lume în care armele sînt obiectul unui fantastic comerț, într-o lume în care tranzacțiile de arme reprezintă miliarde și miliarde de dolari, este, într-un fel logic, să înflorească și comerțul cu amănuntul avînd ca obiect aceleași instrumente ale morții.

Viața se scumpește însă pistoalele sinuciderii (sau ale uciderii) rîmîn la prețuri accesibile. Se afirmă că în Statele Unite ar exista 120 de milioane de arme de foc. Nu sînt cele din dotarea armatei, ci pur și simplu, armele pe care le posedă diferiți particulari, dornici fie să se apere de delincvenți, fie să comită fărâdelegi, fie — cum a fost cazul lui G.B. — să-și pună capăt zilelor.

Desigur, oricît ar fi de deprimată, mulți dintre șomerii preferă calea protestului, calea acțiunii, recurg la armele luptei împotriva celor ce le impun o situație tragică. Ei înțeleg tot mai clar că șomajul nu este un fenomen întîmplător, ci provine dintr-o realitate a lumii întemeiată pe nedreptate și exploatare. Șomajul este legat de însăși substanța societății capitaliste, de caracterul ei. Nici una din țările occidentale nu face excepție de la acest fenomen. Nici măcar R.F.G. care pare cea mai solidă dintre economiile Occidentului. Criza a lovit și Germania federală iar falimentul marelui concern A.E.G. este simbolul pentru declinul economic nu numai al R.F.G. ci și al lumii capitaliste.

Firește, soarta lui G.B., șomerul sinucigaș, nu se aseamănă decît parțial cu cea a lui A.E.G., concernul muribund. Asemănarea constă în faptul că șomerul al cărui nume îl cunoaștem doar prin inițialele sale, și trustul care s-a împus de asemenea prin inițialele sale, sînt în egală măsură victime ale crizei. Pentru G.B. a fost mai simplu. A apelat la un pistol. A.E.G. firește nu putea apela la aceeași modalitate pentru a pune capăt definitiv impasului.

Criză, șomaj, victime. Uneori intervine și un pistol.

Drame omenestii. Drame născute din nedreptatea unei societăți a profitului. Drame care cele mai multe rîmîn anonime. Căci viața unui șomer valorează prea puțin într-o lume care își îngăduie să risipească pentru înarmare 630 miliarde de dolari pe an...

AI. PINTEA

Mondo umano ?

„Vind arme oricui“

La mijlocul anilor '30 ziarista și scriitoarea britanică Rosita Forbes a reușit — numai ea știe cum ! — să obțină un interviu de la enigmaticul Sir Basil Zaharoff, supranumit „vînzătorul morții subite“, „maestrul tranzacțiilor“, „regele vînzătorilor de arme“, căruia marele nostru Nicolae Iorga i-a mai zis, atît de inspirat, și „magul banului“. Acest Sir, care primise pînă la acea oră 228 de medalii din partea a 31 de state ale lumii, declara cu o nonșalanță ajunsă la legendară : „Vind arme oricui doresc să cumpere. În Rusia (taristă) eram rus, grec în Grecia și francez la Paris“. Dincolo de astea ar mai conta, desigur, și alte amănunte. Poate acestea : ajuns într-o capitală, el se anunță ministrului de război al țării respective, care-l primește de îndată și are loc următorul dialog : — Nu v-am lăsat să intrați decît pentru a vă spune să nu vă mai pierdeți timpul. Ofertele dv. nu mă interesează deloc. Zaharoff — Reflectați. Voi reveni să vă văd mine, Joi. Ministrul — Nu vă faceți griji. Apoi, mine nu este Joi, ci Marți. Zaharoff — Mine este Joi. Ministrul — Marți. Zaharoff — Pariem, excelență, pe 100 000 de franci că mine este Joi ? — Să mai adăugăm că ministrul a cîștigat prinsoarea ajungînd, în schimb, printre cei mai buni clienți ai firmei reprezentate de Zaharoff ? Dar să vedem și implicațiile fenomenului corupției practice de Sir Basil. Tunurile turcești manevrate de artileriști germani care, în 1915, trăgeau în Dardanele împotriva englezilor fuseseră furnizate de compania britanică „Vickers“ prin mijlocirea directă a lui Sir Basil ; o navă britanică de război va întîlni o mină turcească — „made in England“ — și se va scufunda ; în perioada imediat premergătoare războiului, Krupp, germanul, cumpăra nichel de la „Le Nickel“, companie franceză dintr-o țară cu care Germania avea să intre în război. În ambele cazuri nu este vorba de ceva neobișnuit. De pildă, înaintea războiului franco-prusac din 1870, Krupp oferise liniștit numeroase tunuri armatei lui Napoleon al III-lea.

Mi-am reamintit cele de mai sus citind o depeșă a agenției Reuter în care se vorbea de paradoxurile contemporane și pericolele vizibile ale acestui comerț cu moartea — fie ea subită sau nu. Se invocă, în telegrama respectivă, un studiu publicat la sediul Națiunilor Unite de Organizația pentru stabilirea priorităților mondiale și alcătuit de Rute Leger Sivard, fostă oficialitate americană, împreună cu un grup de consilieri între care se află și proaspăta laureată a Premiului Nobel pentru pace, suedeza Alva Myrdal. Dintre multele exemple furnizate de studiu am desprins aici doar două ce ilustrează continuitatea paradoxurilor de pe vremea lui Sir Basil Zaharoff și chiar dinaintea lui. Astfel, cu doar opt zile înainte ca, în primăvară, Argentina să invadeze insulele Malvine (Falkland) ea primise armament din partea... Marii Britanii, furnizoarea tradițională a guvernului de la Buenos Aires. Apoi, într-o țară latino-americană, ce asturnase dictatura proamericană a unui militar, armele fuseseră, în c... mai mare parte a lor, achiziționate în Florida. Este vorba de două dintre cele mai recente cazuri care relevă că acel ilustru „mag al banului“ n-a fost un precursor ci un „mastru al tranzacțiilor“ care — vai ! — în vremea noastră cu-cît sînt mai paradoxale cu atît devin mai periculoase.

Raportul amintit vorbea atît de frumos și cred că nu exagera deloc ca de o „povară a lui Sisif a secolului nostru“.

DUMITRU CONSTANTIN

Gastroprag '82

20 de medalii pentru 7 români

În urmă cu cîteva săptămîni, cine a avut curiozitatea să deschidă ușile bucătăriei restaurantului Podul Mogoșoaia de pe Calea Victoriei a asistat la un spectacol inedit. Așa cum sportivii înaintea marilor concursuri umplu arenele stadioanelor cu zumzetul caracteristic pregătirilor dinaintea unei mari competiții, tot așa aici se puteau întîlni lucrători din alimentația publică pregătindu-se cu zel și zor în vederea unei mari confruntări, care avea să se înîa la Praga. Locul antrenorului era deținut de data aceasta de directorul I.A.P.L. Amzei, Gavril Albiter, care primise sarcina să selecționeze, din sectorul său, pe cei mai buni bucătari, ospătari, cofetari și barmani, care să reprezinte țara noastră la prestigiosul Concurs profesional internațional al maștrilor bucătari, cofetari, ospătari și barmani, „GASTROPRAG '82, care se ține din patru în patru ani în capitala Cehoslovaciei.

Delegația română a fost compusă din 7 plus 1, și pentru că este ușor de înțeles cine a fost „plus 1“ îi vom enumera pe următorii : Iulius Cezar și Petre Sirbu (bucătari), Viorel Ștefan și Tudor Stroe (cofetari), Ion Dobrin și Mihai Coandă (ospătari), Nicolae Bădoi (barman-preparator). În capitala R.S. Cehoslovace, reprezentanții noștri aveau să ia notă că trebuie să-și confrunte talentul și priceperea în prepararea bucatelor și meselor românești cu redevizibili reprezentanți din Canada, R.F.G., Austria, Elveția, Iugoslavia, Ungaria, R.D.G., Cuba, U.R.S.S. (cu două echipe). Trebuie să recunoaștem că medalii, obținute după o dirză confruntare de 5 zile, atîrnă și mai greu în balanță fiind scama de faima binecunoscută a concurenților.

În liminar trebuie să subliniem că rezultatele reprezentanților noștri sînt cu atît mai meritorii cu cît, spre deosebire de celelalte delegații, ei n-au beneficiat de colaborarea necesară și firească a unor arhitecți, desenatori sau designeri. Startul s-a dat în frumoasa sală a hotelului Intercontinental. În alocațiunea sa, Josef Semrad, președintele permanent al acestei competiții, a ținut să sublinieze că scopul final al întrecerii este perfecționarea artei culinare și că l'ria directoare este folosirea în cantități cît mai mici a grăsimilor, proteinelor și a alcoolului. Concursul propriu-zis s-a desfășurat în Palatul culturii, imensul lăcas care se întinde pe 10 000 metri pătrați, împărțit ad-hoc în două secțiuni : Cofetari-bucătari și ospătari-barmani. Întrecerea, la rîndul ei, se împărțea în două mari probe : impuse și la alegere. Probele impuse cereau concurenților : prepararea la vedere, încadrarea în timp, porționarea și servirea. Trebuie să recunoaștem că a te afla într-o țară străină, a fi preocupat de exigențele concursului și a răspunde în același timp cu amabilitate sutelor de întrebări venite din partea vizitatorilor nu a fost un lucru ușor, dacă ținem cont că Palatul culturii a fost vizitat în 5 zile de 200 000 oameni. Probele la alegere au fost executate în bucătăria hotelurilor unde au

fost găzduite delegațiile și trebuiau să reziste în galantar pe toată lungimea concursului.

Foarte interesante au fost probele pentru ospătari, care trebuiau să organizeze mese pe specific național și mese de aniversare. Aici se cuvîne să poposim mai mult pentru a sublinia încă o dată reușita ospătarilor noștri, care cu talentul, priceperea și experiența dobîndite în țară au reușit să se impună în fața celorlalte delegații, care la organizarea meselor au făcut apel la artiștii plastici ce li secedau. Fără doar și poate că renumitele noastre sarmale, tochituri sau tustamale au stîrnit interesul celorlalți concurenți. Aceștia, cu carnelul în mină, s-au adresat școlii gastronomice românești, prezentă de data aceasta nu prin intermediul slovel, ci prin reprezentanți direcți care au arătat că pe lîngă prepararea bucatelor este nevoie de un anumit gust, greu imitabil de cei care își desfășoară viața în afara spațiului carpatin. Cei doi bucătari, spre mulțumirea noastră, nu au prezentat în concurs clasicele mîncăruri românești, ci au pregătit păstrugă dunăreană umplută cu legume și cotlet de urs brașovean garnisit cu fructe de pădure. Zimbând, directorul I.A.P.L. Amzei, Gavril Albiter, ne declara că a fost sigur de succes, cu mult înaintea afișării notelor, deoarece din locul

de unde urmărea concursul a observat că în farfuriile nu a mai rămas nimic.

Juriile au fost formate din reprezentanții mai multor țări, mari specialiști în ale gastronomiei, care au avut drept criterii de judecată : folosirea unor produse care în final să conducă spre o alimentație rațională, materialul folosit să fie comestibil, să aibă aspect plăcut și să reziste timp de 5 zile. La sfîrșitul concursului echipajul românesc a primit 20 de medalii : 4 de aur, 5 de argint, 11 de bronz. S-au mai acordat 9 mențiuni speciale, un Premiu al juriului și Cupa gastronomică. Sigur că dînd cezarului ce-i al cezarului trebuie să spunem că experiența „GASTROPRAG '82“ a fost plină de învățămînte și pentru reprezentanții noștri, care nici o clipă nu au uitat că au datorla să învețe și de la alții. Și au învățat multe, fie prin contact direct, fie prin observații discrete în fața meselor unde își desfășurau activitatea ceilalți concurenți. Toate aceste învățămînte sînt acum prelucrate organizat în cadrul I.A.P.L.-Amzei. Iulius Cezar, nume celebru și în istorie, iată, devine cunoscut astăzi în calitate de rafinat bucătar și responsabil al restaurantului Spaniol. El declară că tot ce a văzut la acest concurs va aplica la restaurantul pe care îl conduce pentru că un adevărat șef de unitate trebuie să mențină falma bucatelor românești, dar în același timp să aducă în circuit cîte ceva din gastronomia altor popoare. Directorul întreprinderii, de pe poziția sa, ne îndeamnă să menționăm că experiența căpătată la Praga va fi generalizată în toate unitățile aparținînd I.A.P.L. Amzei. Pentru a ne convinge, nu ne rămîne decît să vizităm aceste localuri.

DAN BĂRLĂDEANU

Cel 7 magnifici de la stînga la dreapta : Ion Dobrin, Mihai Coandă, Viorel Ștefan, directorul G. Albiter, Tudor Stroe, Petre Sirbu, Nicolae Bădoi. Atunci cînd s-a făcut fotografia lipsea Iulius Cezar, bucătar rafinat și responsabilul restaurantului Spaniol (fotografia din stînga).

Lumea se amuză

După „PANORAMA“ — Polonia

„Creiere“ de import — profit imens pe spinarea altora

ROMANIA : Să înceteze exodul de personal calificat din țările în curs de dezvoltare !

Din inițiativa țării noastre, Grupul „celor 77” a prezentat actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. un proiect de rezoluție în problema exodului de personal calificat din țările în curs de dezvoltare în țările capitaliste dezvoltate :

Proiectul de rezoluție subliniază importanța formării de personal calificat pentru dezvoltarea economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare și evidențiază efectele negative ale exodului de personal calificat asupra potențialului științific și tehnologic al acestor țări ; totodată se relevă necesitatea urgentă de a se pune capăt acestor practici și de a elimina efectele lor negative asupra țărilor în curs de dezvoltare.

Proiectul de rezoluție recomandă adoptarea unor măsuri pentru prevenirea și eradicarea acestui fenomen, între care convocarea unei REUNIUNI DE EXPERTI GUVERNAMENTALI care să formuleze recomandări concrete pentru eliminarea consecințelor negative ale transferului invers de tehnologie, inclusiv prin crearea unei facilități financiare internaționale pentru acordarea de compensații țărilor în curs de dezvoltare afectate de exodul de personal calificat.

(Documentul va face obiectul unei dezbateri în Comitetul pentru probleme economice la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U.).

- Aspect al neocolonialismului contemporan
- O practică ce contravine flagrant drepturilor reale ale omului
- Condiția intelectualului „de import”
- „Transfer tehnologic în sens invers”

- În cursul deceniului trecut au fost racolați să lucreze în Occident :
 - circa 60 la sută din medicii recent calificați în Pakistan
 - 25 la sută dintre cei mai tineri ingineri din India
 - 35 la sută dintre economiștii din Sri Lanka

„GUARDIAN” — Marea Britanie :

Ocupându-se de soarta specialiștilor din lumea a treia sosiți pe meleagurile Occidentului în căutarea unui „paradis” inexistent, ziarul britanic subliniază dramatismul lipsei de cadre superioare în țările în curs de dezvoltare, dar și al condiției specialistului imigrant :

„...Ei își amână doar temporar forța de muncă... întrucât, în condițiile crizei, nimeni nu-i angajează, prin contract, pentru mult timp ; mulți, tot mai mulți au devenit — în condițiile agravării recesiunii economice — doar nume pe lista șomerilor...”

„CORRIERE DELLA SERA” — Italia :

„Trăiește la Roma de trei ani și jumătate”. Inceț, într-o italiană aproximativă, Dalisay își deapănă trista poveste. A terminat facultatea de sociologie. Iar când s-a hotărât „să-și încerce norocul” în Italia, frecventă la Queson, în Filipine, un curs de specializare pentru asistență socială. A sosit la Roma cu trei ani în urmă, fără un permis de ședere, dar plină de speranțe. După îndelungă căutare a găsit de lucru... ca femeie de serviciu. A acceptat să lucreze câte 10-12 ore zilnic ca să nu riște să rămână fără un acoperiș și fără vreun mijloc de subsistență. Acum, riscă să piardă și această mizerabilă slujbă...”

„EUROFORUM” — C.E.E. :

Odată cu declanșarea recesiunii economice din 1974 și cu creșterea șomajului, pentru Comunitatea Economică (vest-) Europeană s-a agravat în mod dramatic problema celor 3,8 milioane de imigranți provenind din țări nemembre. Încurajați, mai întâi, să vină în țările C.E.E., ei sînt acum indemnati să plece acasă L.

„IL MESSAGERO” — Italia :

„La Roma, nouă din zece filipinezi sînt femei. Ele lucrează ca servitoare, deși cea mai mare parte dintre ele au cel puțin doi ani de învățămînt superior. Unele au diplomă de infirmiere și nu puțin dintre aceste „servitoare” sînt chiar ingineri. Sosesc aici și se alătură imigranților din lumea a treia, fără casă și fără bani, după ce au plătit 1,8-2 milioane de lire așa-numitelor agenții internaționale de plasare a forței de muncă ce le promit mirajul...”

„TIME” — S.U.A. :

„...Este o tragedie să vezi cum medici capabili, veniți din Asia sau din alte părți (în Canada — n.r.)... lucrează în bucătării...”

„TIMES JOURNAL” — Filipine :

Sub titlul „După o fericire iluzorie”, ziarul filipinez inserează un articol consacrat dramei tinerilor care au părăsit țara în căutarea Eldorado-ului occidental, dar care, înșelați în așteptările lor, trebuie să-și ascundă mizeria vieții cotidiene...

„...Săraci în țara de adopțiune ei sînt nevoiți să ascundă această situație față de prietenii de rude afișînd o prefînsă bunăstare ce s-ar doborîndi „doar în străinătate”. „E necesar să ascunzi adevărul despre tine pentru a-ți menține prestigiul” — arată o tinăra imigrantă... Rudele și prietenii celor care muncesc în străinătate își fac o imagine ireală despre viața de dincolo de hotarele țării...”

Date ale Organizației Mondiale a Sănătății atestă :

● 120 000 de medici originari din Asia de Sud, Africa, statele din America de Sud și Centrală lucrează numai în Statele Unite, Marea Britanie, Canada, R.F. Germania și Austria.

Date ale O.M.S. :

● Marile invenții în industria medicamentelor din ultimii 50 de ani nu pot fi asimilate de statele care au cel mai mult nevoie de ele — țările în curs de dezvoltare, din două pricini :

- trusturile transnaționale de medicamente țin licențele sub strict obroc ;
- lipsa cadrelor calificate, a laboratoarelor și uzinelor de specialitate.

În perioada 1960-1970, cel mai industrializat stat capitalist, Statele Unite ale Americii, a realizat un profit net de pe urma „creierelor” de import :

● 30 miliarde de dolari

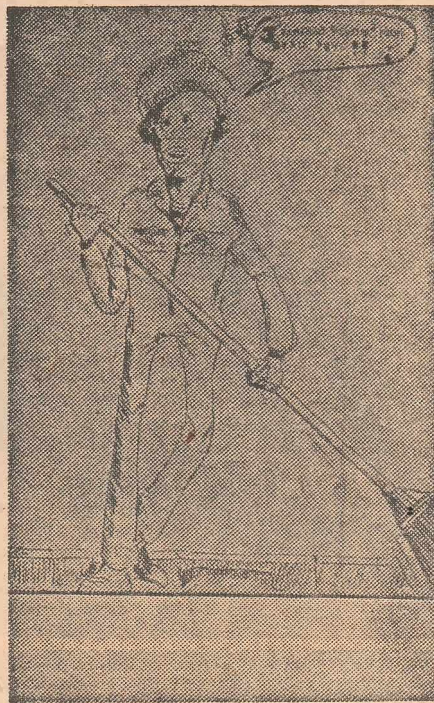
Intr-un singur an S.U.A. au realizat, pe aceeași cale, un profit de 3,7 miliarde de dolari. La această sumă au concurat și serviciile aduse de 958 ingineri, 410 diplomați în științele naturii, 151 de sociologi și alți diplomați ai facultăților de științe sociale, 683 de medici din țările latino-americane.

Profiturile acestea și altele realizate dintr-o subplată pentru materiile prime importate din țările sărace sînt transformate în capital financiar, în credite ce sînt imprumutate lumii a treia cu dobânzi exorbitante, spoliatoare.

Cucerirea Cosmosului de către S.U.A. și păsirea primului american pe Lună nu ar fi fost posibile fără contribuția adusă, în domeniile construcției de rachete, de electronicii și matematicilor, de savanți și cercetători veniți în Lumea Nouă de pe toate continentele, inclusiv — șau mai ales — din Europa.

— Între cosmonauții americani nu se numără, în schimb, nici un „străin” ; meritele rămîn în familie...

— 25 la sută dintre inginerii Centrului de cercetări al companiei „General Electric” sînt originari din țările în curs de dezvoltare.

● „Nordul bogat” ademeneste (citește : racolează) circa 85 la sută dintre tinerii cu pregătire superioară din Sudul sărac.

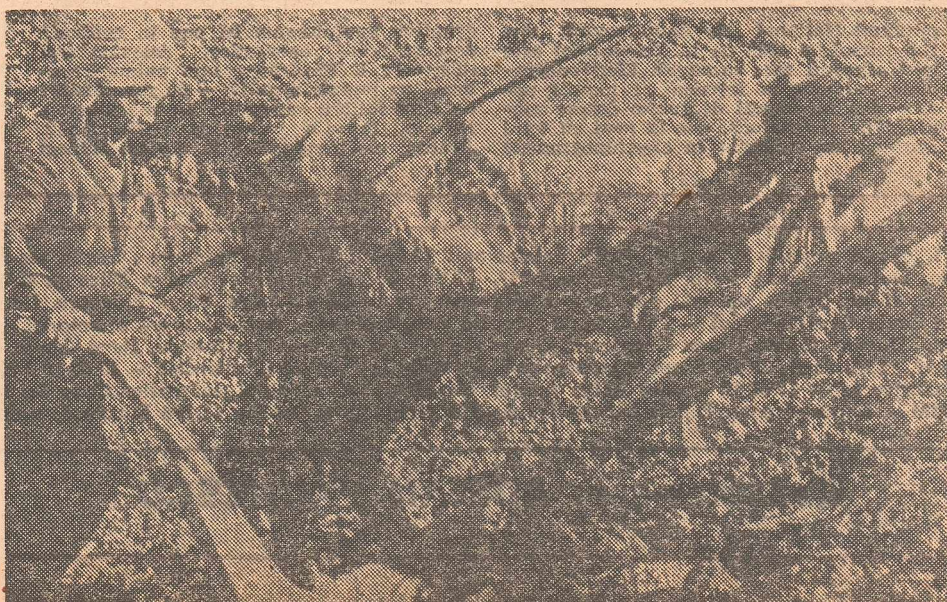
(Date ale O.N.U.)

Deși S.U.A. au un necesar anual de circa 12 000 de medici, în institutele sale se pregătesc doar 8 000. Restul — se „importă”, pe gratis, din lumea a treia.

● HAITI : Numărul medicilor emigranți este mai mare decît cel al medicilor rămași în țară.

● TOGO : Numărul medicilor togolezi care lucrează în Franța depășește cu mult pe al celor francezi sosiți în Togo în cadrul programelor de asistență.

(Date furnizate de „Earthscan”, organism finanțat de Fondul O.N.U. pentru mediul ambiant)

„Cit de mult se poate injosi un om”

Revista americană „U.S. News and World Report”, punîndu-și — vizavi de emigranți — întrebarea „cit de mult se poate injosi un om”, în loc de un răspuns scurt, și-a propus să redea scene din viața medicului thailandez Marcelo F.

Îată — extrase — scene din tragedia acestuia :

„— Cum intrarea mea în rîndul medicilor (americani — n.r.) întîrziă, iar familia mea sosise, la New York, din Thailanda, a trebuit să caut ceva suplimentar de lucru (după ce se angajase să spele vasele la cofetăria magazinului Macy's — n.r.), întrucît nu-mi ajungeau banii...”

„— Dar, doctore — a întreat redactorul revistei, pe cînd erai în Thailanda, ați spălat vreodată vasele în restaurante sau vitrinele magazinelor ?”

„— Nu — a sosit răspunsul categoric. Nu mă puteam injosi pînă într-atît. Eram, doar, doctor !”

Concluzia redactorului „U.S. News and World Report” : „...realizînd singur cit de mult e nevoit să se-njosească acum făcînd ceea ce face în Statele Unite, doctorul Marcelo F. taie, plecîndu-și rușinat capul. Și ca atîția alți medici, ingineri, specialiști din țările Asiei, Africii, Americii Latine, sosiți în Statele Unite sau în Europa occidentală, în speranța unei strălucitoare cariere, se injosesc adeseori practicînd ocupații pe care un american sau un vest-european le refuză dezgustat de obicei.”

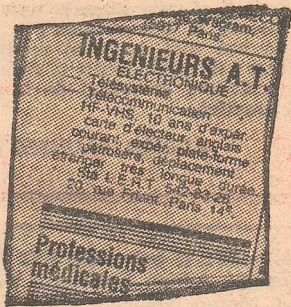
O altă concluzie ? Iată-o și pe cea trasă de revista franceză „L'Express” : „Mai întotdeauna specialiștilor și muncitorilor veniți din lumea a treia li se «rezervă» meseriile cele mai anevoioase, cele mai murdare ; sau — și una, și alta...”

Anunțuri din presa occidentală :

Inginer tînăr, de preferință căsătorit, bun tată de familie — pentru post bine remunerat (+65 la sută față de veniturile similare în metropolă) în țară cu climă tropicală. De dorit — alb.

Căutăm ospătar — castel. Valea Lotrei. Serviciu ore de seară. Sînt preferați oameni de culoare ; prioritate absolută studii universitare.

Ingineri pentru asistență tehnică. Electronică. Telesisteme. Telecomunicații. HF-VHS, 10 ani de experiență, carte de alegător*, engleză curent, experiență pe platforme petroliere, deplasare în străinătate de foarte lungă durată. Ste L.E.R.T. 542-83-28. 20, Rue Friant, Paris 14e (facsimilul nostru).

Seif de misiune geometru — topograf, celibatar, experiență în Africa, șantier în brusă. Tel. 16 (69) 88-36-37.

Se caută lucrători la salubritate — societate cunoscută în lumea confecțiilor de piele. Se preferă tineri 20-30 de ani, studii. Vinzători ambulanți. Pot fi străini — cu domiciliu stabil.

Etc.

*) — să fie, adică, cetățean francez...

Urgența cea mai mare a medicinei este purificarea de prejudecăți și vanități

— Cine sînteți ?

— Sînt dr. Iancu Ștefan — medic specialist de explorări funcționale, am 51 de ani, practic medicina de 25 de ani și lucrez în specialitate de 16 ani — sînt doctorand în științe medicale. Teza de doctorat abordează un subiect atît de medicină modernă, cît și de medicină tradițională.

— Unde lucrați ?

— Lucrez la Policlinica nr. 2 Iași care asigură asistența medicală pentru zona industrială. Funcționez ca specialist de explorări funcționale, conducînd activitatea acestui laborator, dar și a cabinetului de acupunctură care funcționează în cadrul aceluiași laborator.

— Cărui fapt datorez vizita dumneavoastră la Flacăra ?

— M-am adresat dumneavoastră personal, întrucît nădăjdiesc ca revista Flacăra să mă sprijine în a face cunoscut într-un timp, ce este util a fi foarte scurt, pentru a nu se pierde prioritatea unor descoperiri care s-ar putea dovedi foarte importante.

— Care este lucrul pe care doriți să-l spuneți cititorilor noștri ?

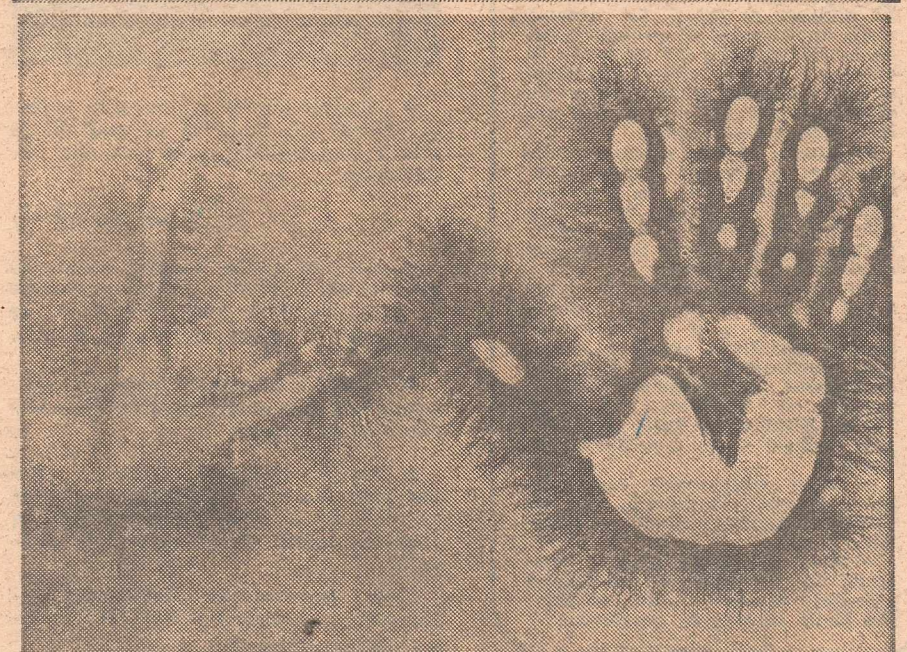
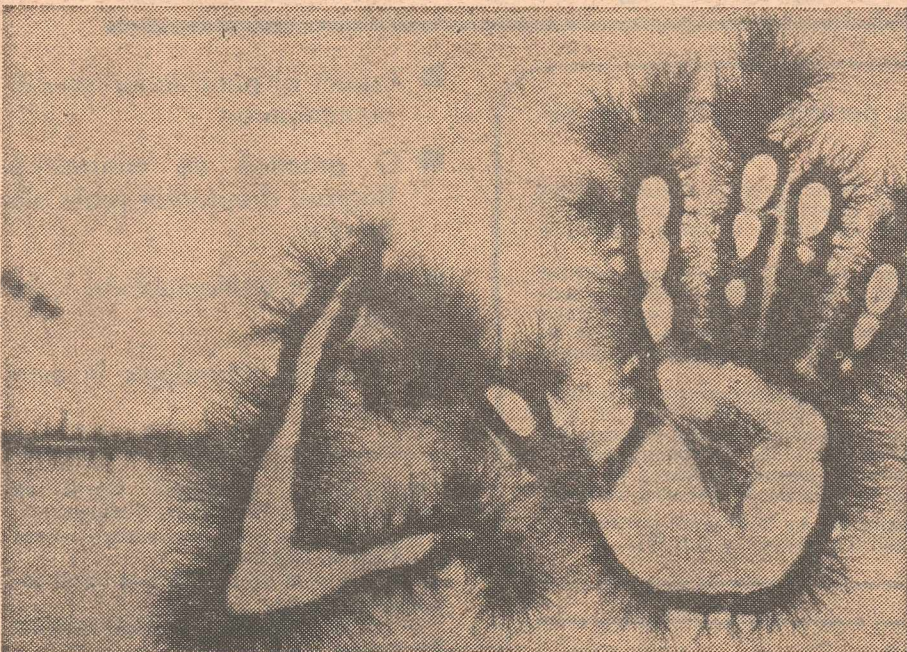
— Doresc să aduc la cunoștință că în Laboratorul de explorări funcționale și în cabinetul de acupunctură pe care le conduc, la solicitarea Laboratorului de electrografie și bioinginerie globală (LEBA) București, în cursul anului 1981 am efectuat în cadrul unui program de cercetare, studii privind utilitatea aparatului Electronograf și a metodei de electrografie în practica medicală umană. În paralel mai multe colective din țară au lucrat în cadrul acestui program. Pe baza acestui studiu, la finele anului 1981, Academia de Științe Medicale și Ministerul Sănătății au dat avizul pentru folosirea aparatului și a metodei. Subsemnatul, cu acel prilej, mai înainte de a experimenta pe subiecți umani, am efectuat un număr mare de autoexperimente, fapt care mi-a perfectat convingerea utilității și a nenocivității metodei. Electronografia este o nouă metodă de explorare funcțională medicală ce nu se aseamănă principal cu nici o altă metodă de investigație pentru uz uman folosită pînă în prezent. Cu ajutorul aparatului și al metodei se pot obține informații ce nu se pot realiza cu nici un alt mijloc, despre personalitatea bioenergetică a organismului uman în stare de echilibru (sănătate) sau dezechilibrul (boală). Este greu de precizat în prezent cîtă extindere va căpăta în viitor această metodă în practica medicală. Exploatarea intensivă a metodei, așa cum am procedat în cazul de față atît pentru atestarea metodei cît și pentru cercetările ulterioare, poate crea (dacă se beneficiază de un sprijin normal) un regim de prioritate cercetării științifice și practicii medicale din țara noastră, precum și alte avantaje de ordin economic ușor de adus.

— Ce noutate reprezintă comunicarea pe care ne-o faceți ?

— Comunicarea pe care doresc să o fac este aceea că în cursul cercetării electrografice întreprinse, în condițiile arătate, subsemnatul, împreună cu fiul meu Iancu Constantin, student în medicină anul V, am găsit că în tehnica electrografică — varianta cu impuls pozitiv, prin electronogramele abdominale se pun în evidență tulburări funcționale ale organelor interne abdominale, iar prin electronograma palmară și plantară, atît prin modele experimentale, cît și în practica medicală se pun în evidență într-un mod cu totul concludent modificări bioenergetice în cazul tulburărilor circulatorii, ce nu se obțin prin nici o altă tehnică de investigație. Folosind însă tehnica electrografică — varianta cu impuls negativ, ne-a permis să punem în evidență fenomene extraordinare asupra cărora insistăm în mod deosebit. Electronograma abdominală cu impuls negativ, mai ales, pune în evidență cu mai multă ușurință decît în tehnica cu impuls pozitiv, puncte de acupunctură corelate cu organele interne în suferință, cărora le corespund. Dintre aceste puncte, cele mai importante sînt punctele de concentrare de tip „Mo”, puncte despre care medicina tradițională chineză spune că „Ele (aceste puncte) reprezintă locul de concentrare energetică a viscerelor. Ele au rolul de a menține echilibrul între Yin și Yang a organelor toracice și abdominale. Dacă un organ este tulburat poate apărea în punctul Mo corespunzător, manifestări morbide semnificative”. Astfel de manifestări morbide, sînt, prin această tehnică de ultimă oră, electronografia, și acele puncte Mo ce devin vizibile pe clișeul fotografic grație modificărilor de rezistență electrică pe care le suferă în context patologic. Evident, în stare normală, aceste puncte nu devin evidențiable. Toc-

mai prin aceasta valoarea lor în diagnostic și în tratament este deosebită. Despre aceste constatări au mai făcut referiri sumare și alți autori. Noutatea absolută și cea care a motivat în mod deosebit prezentarea unei comunicări la Sim-

pozionul Național de Acupunctură din 1-2 octombrie 1982 de la Techirghiol este însă aspectul care urmează. Electronogramele palmare în tehnica cu impuls pozitiv dau informații deosebite despre modificările circulatorii, dar în mod cu totul deosebit am subliniat că electronogramele

eruptive luminescente își pun în evidență dezechilibrul energetic. Anexăm trei ilustrații: 1. Electronograma palmară realizată cu impuls negativ — cu manifestări de dezechilibru energetic pe meridianele Plămîni, Intestin Gros și Pericard; 2. Aceeași electronogramă la același subiect

repetată la 10 minute — ca dovadă a reproductivității; 3. Electronogramă palmară cu impuls negativ, la același subiect după mai multe zile, timp în care i-am efectuat un tratament de echilibrare energetică în care imaginea s-a normalizat.

Este elocvent modul în care o metodă modernă, ce-și face acum loc în practica medicală servește atît practica medicală „modernă”, cît și acupunctura. Laboratorul nostru de explorări funcționale completat cu cabinetul de acupunctură asigură din multe puncte de vedere folosirea tehnicilor moderne medicale (electrocardiograma, electroencefalograma, audiometria etc.) la această practică străveche care este ACUPUNCTURA și din acest motiv rezultatele sînt cu atît mai bune.

— În ce măsură credeți că această comunicare are semnificație în medicina momentului ?

— În medicina actuală această comunicare are semnificație din două puncte de vedere: a. O tehnică absolut nouă, cu largi posibilități de aplicare în culegerea de date despre starea de sănătate sau de boală (diagnostic) a organismului uman; b. Metoda servește atît practica medicală modernă cît și acupunctura, pe care o obiectivează și-i aduce mari foloase în asigurarea practicării sale cu competență sporită.

Aceste două aspecte conduc la concluzia (care ar trebui să caracterizeze înțelegerea medicală într-un mod mult mai evident) că nu există de fapt două feluri de medicină, modernă sau tradițională. Există doar medicina adevărată la care fiecare medic trebuie să adere fără prejudecăți.

— Care credeți că e drumul medicinei viitorului ?

— Pot răspunde doar care este viitorul medicinei. Ca în orice știință, cu atît mai necesar în cea medicală, care izvorăște dintr-una din cele mai primordiale necesități umane, a existat o perioadă a tezelor, care în prezent este depășită din multe puncte de vedere și ne confruntăm acum cu perioada antitezelor, perioadă care se reevaluează cunoștințele, se pun la îndoială unele erori, se adaugă noi cunoștințe. De fapt tipice pentru acest proces de antiteză sînt și părerile contrare, care în mod nejustificat contrapon medicina modernă cu cea tradițională, și acupunctura. Viitorul medicinei este cel al sintezei pe care personal îl doresc cît mai grabnic în cazul raporturilor dintre medicina modernă și acupunctura.

— Ce părere aveți despre contribuția revistei Flacăra la justa evaluare a valorilor românești și a posibilităților medicinei tradiționale ?

— Contribuția revistei Flacăra la justa evaluare a valorilor medicale românești și a posibilităților medicinei tradiționale constituie după părerea mea sprijinul principal, uneori unic, pentru noi, cei ce practicăm o „medicină totală” (înțeleg prin aceasta a practica medicina tradițională în unitate deplină cu medicina modernă — în cadrul general al medicinei adevărate despre care am mai amintit). Aceasta explică și de ce m-am adresat dumneavoastră.

— Ce s-a întimplat la Techirghiol, care au fost faptele cele mai interesante pe care le-ați văzut acolo ?

— La Techirghiol — lucrarea pe care am prezentat-o „Studiu privind valoarea electrografiei ca metodă de explorare în practica medicală curentă dar și în acupunctură mai ales”, autori dr. Iancu Ștefan, medic specialist explorări funcționale, și Iancu Constantin, student medicină anul V, a suscitat interes. Lucrarea a fost efectuată cu sprijinul material și tehnic al LEBA București, în laboratorul de explorări funcționale pe care-l conduc. Ea a fost înscrisă la simpozionul mai tirziu și nu a putut fi inclusă în publicația de rezumate dar a fost expusă în prima zi a simpozionului pe data de 1 octombrie 1982, dar ce este mai important, la data de 2 octombrie 1982 dr. Jean-Claude Darras, președintele Uniunii Internaționale a Societăților de Acupunctură, președintele Academiei Medicale de Acupunctură, a dorit să cunoască mai bine lucrarea, pe care i-am expus-o din nou. Cu acest prilej mi-a cerut să i-o trimit în original pentru a o analiza mai în amănunt, aceasta dovedind interesul deosebit pe care-l reprezintă probabil descoperirea. Urmează a-i oferi lucrarea dar este o justificată dorință de a fi mai întîi cunoscută în țară. Trebuie subliniat cu orice prilej că medicina românească se găsește în primele rînduri și de asemenea că acupunctura românească se practică cu competențe dintre cele mai bine asigurate.

— Care credeți că este urgența numărului unu a medicinei la ora actuală ?

— Urgența cea mai mare în medicină este purificarea de prejudecăți și vanități, precum și scurtarea drumului de la descoperire la practică.

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra. Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341 Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) — 14 57, 25 66; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Niteșcu, Marga Nedelcu, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoia, Liviu Timbus, Cid Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghie Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneacu, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU